

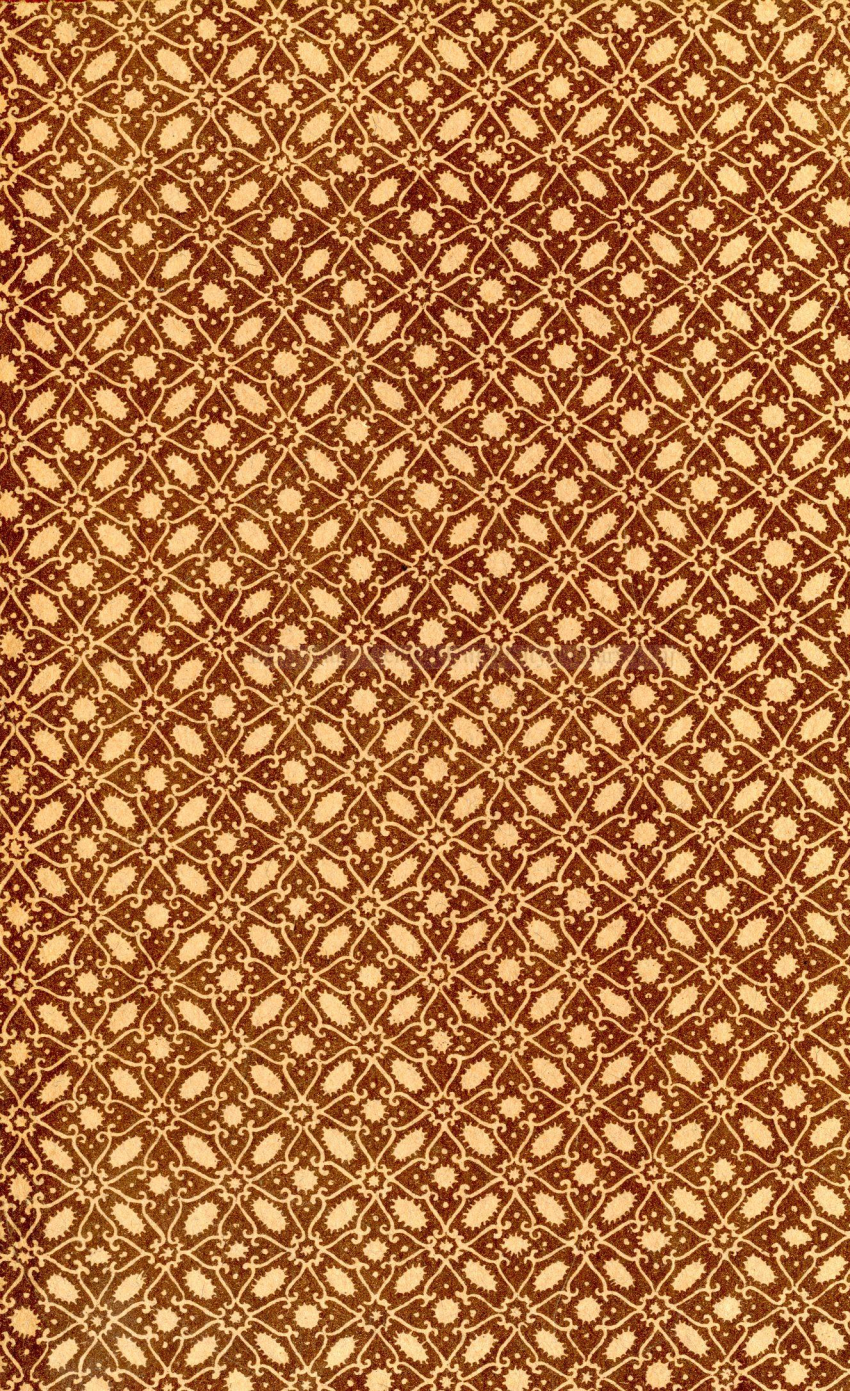
BOJINCA

Diregătorul
bunei-crestere

BUDA 1830

B.U.

B. R. V. 1472

Bojinca, Damaschin
g.

Directoratul bunei-
creștere.

Buda, 1830. 80

Inscr. Nr. 269/1923

1/2 piale
Dirigătorul
bunei-creștere
de
Iam. T. Bojincă
Bucur., 1830

Caprând la unu și o listă
și de prenumerare, marale,
la Bănău, arătându-se
și localitățile.

Александръ Ивановичъ Били
А. Б. м. Никольск. уезд. а
мар. 1791. спѣше сѣмъ нѣмъ
Николай Н. Били

1842
Сентября 21

028
Д І Р Е К Т О Р Ю
Б У Н Е Й - К Р Е Щ Е Р Е 58.

Спрє Адрептарѣ мѣлтор Пзринцѣ ши бѣн-
фолосѣл Тинеримей Романе,

Ц Б О У Т

Д Е

Д А М Я С К И Н Т. Б О Ж Ж И К Ъ

А Крзимѣ Унгаріей ши алхтѣрателе єй Пзрцѣ
Жѣрат. Адвокат.

Directorium bonae Educationis.

А Б У Д Я

ла Кржіаска Тіпографія Універсітатей Унгѣреци

1 8 3 0.

B. R. V.

1472

~~1284~~

BCC Club / Central University Library Club

МХАТ-ФОЛОСИТОРЮАХЪ ШИ АПЪРЦИТОРЮ-
АХЪ ДЪ АЪМИНАРЪ

РЕГІУЛАХЪ КОЛѢГІА

ПРЕПАРАНДІЧЕСКА

Д И Н

А Р А Д

Нехорошо

СЕ ДЕДІКЪ АЧЪСТА ВЪРТИЧИКЪ КЪ ЧЪ МАЙ УМИ-
ЛИТЪ РЕВЕРИНЦЪ.

ІНКАІТЕ (*) РЕГІЪ КОЛЕГІЪ А МІСЕЛОР

РОМАНЕ!

Література Націей Романе, карѣ асгзхй кѣ чел
 май кѣн фолос Ціе есте акрединцатз, кхте рео-
 тзхй аѣ пхцит, ши прин кхте реле саѣ стрзкѣ-
 кѣрат афлорирѣ Гчїинцелор націонале, парте
 прин аместекарѣ попоарелор, парте прин тѣрѣв-
 рарѣ армелор, парте, ши май кѣ аѣдинсѣл прин
 нѣдиндестѣл Органісатѣ а анте де рздикарѣ
 Та а Гкоалелор Гїстемз, май кѣносѣхте схнт
 Ціе, ши тоатей лѣмй, декхт сз фїе де липсз
 ачї прин мине асз дескрїа. Прѣдрептѣл Пзрин-
 те, ши Прѣкѣнѣл нострѣ Апзрат ФРЯНЦІЇКХЪ,
 кареле неадормит прибегїахз спре феричирѣ кре-
 динчошилор сѣпѣшилор Гей, нѣараре ори офтѣ
 пентрѣ трїстз соартѣ Фїилор Гей Романй, вх-
 зхнѣдѣй фхрз де аѣѣторю хзххнѣ а мхрзчиниле
 аѣѣнѣрекѣлѣй, фхрз де а сз рздикѣ прин чей
 спре ачеа аѣдатораци, дин непѣтинца са.

Пентрѣ ачеїа мхкар кѣ аѣтрѣ тот ера де-
 принс кѣ апзрарѣ Монархїей де прхдзтоареле
 арме, каре спре дхрзпхнарѣ Апзрзцїилор Бѣро-
 пенешї се рздикасѣ: тотѣшї наѣ ачетат а кѣ-
 цетѣ: кѣм ши прин че мижлочирй с'ар скхпѣ На-
 цїа романѣскз дин лѣвїрїнтѣл аѣѣнечимей, ши
 с'ар пѣтѣ аѣѣче ла асеменѣ трѣптз а кѣлѣѣ-
 рїй, кѣ карѣ се ведерѣхз алцї сѣпѣшї а фери-
 читей Гале апзрзцїй. Ши ашѣ кхнѣ ера май
 афлзкхрат вїфорѣл армелор, кхнѣ май маре

 (*) Онорате, асемнате.

Inclytum Regium Collegium Musarum Romanarum!

Quantas methamorphoses subiverit, prospero cum effectu concredita Tibi hoc aevo Literatura Nationis Romanae vulgo Valachicae, (*) quantasve perpessa sit scientiarum Nationalium cultura calamitates, partim grassantium funestorumque armorum per saevitiem, partim et maxime ob haud rite organisatum, ante Tui foundationem, scholarum Systhema, magis Tibi, universoque Publico constat, quam ut per me describi necesse esset. Justissimus Patriae Pater, Benignissimusque Imperator FRANCISCUS, qui Suorum subditorum felicitati sollicitissime studet, invigilatque, haud raro deplorabat tristem sortem fidelium suorum Romanorum, contemplans eosdem spissarum tenebrarum in ambagibus langvescere, quin hac sua ex impotentia, per ad id obstrictos, debito succursu sublevarentur.

Ideo, etsi contra impia arma, quae scopo sibi subiiciendi Europaea Imperia vibrabantur, Monarchiae defensione maxime occuparetur; tamen minime desiit Paternas agere curas: quo modo quippe, et quibus mediis Natio romana fallacis Labyrinthi ex faucibus educi, ac ad parem cum aliis felicis Regiminis fidelibus subditis culturae gradum, elevari posset. Sicque dum potentissime arma crepitarent, dum creberrimus

---

(*) Ubiubi deinceps vox Romanus sive substantive, sive adiective sumta apparuerit, ubique Valachus intelligendus est.

твраре сѣна ши се реврса пе кѣмпіиле лѣи Марс
 (*) кѣна дин лфїорай Норй челе май гроаѣниче
 флѣере ши треснете амѣрѣна; атѣничй Аѣгѣ-
 стїсімѣл лпѣрат ФРАНЦІОКѣ ка ун Херос нен-
 фрикошат, де тоате ачестѣ некѣтремѣрѣнаѣсѣ,
 ши некѣреѣна ѣкала беке, кѣ: Унде скѣѣшнеск
 армеле, так мѣселе; саѣ лѣѣрат а деѣнаѣ рѣ-
 дикарѣ ши лтемеерѣ Та вестите їнстїтѣтѣ!

Немѣритоаре дарѣ реѣѣне ачѣстѣ хероичѣ-
 скѣ фапѣ а Маїестатей Гале Гакратї-
 сіме л Аналеле Тале, кѣ атѣта май бѣртос,
 кѣ лѣрѣ ашѣ чїрконстанцій Тѣѣ лѣѣѣѣѣнат,
 кѣна деѣре асеменѣ фапѣ ши а кѣѣтѣ, сѣѣ
 мѣлт. — Л Тале де аѣр, ши пе Колѣмне деѣѣт
 Пірамїделе Вїпетѣлѣи май налте, ши л Гекѣ-
 лѣрї (вѣкѣрї) фїнтоаре се лѣѣмнѣ де Ромѣнїй
 сфинцитѣл нѣме а пѣтерникѣлѣи Тѣѣ Пѣрїнте
 ФРАНЦІОКѣ; неѣѣѣѣтат, ши прѣ мѣнѣѣїос ре-
 мѣне ла тоѣї Стѣѣнепоѣїй романеѣї аѣрїтѣл
 Гекѣлѣ лтемеерїй Тале; аѣлче аѣѣѣре аминте
 ва рѣорѣ тот аѣѣна инимиле фїлор Романї,
 четїна феричїта Впоѣѣ а лѣепѣтѣлѣи Тѣѣ.

Де рѣдикарѣ Та нѣнѣмай Ромѣнїй фїїѣ
 Тѣѣ, чи ши Генероселе ши вїтеѣеле Гїнте Ун-
 гѣрѣскѣ ши Немѣѣскѣ, каре тот аѣѣна аѣ па-
 тронїт пре фѣаѣїй ши компатѣїоѣїй сѣї Ромѣнїй,
 немѣрїнїт саѣ лѣѣѣѣрат; нїчї аѣ лѣѣѣїѣт
 ачѣїй кѣ аѣѣпѣ инїмѣ а лѣѣрѣ пентѣрѣ лфлор-
 ҃їѣ Та, мѣртѣрїсїна де комѣн аѣѣѣѣл,
 ши пѣрїнїнаѣѣї скѣѣѣїре ши ла лѣаѣї Наата

(*) Аѣмнеѣѣѣ армелор саѣ а бѣѣѣлор.

tormentorum fragor in campis Martis resonaret, intonaretque, dumque atrae nubes formidabile fulgur, horrendissimaeque fulmina minarentur: tunc Augustissimus Imperator FRANCISCUS his omnibus, velut intrepidus Heros, minime perterritus, nulliusve considerationis esse ducens proverbium illud, quod: Ubi arma strident, si leant musae, Tuam Inclytum Collegium fundationem Clementissime demandare dignatus est.

Immortale itaque, indelibileque Tuis in annalibus persistet heroicum hocce Suae Majestatis Sacratissimae opus, tanto magis, quod talia temporis inter adjuncta, Tuas fundaverit radices, ubi simili de actione vel cogitare, permultum erat. Aureis in Tabulis, et in columnis, ipsis Aegyptiacis Pyramidibus altioribus, signatum per populum romanum est Augustissimum nomen praepotentis Tui Fundatoris FRANCISCI; perpetuo florens, gratissimumque cunctorum pronepotum Romanorum in pectoribus pervigebit aureum seculum Tuae institutionis; perdulcisque memoria perpetuo inundabit corda fidelium felicitatis Tuae Epochae originem lectorum Romanorum.

Fundatio Tui non solum Romanos filios Tuos maxime consolata est, verum etiam generosis, heroicisque populis, hungarico videlicet et germanico, qui compatriotis suis Romanis semper patrocinio fuere, summo fuit, estque solatio. Neque tardos iidem in conferenda Tui in perfectionem cooperatione semet exhibuere, atque promanantis ex Te maximae Utilitatis veritatem publice profitentes, apud ipsum Altis-

Квртѣ асвпра ачелора, кзрора сфинтеле Маїеста-
тей Сале Іntenцій нѣле пазчѣ, ши мерцереѣ а-
наинте а кѣлтѣрїѣ романе, се ведѣѣ а фи кон-
трарничї.

Іарз Тѣ мѣлтфолоситоруле Інстїтѣтѣ! нѣ-
нѣмай ай фост, ши тот дѣѣнавей фи фїѣ мѣл-
цемиторуѣ Фѣндаторѣлѣѣ ши скѣтиторулѣѣ Тѣѣ
Пзринте, адекз Прѣѣнѣлѣѣ аПзрат ши Регѣ
(Краѣ), ши Патрониор Тѣѣ; чи ши афатѣ
арзцї Патрїѣѣ чел май маре фрѣкт прин пѣтерѣ
Та. — Кѣ чине ва зиче, кѣ нѣ дин тине аѣ а-
пѣпит мѣгѣрѣл аїтератѣрїѣ романешї? Чине ва
негѣ (тѣгѣдѣѣ) кѣ нѣ дин Тине саѣ десѣзлит
флориле челе асѣзѣѣ Нацїѣѣ де мѣлте фрѣктѣрїѣ
аѣѣкѣтоаре? Чине нѣ шїѣ, кѣ Тѣ ай ревзрсат
разе аѣѣлѣзитоаре ши аѣминѣтоаре песте Гинта
Романѣ, шѣргѣнѣлѣѣ окїѣ де гроаса негѣрѣ, сѣѣ
карѣ зѣчѣ аѣперитѣ? Чине динтре Романї нѣ
шїѣ, кѣ ланте де фїинца Та, аѣїѣ унде ши ун-
де се афлѣ кѣтѣ вре О скоалѣ ромѣнѣѣскѣ, ши ши
аѣїѣ несїстематїсатѣ ши не рѣнѣлѣѣтѣ, іарѣ де-
ла атрѣпарѣ Та фѣарте пѣцине сате се афлѣ,
а каре нар фи скоалѣ вине Органїсатѣ? Ланте
де аѣкорпорарѣ Та нѣмай динтре Преоцї се а-
флѣ пе ѣате Оарешї че четиторї; іарѣ аѣѣм сѣ-
те де прѣнчїѣ поартѣ кѣрциле сѣѣ сѣѣцїѣарѣ. —
Аѣѣнчїѣ аѣїѣ шїїѣ Оаре че дин Часлов ши Ѵалтире
четї, іарѣ аѣѣм тинеримѣ а прїнчїпїѣмѣрилѣ
Релїгїѣѣ ши а моралїгатеѣ атѣзритѣ, аѣпѣ Ре-
гѣлеле Граматичїѣ ши а Ёпїстолографїѣѣ аПзр-
тѣшѣѣ кѣѣетеле сале, цитѣѣѣ Історїѣ, ши де
пе мапе аратѣ старѣ ши локѣирѣ Церилор; — а-
ѣѣнчїѣ аѣїѣ шїїѣ четиторїѣ аѣѣчинателе сате а фи

simum Thronum, contra illos, quibus sanctae Suae Majestatis Sacratissimae Intentiones haud arridebant, ac progressui culturae romanae adversari videbantur, justas Tuas partes tuiti sunt.

Tu autem, utilissimum Institutum! non solum fuisti Fundatori, Protectorique Tuo, Benignissimo videlicet Imperanti ac Regi, aliisque Patronis, perpetuoque eris gratissimus cliens; verum sedula T u a opera uberrimos quoque Patriae reddis fructus. Quis enim dicere praesumet, non ex T e pululasse Litteraturae Romanae surculos? Quis audebit negare flosculos, multiplices hoc aevo Nationi fructus ferentes, non ex T e semet evolvisse? Quis ignorat, T e, sparsis super gentem romanam lucentibus perpolationis radiis, spissas nebulas, quibus obruta delitescibat, de ejusdem luminibus dispulisse? Quem Romanorum fugit id, quod ante T u i existentiam per paucae Scholae nationales, eaeque minus systhematisatae repertae fuerint; a T u i vero incorporatione paucissima loca rite organisatis scholis non gaudentia, inveniantur? Ante T u i ortum, cum primis in pagis, solummodo ecclesiastici lectionis, scripturaeque gnari erant; nunc autem centeni Juvenes libellos manibus volvunt. Tunc vix ex Abecedario aliquid syllabizari, aut ex Psalterio legi sciebatur, modo autem tenella Juventus, in Principiis religionis, moralitatisque firmata, juxta Grammaticae, Epistolographiaeque regulas, suas communicat cogitationes; citat Historias, atque de Cartis situationem localitatemque Provinciarum monstrat. — Tunc Lectores vix vicina loca, in mundo existere sciebant, nunc

Nicolaus

Nicolaus

пє пзмѣнт, іарѣ акѣм тинєрій цїѣ тоатє рєпѣ-
 блїчєлє, врѣмєлє, лпѣрѣцїїлє дин прєвнѣ кѣ
 констїтѣцїїлє лор. — Чинє нѣ прєчєпє зєлѣл л-
 вѣцѣторилор, карїї прин Тинє сѣл формат крє-
 скѣторї рєгѣлѣцї а фрѣцєтєї тинєрїмє? Чинє
 нѣ іа амїнтє, кѣ ундє дої трєї сє лтѣлнєск,
 нѣ дє алтѣ, чї дє бѣнѣтѣтѣ Та, дєспрє фор-
 моасєлє ҃чїїнцє чє лѣл сѣпт дєлѣ Тинє, шї
 дєспрє нємѣрѣїїнїтѣл фолос, карє дин Тинє
 кѣрѣцє, вѣркєск, шї сє свѣтѣск, кѣм кѣ оїнї-
 мѣ шї кѣ ун кѣцєт сѣ пѣшѣскѣ спрє лѣрѣкарѣ
 Тинєрїмєї кѣ іѣстѣтєлє дин Тинє ҃чїїнцє?
 Май пє урмѣ чинє кѣтѣхѣз а дєкѣндє ачєл; кѣм
 кѣ Тѣ лѣсѣфлєцїшї прє бѣрѣкѣцїї чєї цїє дѣрѣ-
 ицї, кѣ дєскїхїнѣлѣшї окії, сѣ пѣшѣскѣ пє
 кѣлѣ дрєптѣлѣшї нацїонал, шї май мѣлѣт сѣ нѣ
 рѣтѣчѣскѣ?

Бѣрѣкѣцїї чєї Цїє май лтѣїї прин Прѣвѣ-
 нѣл Тѣл Пѣрїнтє Фрѣнцїї҃скѣ I. спрє сєрвїрє
 дѣцї, кѣ нєшє дѣвѣрѣцїї фїї ромѣнѣшї, нѣл
 лтѣрѣїѣт, шї нѣ лтѣрѣїѣхѣ тоатє пѣшѣрилє а
 фѣчє, тоатє мїжлѣдчєлє а лтрєвѣїнцѣ, тоатє
 пєдєчїлєлє рѣпє, тоатє грєотѣцїлєлє рѣскѣтє, то-
 тє тѣрїїлє пѣтєрїнчє алє фрѣнцє, шї тоатє лѣвѣ-
 єторїлє а сѣхѣрмѣ, пєнтрѣ вїнєлє Тѣл, Алтѣрїї
 лѣчїторїї а ромѣнїлор! Зїшїї Бѣрѣкѣцїї дєшї
 чєлє май марї лпєдєкѣрїї лѣ гѣсїт л прѣкопѣ-
 лѣ Та: тѣтѣшї хєроїчєшє прє ачєлє сѣхѣрѣмѣн-
 ѣлє, нєнвїнсє рѣдѣчїїнї дє зєл лѣ фїпѣт л
 пєптѣрилє фїїлор шї а лѣскѣлѣтѣторилор Тѣї,
 карє дѣпѣрѣрѣтѣ вѣрѣхї, шї сєвѣр лтѣрї, нїчї
 сєвѣр кѣтрємѣрѣ Оѣрє кѣнѣл дє фѣкѣл чєл вєнї-
 нѣс ал їнїмїїлор.

autem rite formata Juventus, cunctas Respublicas, Regna, Imperiaque una cum eorundem Constitutionibus clare noscit. Quis non animadvertit, per Te, in regulatos tenerae pubis nationalis educatores praeparatorum Docentium, zelum? Quis non observat, quod ubi horum bini ternive vel occasionaliter conveniunt, non aliis de objectis, quam de Tua bonitate, de praeclaris ex Te haustis scientiis, deque maxima ex Te promanante utilitate, dulciter sermocinentur, unanimiterque consultant: qua via sibi procedendum sit, ut, curis suis concreditam Juventutem, scientiis ex Te haustis excolant? Denique quis profiteri detrectabitur, quod Viris servitio Tibi Clementissime datis, eum indideris animum, ut evigilantes tandem, repertamque rectam Jurium Nationalium semitam ingredientibus, eadem, salvi ab omni ulteriori aberratione, continuo progrediantur?

Primitus Tibi per Clementissimum Protectorem Tuum FRANCISCUM I. servitio dati viri, tamquam sinceri Nationalistae, haud tardarunt, minimeque tardant omnes necessarios passus ponere, omnia adhibere media, omnia remove impedimenta, omnes superare difficultates, omnia inimica fortalicia diruere, et omnia vincula rumpere Tui in emolumentum, illustre Romanorum Altare! Laudati viri, etsi maxime ardua obstacula Tui in perfectione nacti sint, tamen heroica virtute eadem supprimendo, inextingvibilis zeli nationalis in pectora auditorum Tuorum jecerunt semina, quorum expululantes frondes perpetuo virescent, florescentque, neque unquam venenosis inimicorum flammis comburentur.

Пре ачей немѣритори Бзрѣації нѣнѣмай ай
урмѣхъ (спре чѣ май маре мѣнгзере ши фоло-
сѣл Націей) астѣхъї крединчоаселе Та ле мѣдѣ-
ларе, челе че кѣ тот дѣѣна цїнтоарѣ адѣчере а-
минте сѣнт кѣнѣнате, адекъ Спектавілій ши
Кларісімії Домнї Професорї де акѣм, ши Яд-
моадѣм Реверендѣл Домн Катехет, атрѣ тоате
челе вѣне ши фолоситоаре; чи акѣ ка неѣе Пѣ-
сторї ай Тѣї неадормицї, ши спре тоате при-
вегіеторї, неостениит лѣптѣндѣсе пентрѣ атѣри-
рѣ Та, ши пре ачеле, каре де чей дин тѣї нѣсе
пѣтѣрѣ адѣче атрѣ деплинїре, хероничеѣ ле ковѣр-
шеск; кѣрора кѣ адѣвѣрат чѣ май адѣнкѣ мѣл-
цемире ши реверинцѣ кѣ тот дрептѣл се кѣвине
де кѣтрѣ Нація романѣ.

Немѣрїинит ар триѣїї сѣ фїѣ, де аш стѣ
а дескрїѣ фолосѣл, кареле дин Тинѣ Інклїте Ко-
лѣгїѣ! се реварсѣ спре Ромѣнїї. Чи ка се нѣ ме
вѣд мѣлте а фи кѣвѣнтат, хїк: кѣ прекѣм єѣ,
ашѣ ши тоатѣ Гинта романѣ де акѣм кѣноаѣе:
кѣ Тѣ єѣї фѣнтѣна лѣминѣрїї; Тѣ Татѣл кѣл-
тївирїї; Тѣ лѣемнѣторѣл Тинѣримей романѣ
спре налте Гѣїїнѣе; Тѣ алѣнгѣторѣл атѣнере-
кѣлѣї; Тѣ рѣзорѣторѣл фраѣетелор планте романѣ;
Тѣ рѣмпѣторѣл ланцелор де асѣприї; Тѣ апѣ-
рѣторѣл, Тѣ скѣтиторѣл лѣвѣцѣтѣрилор; Тѣ
вїѣ єксемплѣ де урмарѣ а тот Попорѣлѣї, дин
кареле унеле комѣнитѣцїї аѣ ши сѣпт хѣлѣл кѣ-
трѣ кѣлѣтѣрѣ, ши саѣ лѣѣфлат кѣ спїртѣл (дѣ-
хѣл) адѣвѣратей націоналїтате; Тѣ дѣтѣторѣл
де карактер націонал ал Романилор; Тѣ кѣ ун

Immortalis memoriae dictos viros (maximam in consolationem Nationis), hodierna Tu a membra, perchara illorum recordatione coronata, Spectabiles videlicet ac Clarissimi Domini moderni Professores, Admodum item Reverendus Dominus Cathecheta, in omnibus proficuis utilibusque passibus, non solum fideliter imitantur: verum etiam velut vigilantissimi Tui pastores, indefesse pro Tui confirmatione operando, illa etiam, quae sedulitate priorum ad perfectionem deduci nequiverant, diligentissime excolunt, perficiuntque. Eapropter iisdem per Nationem maximae gratres agendaë, omnimodaque reverentia fideles hi Viri venerandi sunt.

Illimitatus in dicendo forem, si emolumenta ex Te, Inclytum Collegium! in romanum populum promanantia, condigne describere contenderem. Ast ne multiloquii arguar, profiteri sincere debeo: me una cum universa Romanorum gente felicissimo sub Austriaco Sceptro florescente, summo cum solatio recognoscere: quod Tu sis fons salutis perpollitionisque populi romani; Tu Pater culturae; Tu divinus Instigator tenerae pubis Nationalis ad pertractandum altiores scientias; Tu dispulsor crassarum tenebrarum; Tu solers rigator tenellarum romanarum plantarum; Tu dirutor fallacis Labyrinthi; Tu stringentium vinculorum solutor; Tu propugnator, Tu fautor disciplinarum; Tu vivum exemplum moralitatis zeli-que, toti populo imitandum, quo nonnullae vigilantiores communitates ductae, lac culturae iam inhibere, spirituque verae Nationalitatis

imbutae sunt; Tu Nationi romanae characterem tribuens; Tu salvator, Tu liberator a calamitatibus, verbo Tu Auctor felicitatis romanae.

Praecipuus Auctor cunctorum horum ex Te profluentium emolumentorum, commodorumque, est Augustissimus Tuus Fundator FRANCISCUS I. (*) ideo ego quoque velut mediatu Tuus cliens, una cum toto romano populo, immortales pro tanta Gratia Clementissimo Monarchae FRANCISCO adferimus gratias, ac sincero, fidelissimoque corde coelestem Parentem pro diuturna Suae Majestatis vita, prosperrima salute, fortunatissimo statu, felicissimoque Regimine Monarchiae, exoramus.

Jam, Inclytum Regium Collegium scientiarum Paedagogicarum! positis ad justam bilancem universis ex Te in Gentem romanam promanantibus emolumentis, riteque perpensis prosperrimis, in disciplinis, Tuis profectibus, nemini convenientius justiusque quam Tibi, opusculum hocce meum dedicari posse censui; nihil aliud per id cupiens, quam propter posita in educatione, praeparationeque Docentium fidelia fatigia, Te consolatione publica remunerari, proque praebitis mihi juvenili in aetate ad pertractationem altiorum studiorum invitantibus, utque sanctarum tuarum Intentionum fidelis cli-

---

(*) Vide Benigno-Gratiosum Intimatum Excelsi Consilii Regii Lotlis Hungarici ddto. 9. Novembris 1843. Nro. 26500. virtute cujus Sua Majestas Sacratissima Pater et Fundator novi Instituti, beneficio cujus Scholae G.R. n. u. meliorem in statum ponuntur, nominatur.

АНАЛТЕ ЛВХЦЗТЪРЙ, ШИ
СПРЕ А МЪ ФАЧЕ КРЕДИН-
ЧОСЪЛ БЪНЕЛОР ТАЛЕ А-
ТЕНЦІЙ.

ЯЧЕСТЕ, ШИ МЪЛТЕ АЛ-
ТЕ МЕРИТЕ А ТАЛЕ, СЪНТ
ЛЪМИНЪТОРЮЛЕ ІНСТІТЪ-
ТЪ! ПЕНТРЪ КАРЕ ТОАТЪ
МЪЛЦЕМИРЪ ШИ РЕВЕРИН-
ЦА ЦИСЕ КЪВИНѢ. Приме-
ще ДАРЪ СЪБ АКОПЕРЕ-
МЪНТЪЛ АРИПИЛОР ТА-
ЛЕ, СКЪТЕЩЕ, ПАТРОНЪ-
ЪЪ ШИ АКРЕДИНЦЪЪЪ А-
СКЪЛЪТЪТОРИЛОР ТЪ И
СПРЕ ФОЛОСИТОАРЕ ЧЕТИРЕ
АЧАСТА КЪРТИЧИКЪ, КАРЪ
КЪ ЧЪ МАЙ КРЕДИНЧОАСЪ
ИНІМЪ ШИ АДЪНЪКЪ У-
МИЛИНЦЪ ЦИСЕ ДЕДІКЪ
ДЕ

АВТОРЪЛ

ens evadam excitantibus
motivis, gratum me ex-
hibere.

Haec, et alia innu-
mera, Inclytum Institu-
tum! Tu a sunt meri-
ta, pro quibus sincereae
grates, omnimodaque
reverentia Tibi debentur.
Recipe itaque sub
umbram alarum Tua-
rum, fove, protege, et
concrede Tuis Audito-
ribus sine utilis lectionis
hocce opusculum, quod
Tibi omni cum vene-
rationis cultu dedicatur
per

Authorem.

П Р Ъ Ф А Ц І Ъ.

Тот омѣла кѣ минтѣ сѣнзтоасѣ, аша дѣрѣптѣ
лѣкрѣриле ши фѣптѣле салѣ, ка прин мижлочирѣ
ачестора сѣ се фѣкѣ порокоѣ; дѣчѣ тоатѣ сѣр-
гѣинца оменѣскѣ естѣ лѣтокминтѣ спре ажѣнѣ-
рѣ бѣнѣйнорочирѣ. А дѣвѣратѣ бѣнанорочирѣ каѣ-
тѣ сѣ фѣе тот дѣуна нѣлѣкѣепторатѣ кѣ лѣкрѣ-
риле чѣлѣ скимѣзтоарѣ аша, кѣт тоцѣй оменѣй,
ка нищѣ фѣй а унѣй лѣтотпѣтерник пѣринтѣ, сѣ
се фѣкѣ пѣртѣашѣ дѣ дѣнѣса. Аша дѣрѣ урмѣхѣз,
кѣ бѣнанорочирѣ а нѣастрѣ нѣ се кѣприндѣ лѣ-
крѣриле, чѣлѣ дѣнафарѣ дѣ нѣй; пѣнтрѣ кѣ ачѣ-
стѣ сѣхнт скимѣзтоарѣ, трѣкѣзтоарѣ, а дѣсѣ орѣ
прикрѣроасѣ, фѣрѣ сѣгѣрацѣѣ, карѣ акѣшѣнѣ стрѣ-
кѣчѣнѣ ши пѣрѣрѣ. Шѣм кѣ ши лѣнтѣ дѣ нѣй сѣѣ
лѣтѣмплат, прѣкѣм лѣхѣим, ши бѣдѣм ши лѣ зѣ
дѣ асѣзѣй, кѣм кѣ мѣлѣцѣ мѣриторѣ лѣ фѣст ши
сѣхнт, карѣй мѣкар кѣ аѣѣ мѣлѣтѣ ши марѣ бѣ-
нѣтѣцѣй дѣнафарѣ, ши алѣтѣ лѣтѣтѣцѣй лѣтрѣ чѣ-
лѣлѣцѣй, тотѣшѣй пѣнтрѣ ачѣѣа нѣ пѣтѣѣ сѣ се зѣ-
кѣ кѣ лѣ фѣст, сѣѣ сѣхнт дѣ пѣрѣрѣѣ порокошѣй.

Аша дар адевзрата Бѣнанорочире а ноастрѣ
 се афлѣ атрѣ ной ашине; адекѣ ачеѣа се кѣприн-
 де атрѣ адествларѣ ноастрѣ, ши а одихна сѣ-
 флетѣлѣй. Кѣнд а кѣцетеле, симцириле, апле-
 кѣриле, пофтеле ши атрѣ адемнѣриле ноастре
 стѣпѣнѣе рѣндѣѣла, ши линицѣ; кѣнд оаре
 каре фапѣ спѣркатѣ, сѣв вѣрѣн пѣкат, нѣ не
 агимпѣ ла инимѣ, чи консѣинца сѣфлетѣлѣй но-
 стрѣ есте фѣрѣ де приханѣ; атѣнѣй лѣкерѣ по-
 тем зиче: кѣм кѣ кѣ адевзрат сѣнтем норokoшѣ.
 Атѣнѣй нѣй о скимѣаре, сѣв вѣре о шире дина-
 фарѣ, нѣва пѣтѣ сѣне факѣ ненорokoшѣ.

Ачаствѣ вистѣерѣе аѣкѣтоаре де норочире, пѣ-
 тем сѣ о кѣшигѣм ноз прин дрѣпта ши кѣбин-
 чоаса атрѣевинцаре а ацелѣцѣрей ноастре, спре
 тоате лѣкрѣриле, спре тоате аѣнѣюрѣриле, ши
 атѣмплѣриле вѣеѣй ноастре; аѣкѣ пѣтем сѣне а-
 гонисим ачаствѣ вистѣерѣе прин дрѣпта кѣноащере
 ши преѣвире а лѣкрѣрилор, каре се афлѣ апрежѣ-
 рѣл нострѣ, ши майпеурѣм прин аѣврата апли-
 нире а тѣтѣрор даторинцелор ноастре. Нѣ есте
 ом пе лѣме, кареле сѣ фѣе кѣ сине, ши кѣ соар-
 тѣ са адествлат, сѣв сѣ поатѣ аѣе одихна и-
 нимей ачеѣа, че чере ацелѣцѣрѣ сѣнѣтоасѣ, ши
 даторинца дела аѣнѣл ка сѣ о аплинѣскѣ.

Дрѣпта атрѣевинцаре а ацелѣцѣрей ши а мин-
 цѣй, сѣв аѣшита жѣѣкаре а лѣкрѣрилор, кѣно-

цѣрѣ даторинцѣлор, ши а дрептѣрилор ноастре,
 апой адеверирѣ, кѣм кѣ прин аплинирѣ ачесто-
 ра, прекѣм бинеле тѣтѣрор а комѣн, аша ши ал
 унѣй фіеце кѣрѣѣа де килин, се кѣпринде атрѣ
 о дескилинитѣ акіетѣрѣ, се зиче лѣминарѣ, а-
 декѣ пѣширѣ ши спорюл атрѣ Ѣчійнце. Чѣл чѣ кѣ-
 ноаще натѣра, ши адевѣратѣл прец ал омѣлѣй,
 пѣтериле ши непѣтериле лѣй, кѣцетеле чѣле дѣм-
 незееш кѣ дѣнсѣл, даторинцѣле кѣтрѣ сине а-
 сѣши, кѣтрѣ стѣпѣнириле сале ши кѣтрѣ Ѣоцїе-
 татѣ оменѣскѣ; чѣл чѣ цїе атрѣ адевѣр, чѣ Ѣ
 бине, формос, дрепт ши кѣ кѣдинцѣ де а ши о-
 мѣл; чѣл чѣ Ѣ акрединцат, кѣмкѣ минтѣ ши а-
 цѣлѣцѣрѣ стѣпѣнеще прѣсте аплѣкѣриле ши поф-
 теле ноастре, ши кѣмкѣ воинца омѣлѣй Ѣ сили-
 тѣ а аскѣлѣа де минте, ачѣла се нѣмѣще ом и-
 скѣсит, лѣминат, ши ацѣлѣпт; ачѣла кѣ адевѣрат
 аре фѣндаментѣл Ѣѣнейнорочирї асѣши а сине.

Дѣчї лѣминарѣ минцїй Ѣ чѣ дин тѣю кѣс-
 сѣ ши фѣндаментѣл чѣл де кѣпетенїе а Ѣѣнейно-
 рочирї оменѣши чѣй адевѣратѣ. Ши марї кѣ а-
 девѣрат сѣнт фрѣктѣриле кѣлѣтѣрїй, сѣл а лѣ-
 минѣрїй :

1. Кѣлѣтѣра лѣвнѣтѣцеще, афрѣмсецѣкѣз,
 ши мѣреще сѣфлѣтѣл омѣлѣй, крѣсче ши дѣ нѣ-
 трец ацѣлѣцѣрїй, їарѣ пре бѣртѣтѣ жѣдекѣрїй
 ши а минцїй оменѣши, о аскѣте.

2. Єчїинцелє, карє прин цинерѣ аминте се пѣстрѣхъ, нѣмай прин лѣминаре се адрѣ спре фолосѣл омѣлѣй, ши апой лѣминарѣ акъшѣнъ бирѣте, моралїтате, ши євѣна оряндѣїалъ а чїркѣнстанцелор, карє сѣнт ддрептате спре євнанорочирє.

3. Кѣлтѣра десрѣдѣчинѣхъ динтре оменї крєдинца дешѣртъ ши фрика склавїей (ровїей), дескоперє ши дсеринѣхъ мѣлте рѣтѣчирї ши амѣцитѣрї, ши реварсѣ д фїєше кареле лїкерѣтѣ минцїй, тѣчєрє ши євѣрїє. Унде дфлорєше о-датъ кѣлтѣра, аколѣ перє сѣперстїїа; ашижде-рѣ дескѣнтѣтѣрилє, фѣрмѣкѣтѣрилє, ши мин-чиноаселе вѣжитѣрїй, се стинг.

4. Кѣлтѣра не дѣацъ, ка май єинє, май кѣ дѣлѣкѣхъ, ши май кѣ марє десфѣтарє сѣ гѣстѣм фѣрѣмсецелє ши євѣнтѣцилє, кѣ карє є дѣвѣцит пѣмѣнтѣл нострѣ. Тоатє євѣнтѣцилє, фѣрѣмсе-целє, ши минѣнилє натѣрїй, дин прєвѣнъ кѣ тоа-тє дѣрѣрилє ши тоатъ євѣрїїа, карѣ прочєдє дин натѣрѣ, нимик сѣнт пєнтрѣ омѣл ачєла, карє-лє нѣ цїє сє кѣцєтє ддрепт деспрє дѣнселє, сѣ сим-цѣскѣхъ, ши сѣ лє прєцѣїаскѣхъ.

5. Дѣвѣнтѣра Крїстїанъ є фѣрѣ тоатъ дѣо-їала май вѣхѣтѣ, май пѣкѣтѣ, ши май при-митѣ атѣнчїй, кѣнд сє прєдѣ оменилор ачєло-ра, карїй сѣ дѣатинат а кѣцєтѣ деспрє сине ши

деспре скопѣл сѣх, деспре лѣкрѣриле челе дин пре-
жѣрѣл сѣх, деспре лѣотрибирѣ ачестора кѣ дѣн-
шій, ши деспре чѣл чѣ аѣ фѣкѣт тоатѣ ачестѣ. Кѣ
адѣвзрат ачѣ лѣвѣцѣтѣрѣ май плѣкѣтѣ ши май
примитѣ ѣ атѣнчій, дѣ кѣт кѣнд кѣ маре остѣ-
нѣлѣ се дѣсѣвлѣше чѣлор непрѣчѣпѣцїй, силѣатнчїй,
ши липсицїй дѣ тоатѣ сокотинца.

Ѡмѣл орї л чѣ старѣ ши кїѣмарѣ афлѣндѣ-
сѣ, подѣте лѣтрѣ ачѣїа фї норокос; лѣсѣ ѣл кѣтѣ
сѣ адѣкѣз кѣ сине истѣцїѣ спрѣ старѣ сѣл кїѣма-
рѣ, карѣ ш аѣ алес; ши апой причѣпѣнд дин
трѣнса искѣсинца, липсѣше сѣ кѣноаскѣ ши грѣо-
татѣ, сѣл ушѣрарѣ, сѣл плѣчерѣ, карѣ прочѣд
дин трѣнса. Ячѣста нѣмай атѣнчїй ба пѣтѣ ѣл
фачѣ, кѣнд кѣ лѣцѣлѣпчїѣне ши кѣ сокотинца ба
лѣплинї дѣторинцѣлѣ стѣзрїй ши алѣ кїѣмѣрѣй са-
лѣ, ши кѣнд ба ши грѣотатѣ ачѣстора сѣ о по-
триврѣскѣ прин ушѣрарѣ, карѣ сѣ наѣше дин трѣн-
сѣлѣ, ши л комѣнїтѣтѣ сѣл Ѡоцїѣтѣтѣ фїїнд, ба
ши кѣ лѣцѣлѣпчїѣне сѣ сѣ поарѣте. Дѣчї ачѣстѣ И-
стѣцїѣ, ачѣстѣ дѣплинїрѣ ши искѣсинца, сѣ подѣ-
тѣ чѣрѣ ши ачѣптѣ нѣмай дѣла кѣлѣтѣрѣ.

Фрѣкѣтѣрїлѣ чѣлѣ дѣ кїне адѣкѣзтоарѣ алѣ кѣлѣ-
тѣрїй сѣ пот вѣдѣ май лимпѣдѣ ши май кїар ла
Нацїа ачѣа, карѣ ѣ дин лѣтрѣг лѣминатѣ, сѣл
кѣлативитѣ.

1. Яколо сѣнт Оаменїи май прїетзношй,
 май юиторй де Гоціе, май коиторй де кинє у-
 нѣл алтѣа, май воїошй спре сервере, ши май
 еѣкѣрошй де ажѣта пре апроапеле; їарѣ плекѣриле
 лор сѣнт май еѣне ши май формоасе, воркеле ши
 свѣтѣриле лор май ликере ши май кинє атокми-
 те де соціетате, ши лѣкрѣриле лор сѣнт май пла-
 кѣте ши май юите. 2. Яколо прекѣм а вїаца чѣ
 касникѣ, аша ши а чѣ де Гоціетате саѣ де ко-
 мѣн, стѣпѣнеще тот деѣна май маре еѣгаре де
 сѣмѣ, май маре лѣаре аминте, май деплинн-
 тѣ ацелепчюне, ши май таре статорнїїе. 3. Я-
 коло лециле церїї, ши демѣндѣчюниле стѣпѣ-
 ниторѣлїй, май сѣѣнт се чинстеск ши се апли-
 неск. Депѣртатѣ, ши дешѣртатѣ есте аколо мѣн-
 дрїа, трѣѣа, ши пропрїѣл фолос саѣ їнтерес.
 Фїеѣе кареле се аделетничеѣе, а кѣт аї есте кѣ
 пѣтинцѣ, де о парте прин пѣтерѣ минцїї, їарѣ
 де алтѣ парте кѣ вѣртѣтѣ трѣпѣлїй сѣѣ, а кѣ
 ши прин але салє кїелтѣелї, де а мишкѣ, а рѣ-
 дикѣ, ши а лѣцї еѣнѣл де комѣн. Яколо лѣкрѣ-
 риле де комѣн мерг не апедекате пе калѣ са;
 старѣ еѣнейнорочирї аколѣ афлорєѣе: кѣ ун
 кѣвѣнт, аколѣ фїеѣе кареле примєѣе партѣ са
 чѣ еѣнѣ, їарѣ лаѣда ши нѣмеле вестит, а коро-
 нѣѣ пре тоатѣ Нацїа.

Фолосѣл ши прецѣл Кѣлтѣрїй лѣкѣ ши атѣнча
 лѣмѣрит а фи бѣн се ба арѣтѣ, де вом арѣнкѣ
 окїй нострїй спре лѣфрикошателе урмѣрї але не-
 щїинцей ши але силѣзтѣчїей. Дин нещїинцѣ ши
 дин силѣзтѣчїе се наск урмѣтоареле рѣзтѣцї,
 адекѣ: небнїрѣ, непѣчїурѣ ши гѣлчаба лѣтрѣ
 фракцї, лѣтрѣ амичї ши лѣтрѣ вечинї, пофтирѣ
 де рѣзѣл алтѣїа, нерѣндѣїала, ура ши некѣгарѣ
 де сѣмѣ а бѣнѣлѣї де комѣн, трѣфїа, ши май
 пе урмѣ перїрѣ.

Кѣлтѣра саѣ фѣндаментѣл норочїрей нод-
 стрѣ чѣїй адекѣрате, се лѣтрѣдѣче прин крѣщере.
 Дрѣптѣчїа кѣносѣт єсте, кѣм кѣ дела крѣщерѣ,
 карѣ аѣ кѣпѣтѣто омѣл лѣтинерецѣ, тоатѣ че-
 лѣ атѣрнѣ. Де ва да Пѣрїнцїй крѣщере бѣнѣ прѣн-
 чїлор сѣї, пѣнѣ сѣнт ачѣстїй лѣкѣ фракцї, а-
 тѣнчї поатѣ абе спѣрїнцѣ (нѣдежде) кѣ вор фи
 єї фїй бѣнї ши дѣчинстѣ. Ной ведем кѣ тоатѣ На-
 цїїле, карѣ се зїк асѣзѣї кѣлтївїтѣ, нѣмай прин
 кѣнакрѣщере аѣ скѣпат де силѣзтѣчїе, ши де лѣ-
 тѣнерѣкѣл нещїинцей. Дѣчї де ар фи авѣт аче-
 сте Нѣмѣрї пѣцинѣ грїжѣ де кѣлтѣрѣ, ши а-
 сѣзѣї ар ѣеме сѣѣ жѣгѣл нещїинцей, ши а вар-
 варїей.

Омѣл кѣнд се нашѣ пе лѣме, аѣдѣче кѣ си-
 невѣртѣтѣ трѣпѣскѣ, ши сѣфлетѣскѣ, прѣкѣм ши
 истѣцїе, прин карѣ поатѣ пѣшї кѣтрѣ дѣплїнї-

ре. Мѣгѣриле тѣтѣтор лѣкрѣрилор, каре бор сѣ
 фїе, сѣб прин трѣнѣл се пот фаче, зѣче ꙗ ом
 лѣкѣ атѣнчїй, кѣнд се наще. Нимик май пѣцин
 сѣнт ши алте чѣлѣ мѣлте, каре нѣ се афлѣ ꙗ на
 тѣра омѣлѣй, кѣнд се наще: ꙗсѣ тотѣшїй аче
 тѣк се пот да лѣй прин мѣїестрїе кѣт де микѣ,
 де ши нѣ тоате липселе, ꙗ кѣй чеѣа аша, че стѣ
 ꙗ контрѣ чѣлора лалте пѣтерїй фирѣшїй але лѣй,
 прекѣм експерїенцїа мѣртѣрисѣше. Яша дарѣ пѣ
 териле фирѣшїй сѣнт даде омѣлѣй дела фѣкѣ
 торѣл сѣб спре ачеїа, пентрѣ ка еле сѣ се десѣ
 лѣкѣ, ши сѣ се дїрѣгѣ. Дѣчї а да омѣлѣй а
 жѣторѣ, кѣ сѣ десѣлѣкѣ пѣтериле чѣле фирѣшїй,
 каре се афлѣ ꙗтрѣнѣл, ши касѣ фїе ел ачѣла че
 поате фи дѣпѣ датина фирей, се кїамѣ ꙗтро ꙗ
 цѣлѣцѣре латѣ: ал кѣ лѣтїѣй, адекѣ ал лѣмінѣ
 сѣб ал крѣще пре ел. Прин ачѣст кѣѣѣнт Крѣще
 ре се ꙗцѣлѣе ши ꙗѣцѣтѣра, адекѣ предѣрѣ їде
 илор, а ѣчїинцѣлор, ши а волнїчїей. Пентрѣ ачеїа
 адеѣзратѣл скоп а Крѣшерїї естѣ, а да ажѣторѣ
 пѣтерилор фирѣшїй ꙗтрѣ десѣлїрѣ лор, ка май
 тїмпѣрїѣ ши май кѣ секѣрїїгате се ажѣнгѣ ла
 пѣрга деplinирей. Фїеше каре ом, ка ши Нацїй
 ꙗтрѣшїй, пѣнѣ атѣнчїй рѣмѣн ꙗ старѣ тїкѣлошїей,
 а силѣтѣчїей, ши а нешїинцѣй, пѣнѣкѣнд нѣ сѣб
 десѣлїт пѣтериле фирѣшїй. Яша дарѣ фѣндамен
 тѣл чѣл де кѣпетѣнїе а Крѣшерїї есте, а десѣлї

жлочире, уна кале, унѣл темей, прин каре се
 поате кзпзтѣ Бѣнанорочире, ши прин каре поате
 спорѣ мерцерѣ ланте, лѣминарѣ ши лнзларѣ
 Нѣмѣлѣй дин лѣтѣнерек. Дечѣй ка май кѣрѣнд сѣ
 ажѣнгѣ ши Нація Ромѣнѣскѣ ла ачѣсте бѣнѣтѣцѣй,
 кѣ каре тоате Нѣмѣриле лѣминате се лѣлѣчѣск,
 де липсѣ есте дин тоате пѣтериле спре кѣлтѣрѣ
 а не аплекѣ, ши тоате мижлочириле, фѣе Орей кѣт
 де сѣпѣрѣтѣоаре, ши де греле, фѣрѣ сѣіалѣ, але
 лѣрѣцишѣ. Динѣре челе лате мижлочирѣй, Чѣтирѣ
 кѣрѣцилор, е чѣ май де кѣпетѣнѣе; спре ачѣста
 тоцѣй кѣ О инимѣ, ши кѣ уи гѣнд трѣбѣе сѣ
 лѣкрѣм, лѣемѣнд пре чѣй че нѣ аѣ гѣстѣл юки-
 рей де чѣтире, ши нѣ симѣцѣск фолосѣл ши дѣлѣчѣ-
 ца Гѣіинѣцелор, ка сѣ лѣчѣпѣ ши дѣншѣй а се лѣде-
 летѣничѣ лѣкѣлѣцѣрѣ лѣвѣцѣтѣрилор, каре сѣнт
 спре скопѣл ши фолосѣл лор лѣзмѣнате. Лсѣ ка-
 сѣ се поатѣ лѣпинѣ свѣтѣирѣ, ши ка сѣ се де-
 лѣинѣскѣ лѣемѣнарѣ чѣ кѣмѣндатѣ, се чере, ка
 дѣтерѣацѣй Ромѣнилор май кѣ вѣртѣте сѣ лѣкрѣ
 спре ачѣй, сѣ арате ексѣмплѣ чѣлора де трѣптѣ
 май негѣроасѣ вѣрдѣник де ал урмѣ; сѣшѣ аго-
 нѣскѣ лѣсѣшѣ кѣрѣцѣй ромѣнѣшѣй, ши чѣтинѣлѣ
 сѣ ле лѣзмѣнѣзе ши алѣора спре чѣтире, де сѣгѣрѣ-
 зѣнд ши рѣспѣкѣнд май лѣтѣй кѣпрѣнсѣл ши бѣ-
 нѣтѣтѣ лор. Чѣ (кѣ сѣспѣнаре трѣбѣе сѣ грѣскѣ!)
 токѣма унѣй динѣре ачѣстѣй, май рѣкорѣшѣй ши

фхрз симцире се аратх спре мишкарѣ ши ажѣто-
 рюа кѣлтѣрїй. Аша єѣ асѣмї ам кѣноскѣт, ши
 кѣноск пре унїй Бхрѣацї, карїй аналте лѣхцз-
 тѣрї а пхртїнї саѣ лѣреднїчїт, ахз ши аша
 трепте де офїціѣмѣрї поартх, каре токма на-
 ціонале сѣнт: ши тотѣшї нѣ пречѣп, аѣ нѣ
 вѣѣѣ сѣ пречѣпх, кх сѣнт де аѣпх аїрегхто-
 рїа са аѣдаторацї а лѣкра спре афлорїрѣ кѣлтѣ-
 рїй. Ѣхнт ахз ши де ачеїй, карїй се крѣск ши се
 нѣтреск, а тимпѣл лѣхцзрей сале, прин їнстї-
 тѣтѣрї де Бхрѣацї хелошї, ши пентрѣ Бѣнѣл
 Націей Ромхнешї кѣ тотѣл лѣхпзїацї, рѣдика-
 те, саѣ кѣ кїелтѣелїле пѣелїче а нѣмѣлѣї а Па-
 трїе, саѣ афарх де Патрїе, се лѣракх кѣ Ѣчїнїце;
 ши апой аѣпх ачеїа ка нїще кѣчї немѣлцеми-
 торї, нѣ немаї кх немїк ажѣтх ла кѣлтѣра нѣ-
 мѣлѣї, чи ахз рѣтхчїна а тѣрмх стрїнх, а-
 рѣнкх сѣхцїї вѣнїнате асѣпра пептѣлѣї, че лѣѣ
 сѣпт, ши а рѣрѣнкії ачелора, карїй їаѣ нѣтрїт.
 Мѣлцї їарх вѣхнѣ сѣ се десвїновхцѣскх пентрѣ
 рѣчѣла са че аѣ кхтрх кѣлтѣра націоналх, хїк, кх
 єї шїѣ лїмѣа францозаскх, латїнѣскх, грѣчѣскх
 ши алтеле, ши пентрѣ ачеїа нѣ ар авѣ лїпсх де
 кхрцї ромхнешї, несокотїнаѣсе, кх токма де
 аѣпх бѣнѣл ши нѣмеле Націей, аѣ пхнѣ де тоате
 хїлеле; некѣцїтхнѣ деспре ачеїа, кх а нѣмеле нѣ-
 мѣлѣї сѣнт скѣтїцї де тоате грѣотхцїле пѣ-

БЛІЧЕ. УНІЙ КА АЧЕСТІЙ СЪ ЖЪ ДЕЧЕ МАЙ АЦЕЛЕПЦЕЩЕ,
ШИ СЪ КЪМПЕНЕ ДАТОРИНЦА СТАТЪЛЪЙ СЪЪ, ОРЕ
НЪЛ ОВЛІГЪЪХЪ АЧАСТА СПРЕ А ГРИЖИ ДЕ ЛЪМИНАРЪ
КРЕДИНЧОШИЛОР, САЪ А АЧЕЛОРЪ, ДИН АКЪРОРА СЪ-
ДОРЪ СЕ ХЪЗНЕСКЪ? —

АША ПЛАСЪ ДЕ ОМЕНИ ПРИВЪСКЪХЪ ЛА АЛЦІЙ НА-
ЦІОНАЛІСТІЙ АДЕВЪРАЦІЙ, ШИ АВЕЦЕСЪ ОДАТЪ А УР-
МА ФАПТЕЛЕ ЛОР; ІА ЕКСЕМПЛЪ ДЕЛА УНІЙ ОМЕНИ,
КАРІЙ НАЪ АВЪТ НОРОЧИРЕ А ГЪСТА ФРЪКТЪРИЛЕ ОЧІ-
ИНЦЕЛОР, ШИ КАРІЙ ТОТЪШІЙ МЪЛТ АДЪК СПРЕ ФО-
ЛОСЪЛ НЪМЪЛЪЙ. АРЪНЧЕ ОКІЙ СПРЕ ОНОРАТА ШИ А-
ДЕВЪРАТА РОМЪНЪСКЪХЪ КОМЪНИТАТЕ ДИН ДІПОВА А
БЪНАТ, ШИ БАДЪХЪ ЧЕ ПАШЪРІЙ ФАК АЧЕСТІЙ АЪЛТЪ-
РЪ; ЧЕРЧЕ ХЪЛЪЛ ЛОР КЪТЪРЪ ЛІТЕРАТЪРЪ, ШИ КЪНОА-
СКЪХЪ ФАПТЕЛЕ ЛОР ЧЕЛЕ СПРЕ БИНЕЛЕ ДЕ КОМЪН ПЪСЕ,
ШИ БРЕДНІЧІА АЧЕСТОР АДЕВЪРАЦІЙ СТЪЗНЕПОЦІЙ РО-
МАНЕШІЙ. АЧЕСТІЙ КЪ АРЕПТЪЛ СЕ ПОТ МЪНГЪІА КЪ
УРМЪТОАРЕЛЕ ВЕРСЪРІЙ:

АТРЕ РОМЪНІЙ АСТЪХЪЙ ДІППА СТЪЗЛЪЧЕЩЕ,
ГОРЕЛЕ КЪЛТЪРІЙ ДИН ЕА СЕ ИВЕЩЕ.
РАЗЕ ЛЪЧИТОАРЕ ДИН ЕА ЛЪМИНЪХЪ,
КАРЕ ПРЕ ТОТЪ НЪМЪЛЪ АНАЛТ ВЕДЕРЪХЪ.
МЪСЕЛЕ РОМАНЕ АЧІ СЕ АДЪНЪ
ШИ КЪ ВЪКЪРІЕ КЪНТЪ АПРЕДЪНЪ
ВЕРСЪ ДЕ МЪНГЪЕРЕ; КЪЧІЙ АДЕВЪРАТЪ
А ДІПОВА ВЪДЕ РОМАНЪСКЪХЪ ГЛОАТЪ.

КЪ флорй ши кѢ перте коронате салтѣ
 Я марелѣй ромѣл жѣкаре ꙗналтѣ.
 Вестина десфѣтаре ꙗплетеск кѣнѣне,
 Пре ачестор ромѣнй кап, мерѣ але пѣне.
 Ёпова є таре ꙗ штаторнїїе,
 Нѣмѣлѣй аратѣ сѣмн де вреднїїе.
 Зелѣл націонал ачї таре креѣе,
 Ши помѣл кѣлтѣрїй формос ꙗфлорѣе.
 Ачї стѣпѣнеѣ комѣнѣ унїре,
 Кѣтрѣ штѣпѣнїре драгосте, юбїре.
 Пѣхїторї пѣтернїчї сѣнт єї де дрептате.
 Ка їрой вестїцї не ꙗбїншї де рѣотате.
 Ёї ла ромѣнїме сѣнт лѣчї кѣѣтѣтоаре
 Вреднїчї тот деѣна де дрептѣ урмаре.

Якѣм є тимѣл чел май кѣбїнѣос, акѣм,
 кѣнд се лѣкрѣ пентрѣ кїнеле де комѣн, є май
 де лїпсѣ, ка ной тоцї фїї Націей ромѣнѣшї сѣ
 не адѣнѣм, нѣ ꙗ персоанѣ, чи кѣ кѣѣтѣл ши кѣ
 сѣфлетѣл ла ун лок, сѣне свѣтѣм фрѣѣе ши
 фрѣ де нїчї о фрѣѣрнїїе деспре ной ꙗшїне, де-
 спре кїнеле, чїнстѣ, ши деспре норочїрѣ націей
 ностре; ши ашѣ свѣтѣнѣѣне, сѣ адѣѣм кѣ-
 ѣтеле ностре ꙗтрѣ о унїре. Ядеѣрат грѣїаѣе
 зїкѣтѣраѣѣке: Прин унїре креск лѣкрѣ-
 рїле челе мїчї; їарѣ прин нѣѣнї-
 ре ши челе маймарї пїер, ши се

ф а к н е м и к а . Д е ч и к ж н д а в е м о к а с і е б њ н з
 ш и н о р о к о а с з , а т њ н ч ѣ к а њ т з с з о ц и м л т р е њ
 и н ц а ; ш и ч е л ч е н њ л ц е л е ц е а ч а с т а , с а њ н њ б а г з
 л с а м з а ш а п л а с z д е o k a c i e д и н o p e к а р е i н т е
 р е с у р ж т , с а њ д и н б р е o п a т и м з c п њ р к a t z , а ч е
 л њ i a л и п a p e p z њ м a и п р e y p m z к з а њ ф з к њ т а
 ш а , л c z т з p ж i њ . Н њ м a и y н a p z т з ч и р e a c t p z м o
 ш и л o p н o c t p i i к ж т д e м и к z , а њ a k z ш њ н a t y p m z
 т o p и л o p м a p e c k z д e p e ш и п e p и p e . O н e k њ м п з н a t z
 б њ н з т a t e п . e . a л њ i Я л e k c a н д p њ П p и н ц и п њ л њ i
 M o л д a в i i к з t p z T e o k t i c t M i t p o л и t њ л (Б њ л
 г a p њ л) д e a t њ н ч и a M o л d a в i e i , д e к a p e л e ф њ a
 д њ c c п p e л в o и p ѣ a p д e p i i K з p c и л o p p o м з н e ц и i , ч e
 л o p к њ л i t e p e л a t и н e ц и i c k p и c e , ш и c п p e c k o a t e
 p ѣ c t p z м o ш e ц и л o p л i t e p e д и н c ж н њ л p o м з н и л o p ,
 к ж т z c t p и k a p e a њ a d њ c , к ж т л t њ n e p e k a p e в з p c a t
 c п p e H a ц i a p o м з н i c k z ! д e к a p ѣ p z т з ч и p e м њ л ц и i
 ш и п з n z a c t z ж i n њ c ж н t c k z п a ц и i .

П e н т p њ a ч e i a a k њ м к ж н d њ т з п ж н и p ѣ , к a y н
 п р ѣ д p e п t п з p и n t e , ш и c k њ т и t o p i њ п р ѣ к њ n a њ њ
 п њ ш и л o p c ж i , т a p e c e л r и ж e ц i e д e k њ л t њ p a н o a
 c t p z , p z д и k ж n d i н c t i t њ p i , П e д a г o г i ч e c k ш и T e o
 л o g i ч e , a k њ м з и k , к ж n d П p ѣ a н a л t њ л A п з p a t
 ш и K p a i њ a л н o c t p њ Ф p a н ц i i c k њ I . n ѣ њ д e c k и c д p њ
 м њ л к з t p z л њ м и n a p e , к њ в и н ч o c , ш и д e л и п c z e
 c t e к њ т o ц i i д и n п p e њ n z c z л њ k p z m c п p e p z д и
 k a p ѣ д и n л t њ n e p e k a H a ц i e i p o м з n e ц и i , к a a ш a

сѣне арѣтѣм мѣлцеми торѣ пентрѣ Пѣринтѣска
 Бѣнѣтатѣ а Анѣлѣей Гале, ши сѣ фачем арѣп-
 тей ащептѣрѣ, ши сфинтелор Іntenцїй а мѣлт
 лѣдратѣлѣй нострѣ Пѣринте, крединчоасѣ лѣде-
 стѣларе. Атѣнчїй фѣрѣ лѣдоїалѣ вом фи плѣкѣцїй
 де Отѣпѣнїре, атѣнчїй норочїрѣ нострѣ кѣ па-
 шѣрї лѣмѣлците, ши репѣде се ва апропїа кѣтрѣ
 фїй Ромѣнещїй; атѣнчїй вом скѣпѣ де тоате ре-
 леле, де тоате сѣпѣрѣрїле ши асѣприрїле, каре
 токма дїн лїпса несѣїнцїей ши а лѣтѣнечїмей
 лѣтрѣ лѣвѣцѣтѣрї, се траг, ши пре тоцїй лѣсѣрчи-
 нѣкѣ; май пе урмѣ атѣнчїй кѣ глас де мѣнгѣере
 кѣ П. Давїд вом кѣнтѣ: де сар рѣдїкѣ а
 сѣпра мѣ Таѣрѣ, нѣсе ва лѣфрико-
 шѣ инїма мѣ. Кѣн. 26. в. 5.

Ачестѣ сокотеск а фи фѣндаментѣрї де а-
 жѣнс, дїнтрѣ каре ам лѣтїнс сѣ кѣбѣнтѣрѣ мѣ
 кѣтрѣ вой ювїцилор Ромѣнїй! прїн мїжлочїрѣ
 ачестей Кѣртичике. Іарѣ пентрѣ мїне прѣ маре
 мѣнгѣере бецїй фаче, де бецїй прїмї ши бецїй че-
 тї кѣ сѣкѣрїе, ши кѣ жѣдекаре арѣкпѣтѣ осте-
 нелеле меле ачестѣ, челе пентрѣ сѣнѣл де комѣн
 фѣкѣте де

Нацїоналїстѣл вострѣ

Д. Бѣжѣнкѣ.

Оҗийиңа адыче чинсте ла тот омбл,
Ядр є ла Нокил, арцинт ла четзцкнбл.
Тронбл Апзрацилор прин єа лбмин'кхз,
Корона Краилор прин єа с' ведер'кхз.
Офянга леце прин єа се пзхеще,
Моралїгат'к нбмай прин єа креще.

А Т Р О Д Ъ Ч Ъ Р Ъ.

Омѣл є фѣпѣра чѣ май нокѣлѣ, май а-
налѣтѣ, ши май де кѣпетеніе атрѣ тоате фѣинце-
ле лѣмѣй ачестіа; Омѣл є алеє прин Пѣтерѣ дѣм-
нежѣаскѣ спре стѣпѣнирѣ пѣмѣнтѣлѣй, ши а
тѣтѣрор фѣрилор ши єстимилор лѣй; прин Ом
врѣ ятот - Пѣтерникѣл сѣ се мѣртѣрисѣскѣ нѣ-
меле лѣй, сѣ се лаѣде мѣрирѣ ши Перфекціиле
лѣй: пентрѣ ачеа лаѣ ши афрѣмсецат кѣ аша
дар асѣшит, прин каре се декилинѣше де тоа-
те фѣпѣрилѣ лѣмѣй, адекѣ іаѣ дат Ѣфлет
немѣриторѣ, ши кѣ О сѣкѣстанѣ прѣчепѣтоаре,
карѣ Минте се жиче, лаѣ аѣрѣкат, прин карѣ сѣ
поатѣ єл атрѣкѣвинѣа тоате фѣинцѣле лѣмѣй
спре аѣѣторѣл ши єѣнѣл сѣѣ фолос. Акѣ воѣ
дѣмнежѣ, ка Омѣ лѣѣдѣнѣ, ши мѣринѣ пре
фѣкѣторѣл сѣѣ, ши сѣїнѣ декилинѣ бинѣ-
ле де рѣѣ, сѣ се фѣрѣскѣ де пѣкатѣ, сѣ умеле
пе калѣ дѣрѣтѣїй, прин карѣ бѣнинѣ ла атрѣ-
га са фѣринѣре, сѣ се аѣрѣдѣничѣскѣ а аѣѣнѣ ла
цинѣта, спре карѣ є рѣнѣѣит.

Спре аплинирѣ вѣрїи дѣмнѣеши, спре а
 кѣноаще калѣ дрептей вїеци, спре а шї дески-
 линї кинеле де рѣѣ, ши аша а сѣ фери де пѣка-
 те, спре а пречепе че ба сѣ зикѣ а юбї пре де-
 апроапеле сѣѣ ка асѣши пре сине, кѣ ун кѣвѣнт
 спре а ажѣнѣ ла атрѣга ферицире, карѣ уна є-
 сте адевѣрата цинтѣ (сфѣршит, скоп) оменѣ-
 скѣ, нѣ є де ажѣнс а фї ом нѣскѣт, чи є де
 липсѣ а фи ши кине крескѣт. Пентрѣ кѣ минтѣ
 (карѣ є чѣ май нѣїлѣ, ши май де кѣпетенїе
 парте а омѣлѣи) сѣѣ пречеперѣ оменѣскѣ є
 фоарте мѣрѣинитѣ, ши нѣмай прин аделетни-
 чире а кѣѣетѣрї, а жѣдекѣрї. ши акеерї се де-
 свѣлѣше, ши сѣ апѣтерниѣше тот май кинѣ,
 май мѣлт, ши май кїар а ацелѣе старѣ фїин-
 целор лѣмѣи, ши а кѣноаще дѣторинцелѣ, ши
 кѣлиле ферицирей сѣлѣ. Дѣи де нѣ се ба повѣѣи
 омѣ дин тинѣрецелѣ сѣлѣ пе калѣ ацелѣпѣиї,
 пе калѣ дрептѣїї, пе калѣ кѣношинѣї де а-
 деѣѣр; де нѣсеѣ аделетничи прин мѣжлочири
 амѣсѣрате минтѣ омѣлѣи спре кѣнѣ прѣчеперѣ
 челор ѣѣѣте сѣѣ аѣѣте, ниѣи кѣнѣ нѣ поѣте
 фи деплинит: аша дѣр ниѣи поѣте ажѣнѣ ѣѣ-
 на ферицире.

Вѣдем дѣрѣ, кѣ ниѣи ун ом сїѣши синѣѣр
 нѣ є де ажѣнс спре дѣѣндирѣ ши скѣтирѣ фе-
 ричирей сѣлѣ: пентрѣ аѣїа де липсѣ аї єстѣ а-

се асоарх, саѢ се мхритх, фиреѣе трѣѣѣе сѣ
се аѡоіаскѣ спре наѣерѣ ши креѣерѣ прѡнчилор;
ачеіа, спре че се аѡеѣе чинѣѣ, се фаче дато-
ринцѣ; асѣ Пѣринцій кѢ Окаѣа кѢнѢнїей саѢ
аѡонт а наѣе ши а креѣе прѡнчїй: аша дѣрѣ дѢ-
пѣ че аѢ нѣскѢт Пѣринцій прѡнчїй, дѣторї сѣнт
ши ай креѣе, кѢ атѣта май вѣртос, кѣ прѡн-
чїй нимик ѡїѢ дѣспре наѣерѣ са, ничї О їдѣе
аѢ дѣспре патимиле мѢмѣй сале а наѣере, ничї
кѢноск Остенелеле їй, челе а кѢѢа лор тинериме
кѢ дѣншїй фѣкѢте. ПентрѢ ачеіа де липсѣ єсте,
ка дѢпѣ че се рѣдикѣ Прѡнчїй, ши ачеп а кѢ-
ноѣе фѣптеле Оменѣшї, сѣ лїсѣ фѣкѣ бїне дѣ-
кѣтрѣ пѣринцїй: пентрѢ ка аѢѣкѣнѢшї аминте
ши аѡрѣста вїеїй сале чѣ май коаптѣ де фаче-
рилѣ де бїне але пѣринцилор кѢ дѣншїй, кѢ а-
тѣта май аѢминат сѣ кѢноаскѣ дѣторинцѣ ю-
бирей, умилинецїй, ши чинстїрей де пѣринцїй.

Дин асаш фирѣ Оменѣскѣ дѣрѣ кѢноаѣем
а фї таре аїепторате дѣторинцѣле Пѣринцилор
кѢ але прѡнчилор, а єксїстенцїей кѣрора каѢсѣ
май де апроапе сѣнт їй. Дечї атѣѡ се вор а-
рѣта дѣторинцѣле Пѣринцилор кѣтрѣ Прѡнчїй сѣй,
апой а ачестора кѣтрѣ ачеїй, кѣтрѣ аѡѣѣторїй,
ши кѣтрѣ сїне сїнгѢрїй.

Бѣсперїенцїа, аѢекѣ вѣѢерѣ де тоате зїле-
ле апрїат арѣтѣнѢѢне не аѡѣѣ, кѢм кѢ НатѢ-

ра прѣ тоате фїинцѣле челе вїецѣнтоаре, чи фх-
 рѣ де минте (Анїмале) аша лѣѣ рѣндѣит ши
 лѣѣ лтокмѣт, ка сѣ се лмѣлцѣскѣ; спре каре
 скоп кѣ аша лсѣшире, порнире лѣолдѣнтоаре, ши
 лѣлпѣлѣтѣ юбѣре лѣѣ дѣрѣит, кѣт дѣпѣ че фа-
 тѣ елѣ мѣклѣ сѣѣ, вѣзѣндѣ о фїинцѣ вїецѣн-
 тоаре сїешѣ лсѣминѣ, тоате пѣтерѣлѣ салѣ аплѣ-
 кѣ спре ферѣрѣ ши аѣѣторѣлѣ фѣтѣтѣлѣѣ сѣѣ.
 Яѣ доарѣ нѣ бѣѣм л тоате ѣлѣлѣ п. е. О ва-
 кѣ дѣпѣ че аѣ фѣтѣт, кѣм лпрѣмѣтѣѣѣ тоате,
 че поате фѣтѣтѣлѣѣ сѣѣ; лл лѣнѣ, лл сѣфлѣ, їа-
 рѣ дѣпѣ че се рѣдѣкѣ фѣтѣтѣлѣ лпѣчоаре, кѣ дѣ-
 дѣнѣлѣ лї лтѣнѣ уѣѣрѣл, ши воїасѣ слѣвоаѣ
 лѣпѣ дѣн цѣлѣ салѣ. Лкѣ ши де тоате ферѣ-
 лѣ рѣпѣнтоаре лл апѣрѣ, ел ши лсѣшѣ вїѣаѣ са
 пѣнѣтрѣ ел де аѣѣсе орѣ о ѣѣртѣѣѣѣ. Ѣи сѣ нѣ
 не мѣрѣм де бакѣ, карѣ прѣѣѣне арѣе арѣ л
 коарѣлѣ салѣ де а сѣ апѣрѣ де вѣѣѣмѣшѣ; чи
 сѣ прѣвѣм прѣ елѣндѣ, ши лѣтрѣ тот фѣлѣсѣ-
 тоарѣ Оаѣ, карѣ дѣнѣтрѣ ферѣлѣ сѣѣ доѣнѣтоаѣѣ-
 лѣ чѣлѣ кѣ пѣтрѣ пѣчоаре, мѣѣ нѣармѣтѣ ши рѣѣ-
 дѣѣнтоаре, се фѣкѣ дѣла нѣтѣрѣ, аѣ нѣ ши дѣн-
 ѣл мѣшѣла, фѣѣѣндѣ мїѣлѣлѣ сѣѣ, лл лѣнѣ, лл
 аплѣкѣ, ел вѣѣндѣ прѣ рѣпѣнтоарѣ фїарѣ (де
 карѣ аѣтѣ дѣтѣ, ка де фѣлѣѣр лѣвѣтѣ фѣѣѣ)
 кѣ вѣнѣ сѣѣ апѣѣ мїѣлѣлѣ, нѣсе лѣѣпѣртѣѣѣ,
 чи вѣѣндѣ ашѣ скоате мѣлѣлѣ дѣн лѣрѣлѣ ши не

схтѣла ѿ ей гѣт, дин тоате пѣтериле кѣре дѣ-
пѣ барбарѣла Осташ, чел че лѣгциндѣ май лѣтѣю
пре мѣел, се лѣтоарче ши ла трѣста лѣи мамѣ,
пре карѣ рѣпинѣдо, де бѣе О дѣсѣрѣде, ши лѣ-
гциндѣдо, О тримите флѣмѣнѣделор сале ма-
це спре схтѣраре. Ячаствѣ фак тоате фѣриле нѣ-
май дин лѣолдирѣ фирѣскѣ, мѣкар, кѣ нѣ
сѣнт дѣрѣите кѣ минтѣ, ка омѣ.

Де ачаствѣ нестрѣмѣтѣтѣ фирѣскѣ дѣторин-
цѣ, де ачаствѣ сфѣнтѣ натѣралѣ леѣе, ничѣ омѣ
нѣ ѿ дѣслѣгат, ничѣ лѣат лѣфарѣ. Ка нѣ-
нѣмай кѣ ачаствѣ дѣторинцѣ ѿ лѣсарчинат; чи
фѣинѣ кѣ аша дѣр де фѣкѣторѣл а тоате дѣ-
рѣит, ши лѣфрѣмѣсѣат, прин а кѣрѣѣа кѣнѣ лѣ-
трѣвѣинѣцѣре, нѣ нѣмай Орѣ че класѣ де фѣптѣрѣ
поате сѣ трагѣ сѣкѣ домнирѣ са, ши спре фоло-
сѣл ши сѣрѣирѣ са сѣ ле лѣтрѣвѣинѣцѣе: чи ѿ лѣ-
сѣаре ши грѣотѣциле сале але ушѣрѣ, примѣждѣиле
а лѣкѣнѣцѣрѣа ши але рѣсипѣ, Оклѣгат дѣкѣрѣрѣ
ѿсте а пѣртѣа грѣжѣ, а фѣрѣ де тот рѣл, ши
лѣтрѣ тоате чѣле де липѣсѣ а дѣжѣтѣ пре нѣскѣтѣлѣ
сѣл. Кѣ дѣмнѣеѣ фѣкѣнѣ пре омѣ, а дѣкѣ пре
Ядам дѣпѣ кипѣл ши асѣмѣнарѣ са, ши кѣ сфѣнѣ-
та сѣфларѣ лѣсѣфлѣцинѣдѣл, лѣи порѣнѣи сѣ се
лѣмѣлѣцѣскѣ, ши прѣсте тоате фѣинѣцѣе лѣмѣнѣ
сѣ стѣпѣнѣскѣ. Ячаствѣ дѣмѣндѣчѣкѣне ши ноѣлѣ
стрѣнепоцилор лѣи Ядам спре лѣплинѣре ѿсте

ДАТЪ; АСЪ АПЛИНИРЪ ВРЕРЕЙ ДЪМНЕЗЕЕШЪ АТЪНЧЪ
 СЕ ФАЧЕ, КЖИД АПЛИНЕШЕ ОМЪЛ ТОАТЕ АЧЕЛЪ ФЪ-
 РЪ ДЕ СКЪДЕРЕ, ЧЕ ЇАЪ ПОРЪНЧИТЪ ФЪКЪТОРЮЛ: А-
 ША ДАРЪ УРМЪКЪЪ, КЪ ТОТЪ ОМЪЛ ЕСТЕ АДАТОРАТЪ
 А АЖЪТЪ, А КРЕЩЕ, ШИ ДЕ ТОТЪ РЪЪЛ А АПЪРЪ ПРЕ
 НЪСКЪТЪЛ СЪЪ. ЧЕ СЪ ЗИКЪ АКЪМ ДЕСПРЕ АЧЪ ФЪРЪ
 СИМЦИРЕ МАМЪ, КАРЪ НЪСКЪНДЪ ПРЕ ПРЪНЪЛ СЪЪ,
 НЪ АЛЪРЪГЪ ЛЪИ СПРЕ АЖЪТОРЮ, ЧИ АКЪ КЪ ОКИ
 КРЪНЧИ СЪ УЙТЪ ЛА ДЪНЪЛ? ЧЕ СЪ СИМЦЕСКЪ, ШИ
 ЧЕ СЪ ГРЪЕСКЪ ДЕСПРЕ АЧЪ КЪ ИНИМЪ АПЕТРИТЪ МА-
 МЪ, КАРЪ ДЪПЪ НАЩЕРЕ ПЪРЪСЕЩЕ ПРЕ НЪСКЪТЪЛ
 СЪЪ А ТЪНГЪИРИ ШИ СПРЕ ПЕРИРЕ? ЧЕ СЪ КЪЦЕТЪ ДЕ-
 СПРЕ АЧЪ АФЪРИСИТЪ, ШИ ДЕ ДЪМНЕЗЕЪ УЙТАТЪ
 МАМЪ, КАРЪ БЪНДЪ ЕРЪБРИ ВЕНИНОСЕ ШИ СТРИКЪ-
 ТОАРЕ, ПЕРЪ СЪМЪНЦА ПЪНТЪЧЕЛЪИ СЪЪ МАЙ НА-
 НИТЕ ДЕ А О АДЪЧЕ АСТАРЪ ЧЪ ПОФТИТЪ ДЕ ЛЕЦЪ
 ФИРЪЕСКЪ, ЛА ЛЪМИНЪ? ЧЕ СЕ ГЪНДЕСКЪ ДЕСПРЕ АЧЪ
 НЕКЪРАТЪ МАМЪ, КАРЪ УЧИДЕ ПРЕ НЪСКЪТЪЛ ПЪН-
 ТЪЧЕЛЪИ СЪЪ КЪ АСЪШИ СПЪРКАТЕ МЪНИЛЕ САЛЕ?
 УНИЛЕ КА АЧЕСТЪ НЪ СЪНТЪ ВРЕДНИЧЕ А СЕ РЪБДА
 А ВОЦЪЕТАТЪ ОМЕНЪЕСКЪ, А А КЪРЪА ЛЕЦЕ КАЛКЪ,
 ШИ ФРЪНЦЕ ЛЕЦИЛЕ ДЪМНЕЗЕЕШЪ ШИ ОМЕНЕШЪ.

АКРЕЗИНДЪМЪ, КЪМ КЪ ТОТЪ ЧЕТИТОРЮЛ ШЪЕ,
 ШИ ДЕ ПЛИН ПРЪЧЕПЕ ЧЕЛЕ МАЙ СЪСЪ ЗИСЕ, ШИ СЪИ-
 ИНДЪ ДИН ЕКСПЕРЪЕНЦЪ, КЪ КЪ МЪЛТЪ МАЙ БЪНЕ,
 МАЙ ДРЕПТЕ, МАЙ МИЛОАСЕ, ШИ МАЙ ТЕМЪТОАРЕ
 ДЕ ДЪМНЕЗЕЪ СЪНТЪ НЪСКЪТЕ ШИ КРЕСКЪТЕ ФЪЗМЕИ-

ле романеши, де кят деспре аша спъркате, ши
 прин лециле дѣмнезееши ши полѣтѣеши оприте
 фапте, ши а кѣцетѣ сѣ кѣтезе, (де каре реле,
 дин аджнкѣл инимей пофтеск, ка йтот - пѣтер-
 никѣл дѣпѣрѣрѣ сѣле ферѣскѣ, ши пе калѣ дреп-
 тѣцѣй сѣле повѣцѣіаскѣ) нѣ врѣѣ май мѣлте де
 спре ачестѣ а адѣче лѣаинте, чи пѣшинѣ май
 апроапе ла скопѣл чел пропѣс, воѣ сѣ трек лѣтѣѣ
 ла Даторинцеле Пѣринцилор кѣтрѣ Прѣнчѣй, пре
 каре прин ѣксемпѣлѣрѣй іѣсторичеши дѣсѣхлинѣлѣ,
 воѣ трече, ши май пе ларг воѣ дѣскрѣѣ Даторин-
 целе Прѣмчилор кѣтрѣ Пѣринчѣй, ш. а.

Д В Г П Ъ Р Ц И Р Ъ І.

К А П І.

Деспре Даторинцеле Мамелор.

Фѣмениле прекѣм челе де нѣм маре, аша ши че-
 ле де церей саѣ пѣлѣгарѣй нѣскѣте, сѣ нѣтрѣзе
 (хрѣзнѣскѣ) пре прѣнѣлѣ чел лор дѣла дѣмнезѣѣ
 дѣрѣит, кѣ лѣѣш лѣптеле пѣптѣлѣѣ сѣѣ. Факѣѣс
 зичѣ лѣ кѣѣѣнтѣрѣй: Фѣѣл дин кѣрата ши
 дѣрѣпта мамѣ нѣскѣт, сѣ нѣ се кѣрѣ-
 скѣ лѣ поѣле де мамѣ преѣѣнѣй кѣм-
 пѣратѣ (нѣтрѣче), чи лѣѣѣѣѣѣ ши дѣлѣ

ЧЕЛЕ СЯН А АДЕВЪРАТЕЙ САЛЕ МАМЪ.
 ПЕНТРЪ АЧЕІА ШИ ЯВТОРЪА КЪРТИЧКЕЙ АЧЕСТІА
 ВРЪ А СФЪТЪЙ МАМЕЛЕ ДЕСПРЕ АДЕВЪРЪА АЧЕСТА,
 АТЖЮ АДЪКЪНА КЪТЕВА АРГЪМЕНТЪРІЙ А САЛЕ АНА-
 ИНТЕ, АДЪПЪ АЧЕА ТЪАМЪЧИНЪА ВРЕО КЪТЕВА ІСТО-
 РІЙ ВЕКІЙ, ПРИН КАРЕ АТЪРЕЩЕ СВАТЪА СЪХ.

ТОТ ОМЪА АЦЕЛЕПТ, ЧЕЛ ЧЕ АД ПЪРТИНИТ ЖЪ-
 ДЕКАТЪ АТРЪГЪ, ШИ МИНТЕ СЪНЪТОАСЪ ДЕЛА МА-
 МА НАТЪРЪ, ТОТДЕУНА КА УН ОСТАШ ДЕЩЕПТАТ
 ПРІВІГЪХЪ СЪШ АЖЪНГЪ ОКОПЪА СЪХ; ІАРЪ АДЪПЪ
 ЧЕ АЛ АЖЪНЦЕ, ДИН ТОАТЕ ПЪТЕРИЛЕ ТРЪПЕЩІЙ СЕ
 СИЛЕЩЕ, СЪНЪА ПІАРДЪ, СЪІИНЪА КЪ ПРИН ВІРЪТЪТЕ
 СЕ КАПЪТЪ МЪРИРЪ, ІАРЪ ПРИН АЦЕЛЕПЧЮНЕ ШИ
 СЪРЪГЪДИНЦЪ, ШИ МЪРИРЪ, ШИ ВІАЦА СЕ ПЪСТРЪХЪ,
 ШИ СЕ ЦИН А АТРЕЩІМЕ. ЯША ДАРЪ АДЪРЪХТНИК
 ЛЪКРЪ МИСЕ ВЕДЕ А ФАЧЕ МЪЕРЪ АЧЕІА, КАРЪ 9.
 ЛЪНІЙ ПЪРТЪНА ПРЪНКЪ АПЪНТЪЧЕЛЕ СЪХ, ШИ А
 МАРИЙ ПРИМЕЖДІЙ ФІИНЪА, БА ДЕ МЪЛТЕ ОРІЙ КЪ
 МОАРТЪ ЛЪПЪТЪНАДЪСЕ ЛА ВРЕМЪ НАЩЕРІЙ САЛЕ, АДЪ-
 ПЪ ЧЕ ПРИН МИЛА ЛЪЙ ДЪМНЕХЪ СЕ ДЕХЛЪГЪ, ШИ
 НОРОКОС НАЩЕ, НЕГРИЖОАСЪ ШИ ЛЕНЕВОАСЪ ФІИНЪА
 АШ КРЕЩЕ ПРЪНКЪА СЪХ, АЛ ДЪА АЛТІА, КАРЪ НИЧІЙ
 О АДЪРЕРЕ НЪ АРЕ ДЕ ДЪНЕСЪА, АЛ НЪТРІЙ ШИ АЛ
 КРЕЩЕ. КЪ АДЕВЪРАТ ТОТ АСЪА, ЧЕЛ ЧЕ АЧЕІА, ЧЕ КЪ
 МАРЕ СЪДОАРЕ ШИ ОСТЕНЪЛЪ ШАЪ АГОНИСИТ, ФЪ-
 РЪ ДЕ НИЧІЙ О БЪГАРЕ ДЕ САМЪ РЕЩЕЩЕ, ШИ СЪ
 ДЕСПОАЕ ПРЕ СИНЕ ДЕ БИНЕЛЕ ОВДОРИЛОР САЛЕ, СЕ

ВЕДЕ А ФИ СМИНТИТ ШИ КЛЪТИТ ЛА КРЕЕРИ. ОЕ-
НЕКА ЗИЧЕ: МЪЛТ МАЙ КЪ ДЪРЕРЕ, ШИ
МАЙ КЪ МЖХНИРЕ ЕСТЪ А ПЕРДЕ АЧЕІА
ЧЕ ШАЪ АГОНИСИТ ЧИНЕВА, ДЕКЪТ А НЪ
ПЪТЪ ОРЕ ЧЕ АШИ АГОНИСИ.

МЪЛТЕ ПОФТЕ СЪНТ МЪЕРИЛОР ДЕЛА НАТЪРЪ
ДАТЕ, ДИНТЪРЪ КАРЕ БРЕО КЪТЕВА ВРЕДНИЧІ СЪНТ
ДЕ АРЪТАРЕ. ІЮ МЪЕРИЛЕ ПОФТЕСК А ФИ ФРЪМОАСЕ,
ШИ ПЛЪКЪТЕ ЛА ФАЦЪ, ШИ МАЙ ВОЕСК ФРЪМОАСЕ А
ФИ ШИ МИШЕЛЕ, ДЕ КЪТ УРЪТЕ, ШИ АВЪТЕ. ДЪПЪ
АЧЕА ПОФТЕСК А ФИ МЪРИТАТЕ; ДЪПЪ АЧАСТА ДО-
РЕСК А ФИ ГРЕЛЕ; МАЙ ПРЕ УРМЪ КЪ МАРЕ АРДЕРЕ
А ИНИМЕЙ ДОРЕСК НАЩЕРЕ НОРОКОАСЪ. ТОАТЕ АЧЕСТЕ
КЪ ДРЕПТАТЕ ЛЕ ПОФТЕСК: ФІИНА КЪ КЪ ДЪРЕРЕ ЛЪ-
КРЪ ЕСТЪ А ВЕДЪ ПОМЪЛ ПРИМЪВЪРА ЛЕЗРИНАТ
ДЕ ФЛОРИ, ІАРЪ ПРЕСТЕ О ЧИРЪТЪ ДЕ ТИМП, ЛОВИН-
ДЪЛ БРЪМА, АЛ ВЕДЪ ДЕСПОІАТ ДЕ РОДЪЛ СЪЪ.
ДЕЧІ ДЪПЪ ЧЕ СЪНТ ДЪНСЪЛЕ ФРЪМОАСЕ ШИ ПЛЪ-
КЪТЕ, ДЪПЪ ЧЕ СЪНТ МЪРИТАТЕ, ШИ НЪСКЪРЪ КЪ
НОРОК, КЪ УН КЪВЪНТ, ДЪПЪ ЧЕ ТОАТЕ ПОФТЕЛЕ ЛОР
САЪ АПЛИНИТ, ПЕНТЪРЪ ЧЕ СЪША ДЕ НЕМЪЛЦЕМИТОА-
РЕ УНЕЛЕ, КЪТ, АЛОК ДЕ АДЪ ЛАЪДЪ ШИ МЪЛЦЪ-
МИРЕ АТОТЪ АДЪРАТЪЛЪИ ДЪМНЕХЪ, ПЕНТЪРЪ ФЕ-
РИЧИТА НАЩЕРЕ, АДЕПЪРТЪНА ДЕЛА ЦИЦЕЛЕ САЛЕ
ПРЕ ПРЪНКАЛ СЪЪ, НЪ СЕ АДОЕСК АЛ АРЪНКА А БРА-
ЦЕ СТРЕИНЕ? ТОАТЪ МЪЕРЪ ДЪПЪ ЧЕ НАЩЕ ПРЪНКА,
СЪ НЪЛ ЛАПЕДЕ ДЕЛА СИНЕ, ЧИ АКРЕДИЦИНАДЪЛ ФЪ-

кхторюлѣи а тоатѣ, сѣ роаце пре ел ка сѣ се л-
 дѣре пре ачест тинѣр нѣскѣт, лѣрег, сѣнѣтос,
 ши невѣтѣмат сѣл трѣіаскѣ, ши кѣ сфинтеле
 сале арипѣи сѣл акопере. Дѣпѣ че фѣмеа прин
 тоатѣ греотѣциле ши примеждѣиле наѣерѣи стрѣ-
 бѣтѣ, лѣсѣи кѣ лаптеле сѣл сѣи нѣтреѣе бѣіа-
 тѣл, фѣинѣ кѣ ун лѣкрѣ фѣарте некѣвинчос,
 ши кѣ тотѣл урѣт естѣ, пре натѣл, чѣл прин
 мѣлте скѣрѣе ши дѣрѣи нѣскѣт, алтор мѣерѣи
 стрѣинне ал лѣрединѣа спре нѣтрире ши крѣщере.
 Прекѣм мѣртѣрисѣе фѣло: Чѣ естѣ бинеле
 крѣщерѣи прин ѣтрѣинѣи, дѣ кѣт фѣ-
 рѣ дѣлѣѣѣ пѣринѣилор.

Ка май дѣшкис, ши май лѣелес сѣ зик:
 тоатѣ мѣерѣк, фѣрѣ дѣ ниѣи Ѡ дѣскилинѣре, сѣл
 е дѣ нѣм маре, сѣл е дѣ нѣм мик, кѣ лѣсѣи пѣп-
 тѣл сѣл, сѣи нѣтреѣе прѣнкѣл. Прекѣм зиче ши
 флор. 1. к. 1. Фѣмеа сѣ лѣтинѣѣи цѣеле
 сале прѣнкѣлѣи, ка мамѣ сѣ се нѣ-
 мѣскѣ. Фѣинѣ кѣ фирѣ нѣ нѣмай дѣ дат еи
 пѣтерѣи а наѣе, чи ши кѣ мѣжлѣчирѣи спре нѣ-
 трирѣк фѣіѣлѣи сѣл дѣ присѣит дѣ дѣрѣито. Май
 дѣпарте, черѣе чинѣ вѣрѣ тоатѣ фѣриле, прекѣм
 чѣле май силѣбатѣе, аша ши чѣле домѣстѣе сѣл
 бѣжнѣе, ши ба искѣси, кѣм кѣ ниѣи уна пре фѣ-
 тѣл сѣл нѣл дѣ алѣіа спре крѣщере. Ши мѣлте
 сѣнт дѣнѣтрѣ фѣрѣи, карѣ май наинѣе дѣ аш дѣ-

скиде окій сѣ вадѣ пре татѣсѣ, дин уцѣрѣл ши
сѣ доарѣ мамей сале сѣ нѣтреск; ба чей май
мѣлт, вѣдем кѣ мѣлте ферѣ (прѣкѣм лѣпій, пор-
чій, ш. а.) кѣтѣ 10. де одатѣ фатѣ, ши то-
тѣши пре тоцѣ фѣрѣ де ажѣторѣл нимѣрѣи ѣ
нѣтреск, шій креск; аша дарѣ, оре нѣи ун лѣ-
крѣ лѣтѣнекат ши плин де рѣшинѣ фѣменлор,
каре нѣмай ун прѣнк наск, ничѣ пре ачела а нѣл
скѣти, ши а нѣл кресѣ. Тот ѣтетиторѣл вѣрти-
чикей ачестіа лѣмѣрит ба кѣноаѣе адеврѣл,
дар кресѣ кѣ ши дин лѣаши експериенціѣ ба ши,
кѣм кѣ Ѣміа (Мѣймѣна) дин оара фѣтѣрѣи
сале, пѣнѣ кѣнд нѣш кресѣ фѣтатѣл, нѣл ла-
сѣ ничѣ одіііодарѣ дин браѣе; лѣкѣ де адеѣе орѣ
ѣ марѣ гѣлчавѣ бине кѣ вѣрѣтѣшѣл пентрѣ цин-
нерѣ фѣтатѣлѣи, доринѣ унѣ ка алтѣ ал вѣіа;
ши де мѣлте орѣ не вѣждѣ мѣерѣша сѣ де фѣ-
татѣл вѣрѣтѣшѣлѣи ка сѣл цинѣ ши дѣнсѣл,
се лѣп крѣнчен а се кате ши а се мѣшка. Лѣсѣ
сѣ тречем дѣла ферилѣ умѣлѣтоаре, ла челе зѣѣ-
рѣтоаре, челе че клочинѣ ши скоцинѣ 5. 6. пѣи,
ничѣ лапте аѣ сѣле де а сѣѣе, ничѣ алтѣ чѣ сѣ
ле де спре мѣнкаре, ничѣ пѣій наѣ пене, кѣ ка-
ре сѣ се аcopeре, ничѣ арипѣи ка сѣ зѣоаре, ши
сѣши каѣте нѣтрѣцѣл сѣѣ; ши тотѣши, мѣкар
кѣ сѣнт ѣ чѣ май марѣ слѣвѣчѣне ши не авѣре,
нѣши даѣ пѣій сѣи алтор пѣсѣрѣи спре нѣтрѣ

ши крещере, чи еле асзши хрзнеск ши пре пѣй,
 ши пре сине сингѣре. Вредник де мираре лѣкрѣ
 ведем а пасерѣ ҃ѣгнѣ нѣмйтѣ, май вѣртос
 пѣнтрѣ кѣ пе апѣ аш креще пѣій сѣй; ачаста а
 тот тимпѣл крещерей пѣилор, кѣтѣй хіѣа шеде
 а кѣйе, акопериндѣш пѣишоріей кѣ трѣпѣл ши
 арипиле сале, іарѣ ноаптѣ кѣркѣтѣшѣл лѣжнѣ
 пре тоцій пѣій, пре арипиле сале, аноатѣ кѣ дѣн-
 шій, ши аша кѣркѣнѣдѣй асоціетате кѣ мама лор,
 аї десфѣтѣхѣ, ши аї аѣѣлѣше кѣ дерѣл, ши
 аѣлѣаца пѣчій, карѣ іале ноаптѣ о пѣртинеск.
 Де ичї лѣсне поате Орі чине креде шї аѣелѣе,
 кѣ кѣт май кѣ аѣлѣе ши май пѣкѣт іар пѣртѣ
 а браѣеле сале, де ар фї кѣркацї, шї іар нѣтрї
 кѣ лаптеле сѣѣ де ар фї фемей. Аѣевѣрат зиче
 аѣелептѣл ши мареле Оратор ҃їчєро: Фе ри-
 ле сѣнт кѣѣтѣ тоарѣ (Оглинѣа) чѣ
 май веѣероасѣ а нѣтѣрѣ: аѣекѣ, сѣнт
 ексемплѣрї, каре пот слѣжї тѣтѣрор оменилор
 спре аѣрептаре. Дар ши лѣкрѣ фиреск єсте а пѣ-
 чѣ ши а юбї прѣнчїй, пѣнѣ сѣнт мичї. Прекѣм
 аѣевѣрѣхѣ ши мареле Фїлософ Плато а Картѣ а
 III. а ѣѣилор де зиче: Ничї кѣнѣ нѣ сѣнт
 прѣнчїй май аѣлѣй, май пѣкѣцї,
 ши май юбїцї, аѣкѣт пѣнѣ сѣг пѣп-
 тѣл Мамей сале, ши сѣ поартѣ аѣра-
 ѣеле Татѣлѣй сѣѣ. Прекѣм а тот лѣкрѣ є-

сте, кз драгостѣ, юкирѣ, ши пазчерѣ чѣ май
дин тѣю, е чѣ май дѣаче ши май дѣвѣратѣ.

Прин ачесте деспре ферѣ ши алтѣ пласѣ де
анѣмале андинте дѣсе ексемплярѣ, вѣрѣ лѣ-
минат а арѣтѣ ши кѣ тотѣл пре фемеиле чѣле
кѣ прѣнчѣ дела дѣмнехѣ дѣрѣите, а ле акре-
динѣа, кѣм кѣ, тоатѣ Мама атѣнчѣ лѣшѣ дѣ-
скопере юкирѣ, атѣнчѣ лѣшѣ арѣтѣ инѣма са чѣ
арѣптѣ, атѣнчѣ лѣшѣ лѣлинѣще дѣторѣнѣа чѣ
мѣмѣскѣ кѣтрѣ фѣюл сѣѣ, кѣнд лѣ хѣзнѣще
кѣ лаптѣле сѣѣ: ѣарѣ прин.прѣвѣгѣерѣ ши пѣрта-
рѣ сѣ дѣ грижѣ дѣ тоатѣ примѣжѣа ферѣндѣл,
лѣ акопере кѣ мѣмѣшилѣ салѣ арѣпѣ. ѣарѣ дѣн
контрѣ ачѣлѣ, (прѣкѣм май сѣс ам зѣс) карѣ
лѣшѣ лапѣдѣ фѣѣ сѣѣ, ши лѣ дѣѣ лѣ мѣнѣ стрѣ-
нѣ спрѣ нѣтрѣре ши крѣщѣре, варварѣ ши май
рѣлѣ дѣ кѣт Орѣ чѣ фѣрѣ силѣватѣкѣ а фѣ, арѣ-
ат сѣ вѣдѣ. Нѣчѣ нѣ пот аѣѣнѣ кѣ минѣтѣ,
кѣм пот сѣшѣ лѣфрѣнѣгѣ ши сѣшѣ лѣпетрѣскѣ и-
нѣма лѣтрѣ атѣтѣ, кѣт нѣчѣ сѣ нѣ сѣ уѣтѣ, ши
нѣчѣ сѣ нѣпѣсѣ дѣ фѣюл чѣл дѣн пѣнтѣчѣлѣ ши
сѣнѣѣлѣ сѣѣ нѣскѣт. О! фѣптѣ дѣ мѣрѣре ши
плѣнѣ дѣ дѣрѣре! Гѣлѣѣс 12. 1. зѣчѣ: Мама карѣ
дѣ прѣнѣкѣл сѣѣ ла нѣтрѣчѣ (Дой-
кѣ) май кѣ аша сѣ уѣтѣ дѣ дѣнѣсѣл,
ка ши кѣнд ар фѣ мѣрѣт.

Асѣхъ причинили каре пофтеск, ши дѣмѣнда
ка мамеле, прекѣм поартѣ пре фій ꙗ пѣнтечеле
сѣѣ; ашѣ ши кѣ ꙗсѣши ꙗптеле сѣѣ сѣи нѣтре-
ѣ сѣнт мѣлте: 1) Мама тревѣ сѣ вадѣ ши сѣ
ꙗцелѣгѣ: маре рѣѣ, маре пѣкат ши стрѣмѣзѣ-
те а фачѣ, дѣпѣртѣндѣ дѣла сине ꙗ браце стрѣине
пре фій сѣѣ атѣнѣи, кѣндѣ ꙗ май слаѣ, май ти-
нѣр, май дѣликат, май гол, май мик, май не-
авѣт, ши май непрѣченѣт. Яша дѣрѣ сѣ нѣ се
мѣниѣ мѣериле пре мине кѣ ле кѣтеѣ а зичѣ дѣ-
вѣрѣл, кѣм кѣ: тоатѣ мѣерѣ ꙗчѣѣа, карѣ ꙗ ашѣ
прѣмеждѣѣос тимп фѣѣ дѣ натѣл сѣѣ, нѣи брѣд-
никѣ а се нѣлѣи мамѣ милоасѣ, чи маѣере,
ши остѣш барбар кѣтрѣ прѣнкѣл сѣѣ. Кѣ, дѣ-
ѣте фѣптѣ барбарѣ ши ꙗфѣѣорѣтѣ а нѣ ꙗвѣскѣ (ꙗ-
вѣрѣкѣ) пре чѣл гол, чине ꙗ май гол дѣкѣт прѣн-
кѣл кѣндѣ сѣ наѣѣ? Пѣлѣтарѣх зичѣ: Нѣ мик
нѣи ашѣ дѣ непѣнтѣчѣос ши гол кѣ о-
мѣл ꙗ тимпѣл наѣѣерѣѣи салѣ. Дѣ ꙗѣте
фѣптѣ барбарѣ пре чѣл трѣст а нѣл мѣнгѣѣѣа, чи-
не ꙗ май трѣст дѣ кѣт прѣнкѣѣѣл, чѣл чѣ пѣнѣ-
гѣндѣ сѣ наѣѣ? Ѣнѣкѣ зичѣ: Чѣ аѣ пѣкѣтѣѣ-
ит ачѣст нефѣричитѣ алѣтѣ, дѣкѣт кѣ
салѣ нѣзскѣт? Дѣ ꙗѣте фѣптѣ нѣ кѣбинѣчѣосѣ
а нѣ ажѣтѣ пре миѣей ꙗ ꙗпсѣле салѣ, чине ꙗ
май миѣей дѣкѣт прѣнкѣл чѣл дѣ кѣрѣндѣ нѣзскѣт,
чѣл чѣ нѣ ѣѣѣ ши нѣ поатѣ ниѣи ажѣторѣѣ а чѣре?

Де есте фаптѣ барбарѣ непѣтинчосѣлѣи кареле
 ничи а ворѣи нѣ подте, ай фаче рѣѣ, чине є май
 непѣтинчос декѣт крѣдѣцѣл прѣнк де акѣм нѣ-
 скѣт? Тот омѣл є даторѣ а ажѣтѣ пе де апро-
 пеле сѣѣ; дѣчи чине є май апропеле кѣйѣа, де
 кѣт фѣюл Мамей сале? ши аѣ доарѣ сѣ подте а-
 щептѣ дела ачела, кареле скоте, ши лапѣдѣ прѣн-
 чѣи сей дин касѣ, сѣ ажѣте ши сѣ нѣтрѣѣ пре
 алѣи? Ничи нѣи даторѣ Прѣнкѣл Мамей сале
 кѣ вре о мѣлцемире, пентрѣ кѣ л цине пе лѣн-
 гѣ сине л вѣнѣтѣѣи ши дѣзмерѣдѣри атѣнѣи,
 дѣпѣ че саѣ крескѣт, саѣ лѣтрѣнт, сѣѣе ворѣи,
 ши мижлочириле вѣѣѣи синѣѣр аши агонисѣи, дѣ-
 кѣ лаѣ фост дѣпѣртѣт дела сине де мнѣѣтел;
 фѣинѣ кѣ акѣм май мѣлт є де липсѣ Мамей а-
 жѣторѣл дела Фѣю, декѣт фѣюлѣи кресѣерѣ дела
 Мамѣса.

Де сар наѣе прѣнѣи дин унѣи, дин коа-
 сте, саѣ дин дѣѣѣте, дин пѣлѣи саѣ дин пи-
 чоаре, нѣ ар фи атѣтѣ мирѣре ай да стрѣинѣлор
 спре кресѣере. Ведем кѣ ничи о матронѣ, ничи
 о мѣѣре кѣт де авѣтѣ, нѣши дѣ кеиле Ярма-
 релор сале, л каре ѣаче аѣрѣл, арѣинѣтѣл ши ал-
 те преѣѣоасѣ лѣкрѣѣри лѣѣѣате, ничи л мѣнѣле нѣ-
 мѣлѣи ши а фамилѣи сале, де кѣм алѣѣѣа стрѣ-
 ин; ѣарѣ унѣле маме лши даѣ прѣнѣи сей стрѣ-
 инѣлор фѣѣѣ тоатѣ сѣѣѣла ши аѣѣерѣ. ѣатѣ, о

барбаре ши немилоасе унеле ка ачелѣ Маме! а-
 мхѣиторѣа аѣр, каре дин пѣмѣнт сѣ сапѣ, а
 чѣле май скѣтите локѣрѣ ала пѣнеѣй ши ала пѣ-
 страѣй; ѣарѣ пре Фѣюа чѣла дин пѣнтечеле ши сѣн-
 челе вострѣ нѣскѣт, нѣ нѣмай кѣ нѣла скѣтиѣй,
 ши нѣла нѣтриѣй, чѣй ши дин касѣ ала скоатеѣй
 афарѣ! Де мѣр зиче вре О Мѣере кѣм кѣ еа пен-
 трѣ непѣтинѣа ши сѣбѣирѣ кѣприндере адекѣ це-
 сетѣрѣ а трѣпѣлаѣй сѣѣ, нефѣинѣа а старе кѣ а-
 сѣши лаптеле сѣѣ аш нѣтри прѣнѣла (Ачѣй нѣ а-
 целег еѣ пре ачелѣ Маме, каре кѣ адеѣзрат непѣ-
 тинѣоасе фѣинѣа де а да лапте дин пѣпѣла сѣѣ
 прѣнѣлаѣй, саѣ пѣнтрѣ кѣ сѣнт етегоасе, аѣ
 доарѣ пѣнтрѣ кѣ аѣ вреѣн дефект (сминѣѣ, стрѣ-
 каре) атрѣп, аши даѣ Прѣнѣѣй алтор мѣерѣ спре
 аѣ нѣтри; унеле ка ачестѣ еине фак, 1. пѣнтрѣ
 кѣ че нѣе кѣ пѣтинѣѣ, дела нѣме нѣ се поате че-
 ре; ѣар а 2ла пѣнтрѣ кѣ ар стрѣка сѣнѣтатѣ прѣн-
 кѣлаѣй фѣинѣа етеѣе саѣ авѣнѣа вре О стрѣкѣѣне
 трѣпѣскѣ, де Оарѣ че нѣѣй лаптеле лор поате фи
 сѣнѣтос) ѣаѣ алес фоарте бѣнѣ нѣтриче, аѣ воѣ
 респѣнде: Пѣцин ва ѣѣѣ нѣтричѣ пре прѣнѣ, пен-
 трѣ кѣ ала нѣтрѣѣе, кѣнѣа а тѣ тѣ урѣ вѣ-
 де асѣпра лѣѣ а Мѣмѣса, кѣт ши дела пѣпѣла
 сѣѣ лаѣ депѣртат. Пѣнтрѣ кѣ нѣмай Мама карѣ
 кѣ аѣрере наѣе прѣнѣла, кѣ ѣѣѣре ала крѣѣе. Пе-
 кѣм зиче Пабтарѣ асѣпре Крѣѣерѣ Прѣнѣилор: Ю-

бирѣ Мамелор есте фирѣкѣ, іарѣ
а Нѣтричелор пе кані кѣмпѣратѣ.

2). Де воеск Мамеле аш креще прѣнчій сїеші
ла фире асеменѣ, іар ла минте май аскѣцицї де
сине, де липсѣ естѣ кѣ асѣш лаптеле сѣѣ сѣи нѣ-
трѣѣ, фїинд кѣ алтминтрелѣ нѣ фїи, чї остшї
аши вор креще; пентрѣ кѣ фодрте маре легаре а-
ре асине лаптеле, карел сѣѣ прѣнкѣла дела Мѣ-
мѣса, саѣ дела Нѣтриче, кѣ моралитатѣ ши
минтѣ лѣи. Кѣ де ва сѣѣ вѣдѣла лапте де оае,
нѣ нѣмай пѣрѣла аї ва фї май моале, чї ши фи-
рѣ лѣи май блѣндѣ сѣ ва арѣтѣ, де кѣт де ар
фї сѣпт пре Мѣмѣса; ашиждерѣ де ва сѣѣ мїе-
лѣла лапте де Капрѣ, шї лѣнѣ май аспрѣ, ши
фире май зѣбрѣатѣ, шї май непѣчѣитѣ ва авѣ,
декѣт де ар фї сѣпт пре Мѣмѣса. Прекѣм зиче
Колѣмела Кар. 7. 12. Лаптеле ши аѣхѣла
Мѣмеск прекѣм атрамарѣ трѣпѣлѣи
аша ши крещерѣ, ши аѣеримѣ ми-
цїи мѣлт аѣѣторѣ зѣ. Дѣпѣ аѣїа маре
бине есте асе наѣе оре чине бѣн ла фире, дѣрѣ
май маре е, бине асе креще; фїинд кѣ май мѣлт
аѣѣтѣ пре ом моралитатѣ, кѣ карѣ се креще ши
вїеѣѣѣѣѣ, де кѣг Натѣра, кѣ карѣ се наѣе.

3). Мамеле сѣнт дѣторе аш нѣтри Прѣнчїи
кѣ асѣш лаптеле сѣѣ, пентрѣ ка сѣ фїе маме а-
треїи, нѣ де жѣмѣтѣте, фїинд кѣ аплининд на-

цѣрѣ дин прѣвнѣ кѣ крѣцѣрѣ, се подѣ нѣмѣ ма-
мѣ дѣ сѣвѣрѣшѣ. Кѣ а дѣвѣратѣ афарѣ дѣ чинстѣ
чѣ о дѣмѣ лѣи дѣмнѣзѣ Татѣл, кѣ нѣѣ фѣкѣт,
ши лѣи дѣмнѣзѣ Фѣюл, кѣ дин ѣад нѣѣ мѣн-
тѣит, чѣ май марѣ, ши подѣ май дѣ апроапе ѣ-
стѣ ачѣѣа, кѣ карѣ сѣнтѣмѣ датѣри а чинстѣ пре
а дѣвѣратѣ Мамѣлѣ нѣстрѣ, карѣ нѣѣ нѣскѣт ши
нѣѣ крѣскѣт. Ши дѣ кѣтѣ Орі сѣ ва ѣйтѣ фѣюл
ла мѣмѣса, май мѣлтѣ ва прѣцѣи ѣ трѣнѣсѣ юѣи-
рѣ, кѣ карѣ лаѣ крѣскѣт, дѣ кѣтѣ дѣрѣрилѣ прин
карѣ лаѣ нѣскѣт. Кѣндѣ ѣра Корнѣлѣѣс ѣчѣпѣо дѣ-
ктѣторѣ ла Рома, (карѣ дѣрегѣторѣѣ атѣтѣ ѣра
атѣнѣи, кѣтѣ атѣзѣи чѣ ѣпѣзѣтѣѣскѣ) вѣро 10. дин-
трѣ дѣчѣи лѣи чѣи ѣ тоатѣ Остѣ май вѣстѣиѣ,
аѣ фѣстѣ фѣкѣтѣ Оре чѣ фѣптѣ (карѣ ачѣи а сѣ а-
дѣчѣ ѣнаинтѣ нѣ сѣ кѣвинѣ) атѣтѣ дѣ рѣ, кѣтѣ
фѣрѣ жѣ дѣкаѣи спрѣ моартѣ. Дѣи мѣлѣи динтрѣ
ѣѣтѣцѣнѣ рѣпѣдѣ алѣргѣрѣ ла дѣктѣторѣл, рѣгѣн-
дѣл, ка сѣ сѣ ѣдѣрѣ кѣ ѣи, ши приминѣ рѣгѣчѣю-
нѣ крѣдинѣошилѣрѣ сѣи ѣѣтѣцѣнѣи, сѣ ѣртѣ смин-
тѣлѣ дѣчилѣрѣ. дѣпѣ ачѣѣа ши ѣсѣшѣ ѣчѣпѣо ѣфрѣ-
канѣ, фратѣлѣ лѣи Корнѣлѣѣс, ка ѣнѣ Остѣаш вѣ-
стѣитѣ романѣск, апропѣинѣдѣсѣ дѣ дѣлѣчѣлѣ сѣѣѣ фратѣ-
тѣ, кѣ марѣ арѣдѣрѣ ѣл рѣгѣ, сѣ микшѣорѣзѣ пѣ-
дѣпѣсѣ, ши сѣ ѣртѣ нѣкѣвинѣоасѣ фѣптѣ дѣчилѣрѣ
сѣи: ѣсѣ ниѣи рѣгѣчѣюнѣ ѣѣтѣцѣнилѣрѣ, ниѣи а
фратѣлѣи ши марѣлѣи Бѣрѣкатѣ ѣфрѣканѣ, нѣи пѣ-

Дрепт мѡмѡса пѡжнѡдѡсе, зисѡ: кѡм кѡ а-
 чеїа ѡпѡрѡирѡ де дѡрѡрї фѡрѡ дїрептѡте се фѡ-
 кѡ, кѡчї кѡ дѡрѡл чел маї прецїѡс се деде нѡ-
 тричїй; ѡсѡ фѡрѡ ѡтѡрѡїере респѡнѡинѡ фѡнѡрѡл,
 зисѡ: нѡ те мїрѡ Мамѡ де фѡпта мѡѡ
 кѡ тѡ маї пѡртѡт 9. лѡнї ѡ пѡн-
 тѡчеле тѡѡ, їа рѡ нѡтрѡѡѡ 3. анї маѡ
 нѡтрїт кѡ лаптеле сѡѡ; шї кѡнѡ
 маї лепѡдѡт тѡ ка пе ѡн прѡнѡ не-
 пѡтинѡс дѡла ѡкїй тѡї, аѡсѡта
 примїнѡѡмѡ ѡ бѡрѡеле шї сѡнѡл
 сѡѡ, маѡ вѡїѡт, шї маѡ єдѡкат.
 Ничї сѡ нѡ се тѡѡмѡ фѡмеїа, кѡ дѡрѡ вѡ
 кѡдѡ ѡ вѡе ѡѡѡлѡ, пѡнѡтрѡ кѡ ѡ вѡ сѡѡе прѡн-
 кѡл; фїїнѡ кѡ експерїенцїа не ѡѡѡѡ, кѡ пѡѡм
 маї сѡнѡѡѡсе вѡѡѡск (ѡ рѡѡлѡ) мѡѡрїле кѡре
 нѡск, де кѡт челе стѡрпе: аѡѡ маї сѡнѡѡѡсе
 сѡнѡт тѡт де ѡнѡ ачелѡ, челе че ѡшї дѡѡ цїцеле
 прѡнѡчїлѡр сѡлѡ сѡѡѡ, де кѡт челе че ѡшї пїтѡ-
 лѡ лаптеле. ѡдѡѡѡрат, кѡ нѡтрїрѡѡ шї кѡресчѡрѡ
 де прѡнѡчї каде кан кѡ грѡѡ шї кѡ ѡстенѡлѡ фѡ-
 меїлѡр, ѡсѡ сѡ сѡїе дѡнѡеле, кѡ аѡсѡта ле єсте
 спре мѡре фѡлѡс шї сѡнѡѡѡте. Шї чїне нѡ вѡ
 зїчѡ а фї ѡрѡѡѡѡ, шї некѡѡнѡѡсѡ фѡпта мѡѡ-
 рїлѡр ачелѡрѡ, челе че, ѡ лѡк де сѡшї де цїцеле
 сѡлѡ прѡнѡчїлѡр спре сѡѡѡере, прїнѡлѡте мїѡлѡчїрї
 фїресчї сѡѡ фїзїчесчї ѡшї ѡпрѡск лаптѡле, шї

астѸпѸ зѸтоареле салѸ, дѸ ундѸ дѸ адесе Орь ур-
мѸхѸ пѸдѸпса дѸмнехѸіаскѸ, кѸ кѸндѸ врѸѸ сѸш
пѸрѸх лаптѸле, лѸкрѸндѸ ꙗ контрѸ НатѸвріѸй кадѸ
ꙗ грѸле бетѸшѸгѸрѸй, ши май пѸ урмѸ дин ачѸста
ꙗшѸй пѸрдѸ ши вѸіаца,

РеспѸндѸзм чинѸ ба пѸтѸѸ, ши ба счи, ла а-
чѸстѸѸ: дѸ нѸ лѸ МамелѸ десфѸтарѸ ꙗ прѸнк пѸ-
нѸй микѸтел, кѸндѸ гѸндѸск ѸлѸ а лѸвѸ? О! кѸт
дѸ дѸлчѸ Ѹ а вѸдѸѸ прѸнкѸѸѸл тинѸр ши неѸи-
нобат, чѸл чѸ врѸндѸ а сѸ рѸдѸ, стрѸнѸѸ дин О-
кишорѸй; врѸндѸ а пѸжнѸѸ ꙗкрѸцѸсчѸ фрѸнтѸѸ ши
бѸзѸцѸлѸ; врѸндѸ а воркѸй, мишкѸ, ши дѸ семнѸ
кѸ крѸдѸѸцѸлѸ салѸ дѸѸѸѸѸ; врѸндѸ а умѸлѸ, сѸ
сѸпѸнѸ дин мѸнѸй ши дин пичорѸ, ка сѸ плѸчѸ,
ши нѸ поатѸ; май пѸ урмѸ кѸндѸ ꙗчѸпѸ а болѸо-
росѸй, дѸпѸ ачѸіа ОрѸ чѸ а воркѸй, ꙗтрѸвнѸлѸ кѸвѸн-
тѸ ꙗшѸй ꙗпѸдѸкѸ лимѸѸца са ча слѸкѸ, ꙗрѸ ал-
тѸлѸ фрѸмос ши кѸ десфѸтарѸ лѸ респѸндѸ! ЧѸ поа-
тѸ фѸ тѸтѸлѸѸй май мѸнгѸиторѸ ꙗ вѸдѸѸ, дѸ кѸт
а прѸвѸй ла прѸнкѸѸ кѸндѸ сѸѸѸ ла мѸмѸзѸ, кѸм
ꙗ смѸлѸѸ кѸ О мѸнѸ ѸнѸлѸ, кѸ алтѸ ꙗ спѸрѸлѸ-
счѸ пѸрѸ, дин пичорѸѸ кѸзѸтѸсчѸ ка кѸндѸ арѸврѸ
сѸ жоачѸ, ОкишорѸй ꙗ коачѸй ши ꙗколѸ сѸчѸсчѸ,
ши крѸц кѸ спрѸжнѸѸѸцѸлѸ клипѸсчѸ? ЧѸ ѸстѸ май
дѸсфѸтѸторѸй, дѸ кѸт кѸндѸ респѸндѸ прѸнкѸл
скѸрт ши симпѸлѸ ла унѸлѸ ꙗтрѸѸѸрѸй? сѸѸ чѸ Ѹ
май воіѸс? дѸ кѸт а вѸдѸѸ пѸ крѸдѸѸѸй прѸнѸй,

към се жоакъ къ кзцеїй, към кър дѣпъ мжцїй,
към се депринд шишї петрек тимпѣл пѣ дѣрѣ-
мѣрїй, пресѣрѣнд аринъ; към фак къптоаре дѣ
лѣт пѣ дѣрѣмѣрїле марїй, ши алтеле ка ачестѣ
пѣринцилор май дѣлчї дѣ кжт фагѣрїй, ши май
плѣкѣте дѣ тоате дѣрѣрїле?

Униле маме сокотинд къ кресчерѣ прѣнчи-
лор є кан къ греотате ши остѣнѣлз, аї дѣл ла
стрѣннї аї кресче зїкжнд: вом юкїй шїй вом кѣїа
кжнд ор фи марїй; асѣ крѣдѣм къ тарѣ се аша-
лз — — фїїнд къ прѣнчїй крескжндѣсе а касѣ
стрѣнне, унде нѣ се поартѣ атѣта грїжѣ дѣ джн-
шїй, нѣмай респлѣтирѣ сѣ се аплїнѣскѣ, прѣ към
є зїкала романѣскѣ: фїе лѣк нѣ фїе пла-
та сѣ се счїе, се рѣдикъ просчїй, зѣбрѣацїй,
нѣ аскѣлтѣторїй, аша, кжт май пѣ урмѣ ши а-
сѣшї пѣринцилор сжнт неаплѣкацїй; їатѣ акѣм
към вецї юкїй! Пѣнтрѣ ачїа рог прѣ тоате чїн-
стїтеле маме, адѣкжндѣлѣ аминте, ка къ асѣшї
лаптеле сѣл сѣшї нѣтрѣхе ши сѣшї крѣскѣ фїй,
адѣкжндѣшї а минте, къ пѣнтрѣ ачїа сжнт къ
джнѣл дѣрѣите дѣла мѣма натѣрѣ, сѣ се аѣл-
чѣскѣ, ши сѣ се дѣсѣѣтехе къ єї пѣнѣ сжнт ти-
нерїй, адрѣптѣндѣ пѣ калѣ ча бѣнѣ ши фѣрѣ
дѣ спїнїй, пѣнѣ крѣзї сѣлѣ арѣдѣчїнѣхе юкїрѣ
а инїмїй; фїїнд къ дѣпѣ чѣ се жїлѣвѣск, къ а-
невое єсте аї адрѣптѣ, прѣкъм се зїче: пѣнѣ

арборѸ мик ши крѸд, лдирѣптзл, кѸ деба кресче стрѸме ши нѸ себа пѸтѣ лдой, кѸнд вей врѣсзл лдрепцй, аѸ се ба фрѸнѸе, аѸ ба ремѸнѣ кѸм аѸ крескѸт. Май лколѸ, аша мисе веде а фи лкопчатѸ юеирѣ мамелор кѸ а прѸнчилор, кѸт таре пѸкѸтѸеск еле дѸндѸй алтора спре кресчере, ши се каде ка ничй о чиртѸ де орѸсз нѸл ласз дин наинтѣ окилор; кѸчй кѸ вѸѸѸнд фїюлсзѸ, пре ачела веде, пре кареле дин кѸрат сѸнцеле сзѸ лѸ нѸскѸт; пре кареле 9. лѸнй лпѸнчеле сзѸ лѸ пѸртат, ши кареле дѸпѸ моартѣ єй ва фи урмѸторюл вїстїрюлор. Май пе урмѸсз грѸеск кѸ ПѸлтарѸ пѸскѸрт: То атѸ Мама є датоаре, де врѣ даторинца са чѣ фирѣскѸ ши дѸмнезїаскѸ а о лплинй, пре прѸнкѸл сзѸ де мик лбрацеле сале ал вѸїа, ши кѸцицеле сале ал аpleкѸ, їарѸ дѸпѸче се рѸдикѸ, л инима са ал пѸртѸ ши ал ажѸтѸ.

К А П И.

Деспре Даторинцеле амѸндѸрор ПѸринцилор, кѸ каре сѸнт єй облігаци а кресче, ши а грижй пре прѸнчїй сєй.

Дин єксемпѸриле челе май сѸс лнаинте а-аѸсе деспре Даторинцеле Мамелор кѸтрѸ прѸнчїй

сей, кѣ дрептѣ кѣцет, кѣ дѣ присосит вор аще-
 лѣце джиселе, че сѣнт датоаре а фаче кѣ прѣнчій
 сей пѣнѣ сѣнт сѣ микѣцѣй, ши аша дѣ крѣдѣцѣй
 ла минте, кѣт нѣ сѣнт астарѣ дѣ а лѣвѣца Ори
 че. Пентрѣ кѣ дѣпѣ че се кресче прѣнкѣла май ма-
 ре, грижа ши греотатѣ лѣй, каре пѣнѣ акѣма
 аша сѣра атрѣ пѣринцѣй а пѣрците, ка мѣма сѣ
 подрте чѣ май грѣ сарчинѣ динтре сѣле, амѣ, дѣ-
 пѣ че аѣ сѣшит прѣнкѣ дин лѣгѣн ши саѣ скоко-
 рѣт дин брацѣле мѣмѣса, се стрѣмѣтѣ, ши май
 мѣлт пе умѣрѣла Татѣлѣй, чел че тоатѣ але касіѣй
 окѣрмѣще, се раѣимѣ. Пентрѣ ачеїа дѣрѣ ши
 сѣ врѣѣ пе скѣрт сѣ арѣт даторинцѣле каре дѣ
 амѣндой пѣринцѣй се атѣрѣнѣ атѣнчѣй, дѣпѣ че
 аѣ венит тимѣла сѣ лѣчѣпѣ прѣнчій а Оре че,
 каре сѣле фїе спре норочирѣ ши феричирѣ вїецїѣй
 лор, а се а дѣлетничїѣй.

Майнаинте дѣ а кѣвѣнтѣ дѣспре даторинце-
 ле пѣринцилор, ши пе скѣрт дѣспре арѣтарѣ кѣм
 трѣвѣе сѣ се пѣшѣскѣ а крѣщѣрѣ прѣнчилор, воѣ
 сѣ грѣск чеба дѣспре ачеї пѣринцѣй, карїѣ дѣ ши
 аѣ мижлочирї спре крѣщѣрѣ прѣнчилор дѣ аѣнѣ:
 тотѣшї ничї О грижѣ аѣ дѣспре ачѣста. Ядѣкѣ:

Сѣнт унїѣй пѣринцѣй, карїѣ сѣѣ дин трѣн-
 дѣвїе ши простимѣ, несѣїнда че ба сѣ зикѣ а
 кресче пре прѣнкѣ а кѣнѣ моралїтѣте, ничї аскѣл-
 тѣнда ацѣлѣптѣле свѣтѣрї а алтор кѣрѣцїѣй пре-

чепѹцѹ, сав дин скѹмpire, фїинд овезицѹ де
 юбирѣ аврѹлѹи, ши ферекацѹ де пофта нѹмай а-
 вѹцїѹ а агонисѹ, а жѹгацѹ зик де ачесте памими
 уржте фїинд, нѹ даѹ прѹнчїѹ сей ла аѹццѹтѹрї,
 сав ла оаре че мѹестрїе, чи аї ласѹ де креск а
 десмерѹзчюни, а жѹкѹрїѹ, а алергѹрї пе дрѹмѹри
 а коачї ши а колѣ, сокотинд, кѹ тоате себор а-
 плинї прѹнчилор сей, нѹмай авѹцїе де ле вор аѹ-
 сѹ де ажѹнс. асѹ кѹт де таре се ашала унїѹ ка
 ачестї пѹринцїѹ, поате орі чине динтрѹ аце-
 лепцї прѣ лесне ацелеце. Кѹчї крескѹндѹсе прѹн-
 кѹл а молїчюне, а десфѹтѹрї ши аѹѹкѹрї, ши
 не дѹндѹсе ничї о агрижире деспре а пѹстрѹ
 чеѹа, сав а проѹа сѹ агонисѣскѹ кѹ асаш пѹте-
 рѣ са орі чеѹа, нѹ кѹшигѹ ничї о кѹношинцѹ,
 кѹм, аче моѹа, ши кѹ кѹте сѹѹорї аѹ трѹѹбит
 пѹринцїѹ се агонисѣскѹ авѹцїїле челе акѹм де
 дѹнсѹл моѹените? ши кѹѹетѹ кѹ кѹ ачѣ леснїме
 аѹ пѹртинитѹле пѹринцїѹ, кѹм ел лѣѹ кѹпѹтат.
 пентрѹ ачеѹа ничї ѹїе сѹле преѹѹїаскѹ ши сѹле пѹ-
 стрѹѹе, чи кїелтѹѹе престе мѹсѹрѹ ши афарѹ де
 липсѹ, ши прѹдѣѹѹ тоатѹ авѹцїѹа са, неѹїїнд
 а сѹ агрижї, сав а кѹѹетѹ деспре ачеїѹа, кѹ се
 бор гѹтѹ оре кѹнд моѹенителе авѹцїѹ, ши апой
 атѹнчї, не авѹнд рам де кѹшигаре, ѹа кѹдѣ а
 трѣпта чершиторїѹ: деспре тоате ачестѣ зикѹ
 нѹ гѹндѹѹе, чи уна нѹма а молїчюне ши десфѹ-

тзри вѣцѣиѣ, тот че є гата рзсипеще. Ненѣме-
рате єксемпле авем деспре фїи, карїи немзсѣра-
те авѣцїи аѣ моцениѣ дела пзринци, асз ничї
о авѣцзтѣрз аѣ пзртиниѣ де а ши пзстрѣ аве-
риле сале, ши де а ши вѣцѣиѣ, ши асз кѣмпзтѣ
а лѣме; дечї че се алеѣ де джншїи пзнз а ка-
пет? нимик алтз, де кжт рзсипиторї, прздз-
торї, ши май пе урмз чершиторї ши стжнгзторї
де фамїліа са, чѣ веститз оре кжндава а авѣцїи.

Алцїи пзринци їарзш зик: нѣ єсте де липсз
а сѣпѣне пре прѣнчї де мичї ла остенееле лѣ-
крѣлѣи ши а авѣцзтѣрилор, чи лас сзсе крѣскз а
лїкертате ши десфзтаре, кз дѣпз че се бор креѣе
(фїїеѣе) аши бор вени а минте, ши атѣнчї
бор ши пзстрѣ авѣцїиле, ши тоате але сале, ки-
не ле бор адрептѣ: пентрѣ аѣїа май кинє сзле а-
дѣнзм авѣцїи, де кжт сз кїєлтѣим пентрѣ джн-
шїи. Ачаста асз є марє оребре ши слзвечїне
а пзринци, ши аратз прѣстимѣ ши негжндирѣ
лор деспре стрзмѣтзриле лѣмеци. Кѣм се поате
сокотї ачєла, кареле ничї кжнд аѣ фѣст сѣпѣ
врѣвней остенееле де мик, ши ничї є дѣдат а гри-
жї саѣ аши спарѣ капѣл пентрѣ а мижлѣчї чева,
сз се сѣпѣнз грижилор, ши сѣдорилор лѣкрѣлѣи
пзнз асз арє авѣцїи спре кїєлтѣїалз? їарз дѣпз
че одатз аѣ мжнкаѣ тоате авєриле сале, тжрзїѣ
єсте а сз агрижї ши а кѣцетѣ деспре модѣл вѣ-

цѣирей; пентрѣ кѣ Орей дѣ чѣ лѣкрѣ сева апѣка
 нещїи нѣ кѣм сѣл поартѣ, кѣ грѣѣ ѿ ба кѣдѣ.
 Ничї крѣдѣ чинева зикѣтѣрїй: липса ѿваца пре
 ом, ѿкѣй ла ачелѣ лѣкрѣрї, карѣ нѣ чер атѣта
 истѣциме ши ѿвѣцѣтѣрѣ, ачѣста нѣ ѣ аѣвѣзрат:
 кѣ, кѣнѣ прибим п. ѣ. ла ун Косаш кѣм дѣ лесне
 таѣ їарѣа, нисѣ парѣ фоартѣ ушор а фи ачел
 лѣкрѣ, ѿкипѣинѣдѣне кѣ нѣмай траѣерѣ кѣ коаса
 прин їарѣѣ ѣ ѣелипсѣ спре ѣеплинирѣ косѣрей:
 ѿсѣ черѣ Оаре кареле, чѣл чѣ наѣ ѿвѣцѣт дѣ ти-
 нѣр а пѣртѣ коаса ѿ мѣнїй, а косї, ши ба вѣдѣ,
 кѣм кѣ мѣїѣстрїѣ дѣ а пѣртѣ коаса ѣ фоартѣ дѣ
 липсѣ спре ушѣрарѣ лѣкрѣлѣй. Ун ом п. ѣ. ѿ ал-
 те лѣкрѣрї бине ѿвѣцѣт, чи кареле ничї Оѣатѣ
 ѣѣ цинѣт дѣ коарнеле пѣлѣгѣлѣй, вѣзїнѣ кѣт дѣ
 ушор арѣ цѣрѣнѣл, жѣѣекѣ, кѣ а цинѣ дѣ коар-
 неле пѣлѣгѣлѣй ѣ нѣмай О жѣкѣрее, ши прѣ лесне
 дѣ а ѿвѣцѣ ачѣстѣ мѣїѣстрїѣ а фи сокотѣще: ѿсѣ
 ѣѣпѣ чѣ ѿсѣш се апѣкѣ дѣ а ѿѣрептѣ пѣлѣгѣл, се
 симте а нѣ фи ѿстаре дѣ ачѣст лѣкрѣ. Яша ши
 прѣнїїй не ѿвѣцѣцїй, ши крескѣцїй нѣмай ѿ ѣѣ-
 сѣтѣтѣрї, Орей дѣ чѣ лѣкрѣ ла тимпѣл дѣ липсѣ
 сѣ апѣкѣ, ничї пре унѣл нѣ цїѣ кѣ бѣн спорїѣ
 сѣл сѣвѣрѣшаскѣ, кѣ атѣта май пѣцин сѣнт ѿ
 старѣ Оре чѣ кѣ ѿцѣлепчїнѣ ѣшї агонисї. Урмѣ-
 зѣ ѣарѣ, кѣ прѣѣнѣ тоѣте ѣвѣцїїле чѣле моше-
 ните, трѣвѣ сѣ кадѣ ѿ ѣѣнѣкѣ мишѣлѣтѣте.

СѢХНУТЪ ІАРИШЕ ШЕ АША ПЛАСХЪ ДИ ПЪРИНЦІИ, КАРІИ
ТРИМИТЪ ПРЪНЦІИ ЛА СКОЛЪ, ЧИ МАИ ДЕ ПАРТЕ НЪ
ГРИЖЕСКЪ, КЪ ЛВАЦЪ СІИ ЧЕВА, АЪ НЪ? ПЕНТРЪ АЧЕА
ПЪЦИН ФАК МАИ МЪЛТЪ АЧЕСТІИ, ДЕКЪТЪ ЧЕИ МАИ ДЕ-
СЪС НЪМИЦИ. ЧИ ЛКЪ ПРЪДЪКЪШЕ ШЕ АВЪЦИНЛЕ САЛЕ,
ФЪРЪ ДЕ А АВЪКЪ СПОРІО ДЕЛА ПРЪНЦІИ, ДЕ НЪ КЪМВА
ПРЪНКЪЛ СИНГЪРЪ, АВЪНДЪ ДЕСЕБИТЪ ЛКЪІНАРЕ СПРЕ
ЛВЪЦЕТЪРІИ, СЕ ВА ЛДЕЛЕТНИЧИ, ШЕ СЕ ВА ФЕРІИ ДЕ
СОЦІЕТЪЦИ РЕЛЕ, ШЕ СТРИКЪТЪОРЕ, КАРЕ ШЕ ПРЕ ЧЕ
ЛЕ МАИ ЛНАЛТЕ ТАЛЕНТЪРІИ, ДЕ АДЕСЕ ОРИ ЛЕ Л-
ГРОДЪ. —

Іатъ даръ чѣ фолосекъ авериле, челе дѣ прѣн-
чій невизацій, ши спре лѣкрѣ недеяцій, моше-
ните! Дечй тотъ пзринтеле фиреще ши полїтїчеше
есте адаторат а прѣта чѣ май маре грижъ пен-
трѣбънкрешерѣ прѣнчилор сей. Къ:

Че фолос аѢ пзринцій фіе орь кят де абѡцй,
орй ꙗ че дірегхторіе саѢ дігнітате, кѡ аѢ агонисит абѡцй; саѢ ꙗнзалат ла домній марй;
ꙗ чинстеѣе шій мѡреѣе лѡм'к? челе ажѡтѡ кѡ
аѢвнѡ бістїерїй, ши агонисек коморй мѡлте?
че фолос ши че бѡбѡріе аѢ, кѡ нѡскѡна прѡнчїй
ш'ѡ ажѡнс скопѡл ꙗсорѡчюней сале? кѡ ун кѡ-
бѡнт че фолос саѢ че бѡбѡріе, кѡ тот аѢпѡ поф-
та лор, кѡ ажѡторѡл ѡтотпѡтернїкѡлѡй саѢ ꙗ-
плинит, а'ѡкѡ нѡ даѢ прѡнчїй сей ла ꙗвѡца-
торй бѡнїй ши ꙗцелепцй, прин карїй пе кал'к вір-

тѹтей сѣ се лдрепте, кѹ счїинце сѣ се лдблчач-
скѣ ши сѣ се лврѣче, ши кѹ моралникѣ лвѣцѣ-
тѹрѣ сѣ се повѣцѣіаскѣ.

Пѣринцій, чей че стрѣбат черюриле кѹ сѣ-
спинѣриле сале, ши асѣрѣск пре тоцї сфинцій
кѹ рѣгѣчюниле сале, ка сѣ роаѣ пре бѣнбл дѣм-
нежѣ сѣ ле дѣрѣіаскѣ прѣнчї, дѣ липсѣ естѣ,
ка сѣ фїе хотѣрѣт май лтѣю, дѣ че пофтеск
а аверѣ прѣнчї? Мїе мисѣ парѣ, кѣ кѹ атѣта
май вѣртос пофтеск дѣншїй а аверѣ фїй, ка сѣ
лїѣѣ чїне ле скѣтї кѹ кѣвїинцѣ вїаѣа, ши чї-
не лї асколтѣ ла бѣтрѣнѣѣѣ, ши пентрѣ кѣ до-
реск а фї бѣстицї ши л бѣкѣриле урмѣтѣре, ка
сѣ фїе чїне сѣ ле порте номѣле, чѣл чѣ воеск а
фї дѣ пѣрѣрѣ лѣбѣат ши мѣрїт. Дѣчї, прѣ-
кѣм експерїенцїа маїїстра не лѣаѣа, арай
сѣнт фїй ачїа, чей че дѣб пѣринцилор кѣвин-
чоаса чїнсте, ши реверинцѣ, дѣ нѣ сѣнт прин-
трѣншїй дїн прѣнчїе крескѣцї кѣм сѣ каѣе. Нѣ
дѣ нѣ ва лфлорї помѣ фрѣмос кѣ
дѣ прїмаварѣ, нїчї кѣнд нѣба да
тоамна фрѣктѣрї дѣ ажѣнс, ши кѣ-
не кѣ легѣторюлѣй. Дѣсмердѣчюнѣ, ши
лїкертатѣ, чѣ се дѣ прѣнчїлор прѣсте мѣсѣрѣ ла
тїнерѣѣ, естѣ урмарѣ неаскѣлтѣрїй ла кѣрѣн-
теѣе. Кѹ лѣвѣрат нѣ почю нїчї дѣ кѣм кѣ-
прїнде кѹ мїнтѣ: пентрѣ чѣ асѣдѣ, ши се

рѣмъп унїй пзринцій лѣкрѣнд, ка сз поатѣ мѣла-
 тѣ абѣцїе лѣсѣ дѣпѣ моарте фїилор сей, їарѣ
 пентрѣ бѣнакресчере ши лѣвѣцѣтѣра лор, ницї
 кѣнд нѣ кѣцѣтѣ; мѣкар кѣ сѣнт кѣ тотѣл ѣ
 крединцацї, кѣ Орї чѣ рѣмѣне ѣ мѣниле фїи-
 лор нѣлѣминацї, тот, нѣ дѣпѣ мѣлат тимп,
 се пердѣ, ши се рѣспѣндѣсче, прекѣм ам грѣит
 май сѣс. Пзринцій, чѣй чѣ аѣ консчїинцѣ сѣ-
 флетѣскѣ, ши симцире кѣратѣ ѣ инима са,
 кїар кѣносѣ дѣторинца, кѣ картѣ сѣнт ѣ сѣр-
 чинацї ашї сѣдѣкѣ прѣнчїй, нѣ нѣмай пентрѣ
 кѣ ачѣстїй сѣнт чѣй май дѣ апроапѣ пзринци-
 лор, чи ши пентрѣ кѣ сѣнт урѣмѣторїй пзрти-
 ниторї а тѣтѣрѣр кѣнѣрилор. О! кѣт дѣ кѣ
 грѣѣ, ши дѣ амар се дѣспартѣ сѣфлетѣл ачѣлѣїа
 дѣ кѣтрѣ трѣп, кѣ кѣтѣ сѣпѣрѣре шї ѣтрїста-
 рѣ моарѣ ачѣл пзринтѣ, чѣл чѣ вѣдѣ, кѣ сѣдоарѣ,
 ши агонисирѣ мѣнилор салѣ, рѣмѣне ѣ мѣнї
 рѣлѣ, ши рѣспѣндїтоарѣ. Ун їсторїк Грѣчѣск анѣ-
 ме дїцѣарѣхѣ ѣ картѣ векимѣлор зичѣ: дѣ
 вѣститѣл ши вѣкѣл фїлосѣф Олоно вѣнї ѣтрѣ-
 на дѣ жилѣ ун тѣтѣ, сѣ се байтѣ кѣтрѣ дѣнѣл,
 дѣспрѣ нѣаскѣлатѣрѣ шї нѣчинстїрѣ фїюлѣї сѣѣ;
 ѣтрѣ ачѣлаш тимп вѣнї ши фѣчѣрѣл, чѣл нѣаскѣл-
 тѣторї, сѣ пѣраскѣ прѣ тѣтѣсѣѣ, пентрѣ кѣ лѣѣ
 лѣпѣдѣт дѣла сїнѣ, нѣ воїнд ал фѣчѣ пзртини-
 торї дїн бѣнѣл сѣѣ. дѣпѣ чѣ вѣнїрѣ амѣндѣй

де фацз, ачепѣ прѣнклѣ а кѣвѣнтѣ кѣтрѣ Фі-
 лософ: вѣ прѣрѣск прѣ татѣл мѣл ла тинѣ, кѣм
 кѣ ел авѣт, іарѣ еѣ мишѣл фійндѣ, ел міѣ та-
 тѣ, ши еѣ лѣй фечор, ши чѣ е май мѣлт, син-
 гѣр еѣ унѣл фійѣ фійндѣй, маѣ алѣнгѣт дѣла си-
 нѣ, не дѣндѣмѣй кѣвинчѣаса партѣ дин кинѣлѣ
 сѣѣ; іарѣ прѣ алѣлѣ стрѣин аѣ адоптѣт (лаѣ
 фѣкѣт фечор дѣ сѣфлѣт) ши урмѣторѣ авѣцїи-
 лор салѣ лаѣ фѣкѣт. Карѣ фаптѣ ничї нѣсаѣ кѣ-
 зѣт сѣ о факѣ, ничї а о фачѣ дѣпѣ лѣѣ наѣ нѣ-
 тѣт. Фійндѣ кѣ дѣла ел атѣрнѣ кѣ ми фирѣ а-
 ша фраѣѣтѣ; аша дѣрѣ дѣторѣ еѣтѣ, сѣм дѣ
 авѣцїѣ, кѣ карѣ сѣ почї проптї ши ажѣторѣ не-
 пѣнтинѣца ши скѣдѣрѣ мѣ, чѣ фирѣскѣ. Ла ачѣ-
 стѣ рѣспѣнсѣ татѣсѣѣ: вѣ мѣ вѣйт дѣ спре фе-
 чорѣл мѣл, кѣ нѣми аплѣкат ши аскѣлтѣторѣ,
 кѣм сѣр кѣвѣнї сѣ фїѣ, чи ми лѣдѣрѣтнїк ка
 ун остѣш вѣнїтѣт; кѣ дин прѣнчїѣ са тот лѣ
 контрѣ спре лѣтрїстѣрѣ ши мѣхнїрѣ инїмїй мѣ-
 лѣ лѣкрѣѣѣ; пѣнтрѣ ачѣїѣ лам ши лѣстрѣинѣт,
 ши нѣ дѣрѣск ал фачѣ пѣртнїнїторѣ авѣцїилор
 мѣлѣ; ши мѣ мир, кѣ нѣ лѣгїтѣ пѣмѣнтѣл дѣ
 вїѣ прѣ унѣл ка ачѣла, карѣлѣ е неаскѣлтѣторѣ
 ши не чїнстїторѣ дѣ пѣрїнчїй. Кѣм кѣ прѣ ал-
 тѣлам адоптѣт, лѣсѣмї мѣртѣрїсѣск, іарѣ кѣм
 кѣ прѣ ел лам дѣпѣртѣт, зїк: нѣ прѣ фечорѣл
 мѣл, чи неаскѣлтѣрѣ, лѣѣйѣарѣ, ши пофѣта лѣй

чѣ дешартъ ам ексхередаат, жѣ дѣкѣна: нимик
 май фѣрѣ дрептате а фи, дѣкѣт сѣ се скалде
 прѣнчій чей рей, ка атро бане кѣладѣроа-
 сѣ, а крѣнтеле сѣ дорѣ а пѣринцилор.
 Дѣчѣ ѣарѣ респѣнсѣ фѣчорѣ: Дѣвом кѣвѣнтѣ аде-
 вѣрѣла, кѣчѣ кѣ еѣ сѣнт неаскѣлтѣторѣ, ши
 неѣзѣгѣторѣ де самѣ, нѣ еѣ, чи татѣмѣ е
 причина, пѣнтрѣ кѣ нѣмаѣ адрептат пѣнѣ ам
 фост тинѣр: де унде урмѣѣѣ, кѣ фѣрѣ дреп-
 тате мѣ астрѣинѣѣ не дѣндѣмѣ парте дин
 авѣцѣиле сале. Май аколѣ зисѣ фѣчорѣла: пѣнтрѣ
 кѣ тѣ еѣчѣ кѣтрѣн, ѣарѣ еѣ тинѣр; тѣ татѣ,
 ѣарѣ еѣ фѣчор; тѣ кѣркѣс ши кѣрѣнт, ѣарѣ еѣ
 неѣркѣс ши галѣин ла пѣр; тѣ вѣзѣндѣ май
 мѣлте май марѣ експѣрѣенцѣе ай, ѣарѣ еѣ ка ти-
 нѣр сѣнт не искѣсит, аѣ доарѣ дрепт цисѣ па-
 ре а фи, сѣ мѣ жѣдѣчѣ спре пердѣрѣ пѣрѣцѣй мѣ-
 ле чѣ ми сѣ кѣвѣне дин авѣцѣиле тале? Дѣлчѣ
 пѣринте! кѣрат мѣртѣрисѣск дин инимѣ, кѣм
 кѣ фѣйна еѣ крѣла ла минте, ничѣ нѣмай дат
 ла аѣзѣцѣтѣрѣй, ка сѣ мѣ фѣѣ аѣзѣскѣт кѣ сѣ-
 инѣѣ, ничѣ кѣндѣ фѣчѣм оре чѣ пѣкат, ши
 стрѣкаре, нѣмай пѣдѣпсит; де унде урмѣ кѣ сѣ-
 феринѣ тѣ фѣптѣле мелѣ чѣле неѣѣвинчѣасѣ, ши
 непѣдѣпсинѣдѣмѣ ла времѣ са пѣнѣ ерам мик,
 акѣма дѣпѣ чѣ мѣ атѣрѣй, фѣрѣ де вѣкрѣ мѣ
 мѣ фѣкѣй цѣе неаскѣлтѣторѣ.

ЯСКВАТЯНА ТОАТЕ АЧЕСТЬ КЪ БЪНЪ ЛЪАРЕ А
 МИНТЕ АЦЕЛЕПТЪЛ ФІЛОСОФ, АША ПЛАСЪ ДЕ ЖЪДЕ-
 КАТЪ ФЪКЪ, ЗИКЪНА: ВЪ АЧАСТЪ ГЕНТЕН-
 ЦІЕ А КЕЕЪ ШИ ДЕКАРЕЪ, КАТАТЪЛ ПРЪН-
 КЪЛЪИ АЧЕСТЪІА, ФІИНА КЪ НАЪ ПЕДЕПСИТ ШИ НАЪ
 АРЕПТАТ ПРЕ ФІОЛ СЪЪ ПЪНЪ АЪ ФОСТ ТИНЪР,
 ШИ ПЕНТРЪ КЪ НЪ ЛАЪ ДАТ ЛА А ВЪЦЕТЪРІЙ, ОЪ
 НЪ АЙБЪ АГРОПЪЧЮНЕ ЛА МОРТЪ СА.
 ШИ ІАРЪШ АЗМЪНА: КА СЪ НЪ ПЪРТИНЪСКЪ ФЕ-
 ЧОРЪ НИМИК ДИН БИНЕЛЕ ЛЪИ, ПЪНЪ БА ВІЕЦЪИ ЕЛ,
 ПЕНТРЪ КЪ НАЪ АСКВАТАТ ПРЕ ТАТЪСЪЪ, ІАРЪ АЪ-
 ПЪ МОАРТЪ ТЪТЪНЕСЪЪ СЪ ФІЕ УРМЪТОРЪЛ АВЪЦІИ-
 ЛОР. АКЪ ШИ АЧАСТА АЗМЪНА: КА ТОАТЕ АВЪЦІИ-
 ЛЕ ЛЪИ ДЕЛОК СЪ СЕ СЕКВЕСТРЕРЪІАСКЪ, АДЕКЪ СЪ СЕ
 ДЕПЪНЪ А МЪНИЛЕ УНЪИ БЪРБАТ КРЕДИНЪОС, КА-
 РЕ АДАТОРАТ СЪ ФІЕ БЪТЪРНЪЛЪИ ПЪНЪ АЪІОА
 МОРЦІЙ, АЙ ДА АТЪТА, КЪТ СЪШ ПОАТЪ ЦИНЪ ВІА-
 ЦА, ІАРЪ АЪПЪ МОРТЪ ЛЪИ СЪ ПРЕДЪ БИНЕЛЕ ФЕ-
 ЧОРЪЛЪИ, БА ШИ АГРОПЪЧЮНЕ КЪБИНЪОАСЕ СЪ ФАКЪ
 ФЕЧОРЪЛЪИ ЛА ВРЕМЪ СА. ШИ ЗИСЪ ФІЛОСОФЪ: А-
 ЧАСТЪ ГЕНТЕНЦІЕ НЪ О ФЪКЪЮ ФЪРЪ ДЕ ЛЕЦЕ, ПЕН-
 ТРЪ КЪ НЪ ВРЪ ДЪМНЕХЪЪ, СЪ ПЪТИМЪСКЪ ЧИНЕ-
 БА АДОИТЪ ПЕДЪПСЪ, ЧИ АЛТЪЛ А ВІАЦЪ, ДЕСПО-
 ИНДЪСЕ ДЕ БИНЕ, ШИ ДЕ АВЪЦІЙ, ІАРЪ АЛТЪЛ АЪ-
 ПЪ МОАРТЕ НЕ АВЪНА ЧИНСТЪ ЧЪ ДЕ ПРЕ УРМЪ А А-
 ГРОПЪРІЙ, СЕ ПЕДЕПСЕСЧЕ.

Фоарте гре ф8 пед'кпса, спре кар'к ф8 кз-
 тржнѣл прин ацелентѣл фїлософ ж8декат, пен-
 трѣ кѣ прекѣм астѣзѣй, аша ши а тимпѣриле
 челе веки, нѣ ерѣ май май маре пед'кпсѣ, сѣѣ
 рѣшине пе фаца пѣмѣнтѣлѣй, де кѣт а нѣ се
 да оре кѣйѣа чинст'к ч'к де пе урмѣ а апропѣрїй.
 О! де ар фи ши астѣзѣй аша пласѣ де ж8декѣ-
 торї, ши де сар акеїа ши а тимпѣриле де акѣм
 аша Гентенцїй, кѣцїй фечорї сар афлѣ, карїй ар
 фи вредничї ка ачест май сѣс зис, а се астрей-
 нѣ! Ши кѣцїй пѣринцї, чей че ар фи вредничї де
 асемен'к гр'к пед'кпсѣ. Кѣчїй кѣ нѣ счїѣ: май
 маре е нѣмѣрѣл рѣнчилор неаскѣлтѣторї, аѣ
 а пѣринчилор негрижиторї де кресчер'к фїилор.
 Секстѣ Херонесѣ а карт'к а II. де зичерї-
 ле Фїлософилор мѣртѣрисесче: Ун четѣцѣн дин
 атика пѣсѣ лѣй Дїогенес ачестѣ атрекаре: Епѣ-
 нем рогѣте Дїогенес! че сѣнт еѣ даторїю а фа-
 че, ка Дѣмнезейї сѣмїй фїе деапроапе, ши сѣ
 мѣ юѣѣскѣ, їарѣ Оменїй сѣ нѣмѣ ураскѣ? Да
 каре атрекатѣл Дїогенес респѣнѣина зисѣ: Треї
 лѣкрѣрї сѣнт цїе де липсѣ але аплинї, де вр'кї
 сѣ вїецѣсчї вїацѣ пачникѣ, ши сѣ фи скѣтит
 де тоатѣ релеле. Аѣжю, чинстесче кѣ инимѣ кѣ-
 рѣтѣ, ши дин тоатѣ пѣтерїле тале пре Дѣмне-
 зей, пентрѣ кѣ орї чине нѣ чинстесче пре Дѣм-
 незей дин тоатѣ вѣртѣт'к са, ва фи нефери-

чит. ДѸпѸ ачеїа грижа чѣ май маре
сѸцїй фїе, де а єдѸка, ши а лѸцѸ
ПрѸнчїй тѸй; фїинд кѸ ниминѣ нѸ
поате абе май лѸдеретник Осташ,
ши їнимик, де кѸт пре лѸсѸшї рѸѸ
крескѸтѸл, ши не лѸцѸатѸл фїюл
сѸѸ. Май пе урмѸ фи мѸлцемиторїю челор
вредничї ши челор че те юбек саѸ амичилор. Л-
сѸ прин тоате ачестѣ лѸцї аѸѸк аминте Амїче!
ка лѸ тот мїнѸтѸл сѸ ай грижа пентрѸ кре-
счерѣ ши лѸцѸцѸтѸ ра фїилор тѸй.

Де нар фи фост лѸцелепцїй оре кѸндѸа не-
лѸцелепцїй; лѸцѸцѸцїй нелѸцѸцѸцїй; причепѸцїй не-
причепѸцїй, ши пѸринцїй фїй, нѸ ар фи де ми-
раре кѸ сѸнт унїй пѸринцї ленїош ши негри-
жошї аш єдѸка (кресче) прѸнчїй; фїинд кѸ чи-
не нѸ ар експерїенцїе, лесне поате кѸдѣ лѸ
сминтѣлѸ. ЛсѸ фїинд кѸ тѸ, чел че єсчї акѸ-
ма тѸтѸ, май де уна зї єрай фїю, челче єсчї
акѸма єѸтрѸн, май де уна зї єрай тинѸр,
ши лѸсѸцї плин де фѸпте неврѸте, счи че єсчї
дѸторїю а фѸче кѸ прѸнчїй тѸй, аша дѸрѸ нѸ те
леневї а лѸплинї дѸторинца та. КѸ сѸ счи, кѸ
прекѸм нѸї кѸ пѸтинцѸ а цинѣ карнѣ проаспѸ-
тѸ сѸ нѸ се стриче, де нѸ О бей сѸрѸ, прекѸм
нѸе кѸ пѸтинцѸ пещелѸї афѸрѸ де апѸ а вїецѸї;
прекѸм нѸе кѸ пѸтинцѸ рѸжа, чѣ де мѸлт смѸл-

тѣ а о пѣстрѣ сѣ нѣ се вѣсчѣзаскѣ: аша нѣе
кѣ пѣтинцѣ пѣринцилор сѣ айѣз лѣтрѣгѣ ши не-
кѣрмамѣ дѣсфѣтаре дин пѣрнчій сѣй, дѣ нѣ ор-
фи бине крескѣцїй.

Арѣтѣндѣ прин май мѣлте ексемплѣрїй, кѣм
кѣ пѣринцїй сѣнт даторїй ашї едѣкѣ пѣрнчїй
сѣй, вѣрѣ сѣ адѣк ачѣїа арѣтаре лѣндинте, дин
карѣ се поате кѣлѣце ши ушор лѣцелѣце, че пласѣ
дѣ мижлочири сѣнт дѣ липсѣ пѣнтрѣ кресчѣрѣ
пѣрнчилор. Лѣтѣїа мижлочире естѣ авѣцїа ши пѣ-
терѣ; дѣчї зїкѣндѣ, кѣ лѣтѣїа мижлочире е пѣ-
терѣ, нѣ лѣцелѣг еѣ, кѣ доарѣ нѣмай ачѣїа
сѣнт даторїй ашї кресчѣ ши ашї лѣвѣцѣ пѣрнчїй
сѣй, чѣй че ад авѣцїї марї, чи ашиждѣрѣ ши пре-
чѣл май мишѣл лѣ лѣцелѣг, лѣсѣ сѣѣ дѣскилинирѣ.
Фирѣск лѣкрѣ естѣ, кѣм кѣ пѣлѣгарїа ничї нѣ
поате, ничї нѣ сѣїе, ничї е лѣї дѣ липсѣ, аш е-
дѣкѣ пѣрнѣкѣл кѣ аша пласѣ дѣ лѣвѣцѣтѣрїй, кѣ
каре се креск Пѣрїнцїїї, Боїарїї, сѣл алцї Маг-
нацї; лѣсѣ пѣнтрѣ ачѣїа тотѣшї рѣмѣне даторїю
аш кресчѣ пѣрнчїї сѣї; дѣчї оре кѣм? Адѣпѣ пѣ-
терїлѣ ши Ѣтѣтѣл сѣл. Пѣнтрѣ кѣ ничї синѣгѣр
домнѣзѣ нѣ чере че нѣе кѣ пѣтинцѣ; аша дарѣ
ничї омѣл нѣ поате ачѣїа пофѣтї.

Лѣтѣ мижлочирѣ, прин карѣ се поате кресчѣ
тинѣрїмѣ бине ши кѣ марѣ фолос, сѣнт Мацї-
стерїї, сѣл лѣвѣцѣтѣрїї, чѣй че сѣнт кѣ кѣвин-

чоасе лсѣшири, кѣ моралитате лтрагъ, ши кѣ а-
 девзраде лвѣцѣтѣри лфрѣмсецацѣи, ши лвѣскѣцѣи.
 Вксперіенціа чѣ дѣ тоате зилеле не лвацѣ, кѣм
 кѣ татѣла фаміліей (Paterfamilias), дѣпѣ че
 плазнтѣсече винѣ, о лгрѣдѣсече кѣ гардѣри, саѣ кѣ
 цермѣри о лпрецѣрѣ, ка сѣ нѣ о паскѣ бителе, ши
 алте дожитоаче; дѣпѣ ачѣа кѣнд сѣ кок стрѣ-
 гѣри лши багѣ вѣнѣторѣ (пѣндарѣ) чел че дѣп-
 рѣ винѣ дѣ фѣри. Негоциторѣи чѣи марѣ, чѣи че
 сѣ негоциторѣск пѣмѣри, дѣпѣ чѣши фак лѣнтре
 саѣ Кораціе кѣнѣ, ши кѣ тоате челе дѣ липсѣ кѣ-
 щигатѣ, дѣ сѣнт лцелецѣи, сѣ сѣргѣск, лкѣ пѣ-
 нѣ на умплѣ о кѣ побарѣ, аши афла окѣрмѣи-
 торѣ сѣѣт, ши лцелепт, кереле прин май мѣлте
 примеждѣи а афѣндеи мѣри, ши прин май мѣл-
 те фѣртѣни аѣ стрѣцѣтѣт; каре кѣноск дѣрмѣ-
 риле мѣрилор челе кѣне, дѣрпте ши нетѣде; фѣнна
 кѣ марѣ кѣнд сѣ лѣѣфорѣкѣ, ши аѣнѣкѣ лфри-
 кошателе сале балѣри, нѣ сѣ уйтѣ ла тѣримѣ
 корабѣи, чи дѣ нѣ ба фи лдѣрпѣтѣторѣл лцелепт
 ши искѣсит, дѣ одатѣ о лгите, ши лтѣнекоѣ-
 лѣи сѣѣ фѣнд лѣкѣжитоаре о фаче. Тот о мѣл
 кареле аѣе ой, вачѣи, кай, ши алте дожитоаче, а-
 лѣе пѣсторѣи чѣи май кѣни сѣле паскѣ, ши дѣ рѣ-
 пирѣ ферилор сѣле ферѣскѣ. Вѣ кред кѣ оѣи чине
 ва четѣи ачѣстѣ, мѣ ба лцелеѣе че вѣрѣ сѣ зик,
 дѣи ка ши май лѣминат сѣ лѣелѣгѣ, май кѣар

ши май апріат вою архтѧ. Тот пзринтеле чѧ
 че юесче пре прѣнчій сзй, є даторю сз ле алѣгз
 маѣистерй, ши повзцѣиторй бѣнй ши ꙗцелѣпцй;
 пентрѣ кз прѣнкѣл, кареле нѣ аре єдѣкатор бѣн ла
 тинереце, лесне се аѣче ꙗ ꙗшзлзчюнй, ши ꙗ кре-
 динцз дешартз, карѣ май пе урмз аѣче стри-
 кзчюне ши перире. Ши де алѣг пзринцйй пзсторй
 бѣнй пентрѣ абѣцйй, кѣ атѣта май вѣртос сѣнт
 даторй пентрѣ прѣнчй, чей че сѣнт абѣцйа ча май
 прецѣитз, ши май фолоситоаре, сз алѣгз ꙗвз-
 цзторй бѣнй. Генека ꙗ картѣ а III. зиче: Омѣл
 ꙗцелѣпт тоате але сале сзле ꙗпзртзшезе аѣвз-
 ратѣлѣй сзѣ амѣк, ꙗсз май наинте є де липсз
 а счи, чине є аѣвзратѣл амик? пентрѣ кз де нѣ
 ва кѣмпзнѧ тимпѣрѣѣ, ши нѣва искѣсй инима а-
 мѣкѣлѣй сзѣ, се ва ꙗпѣдека, ши тоате челе питѣ-
 лате, прин унѣла ка ачѣла сз вор дескоперй. Яде-
 кз, тот пзринтеле є даторю аѣпз пѣтинца са а
 алѣце ꙗвзцзторй фѣилор сзй, ачѣ ꙗнаинте бѣ-
 не сз ꙗа сама, ка сзл кѣноаскз дин лѣвнтрѣ, ши
 дин афарз, апой аѣпз ачѣѣа сзй ꙗ крединцезе
 прѣнчйй спре кресчере. Пентрѣ кз кѣ аѣвзрат не-
 бѣн, ши склѣнтит ла минте єстз ачѣла ом, чѣл
 че кѣмпзрз п. є. ун кал саѣ ун бѣѣ, саѣ алтз
 орь че, ꙗкрединцинѣѣсз дин ꙗтѣѣа веѣере кз є
 бѣн, ши нѣл чаркз сз ваѣз, оре нѣ аре вѣре о скз-
 аѣре, саѣ смѣнтз. Плѣт а рх зиче ꙗ кар: де

кресч : Прѣн : Яша пласч дѣ маѣистѣрѣ сч се алѣ-
гч прѣнчилор , чѣй чѣ аѣ вѣацч лѣтрѣгч кѣ ничѣй ун
рѣѣ лѣтиначч ; моралитатѣ бѣнч ; сѣѣинчѣ , ши лѣ-
налѣ кѣносчинчѣ . Яфарч дѣ ачѣстѣ ши алѣ лѣсѣ-
ширѣ сѣнт дѣ липсч а фи лѣ ачѣла , кѣрѣѣа сѣ лѣ-
крединчѣѣ тинерѣй спре крѣщѣрѣ , прѣкѣм май
жос ва урмѣ .

Мѣлѣ сар май пѣтѣ кѣвѣнтѣ дѣспрѣ дѣто-
ринчѣлѣ Пѣринцилор кѣтрч прѣнчѣй сѣй ; лѣсч ѣѣ
сокотѣск , кѣ дин чѣлѣ пѣнчч ачѣ дѣспрѣ ачѣлѣ арч-
татѣ , тот лѣцѣлѣптѣл , чѣлчѣ ва чѣтѣ кѣ бѣнчч лѣ-
арѣ а минѣ чѣлѣ май сѣсч зисѣ , поатѣ дѣ ажѣнс
прѣчѣпѣ , кѣм кѣ лѣтот кипѣл ѣ лѣдаторат ашѣй крѣ-
щѣ прѣнчѣй дѣпч старѣ ши пѣтерилѣ салѣ : ѣарч
пѣнтрѣ чѣл непрѣчѣпѣт , сѣѣ пѣнтрѣ унѣл ка ачѣ-
ла , чѣлчѣ , дѣшѣ лѣцѣлѣѣѣ ши щѣѣ дѣторинчѣлѣ салѣ ,
тотѣшѣ лѣжѣгат дѣ патимѣ фѣйнѣ , нѣ врѣ
сч лѣцѣлѣгч , пѣнтрѣ ачѣла зик ши мѣй дѣ кѣрѣѣ
дѣ сѣвор скрѣѣа , сѣѣ сѣтѣ дѣ свѣтѣрѣй дѣ исѣвор дѣ ,
ничѣй Одатч сѣва плѣкѣ спре лѣплинѣрѣ дѣторин-
чѣй салѣ . Пѣнтрѣ ачѣа трѣк ла арчтарѣ , кѣм трѣ-
бѣ сч сѣ пѣшѣскч лѣ цѣнѣрѣ кѣ прѣнчѣй дѣла а-
нѣй , лѣ карѣй лѣчѣпѣ а сѣ дѣсѣвлѣй кѣцѣтарѣ лѣ трѣн-
шѣй , пѣнчч ла анѣй , лѣ карѣй синѣѣрѣй щѣѣ жѣдѣ-
кѣ лѣкрѣрилѣ лѣмѣшѣй .

Зисѣй лѣ цѣнѣрѣ , пѣнтрѣ кѣ лѣспѣѣѣ сѣѣ лѣ фѣлѣѣ
дѣспрѣ тоатч пласч дѣ прѣнчѣй , дѣ Осѣк а кѣвѣн-

та, есте ун лѡкрѡ кѡ грѡтате, ши май кѡ не-
пѡтинцѡ; лѡкѡ мѡлтѡ лѡкраре сар пофти ши а-
тѡнчѡ, кѡнд сар класѡфѡка, адекѡ кѡнд сар лѡ-
пѡрци прѡнчѡ дѡпѡ темперамент, ши апой аша
дѡпѡ тоатѡ класа сар ашезѡ регѡле, кѡм є де
липсѡ асе пѡши кѡ дѡншѡй. Чи, ка ун фелѡ де
регѡле ка ачестѡ, сѡ фолосѡкѡкѡ де сѡвѡршит, де
липсѡ ар фи ка тот пѡринтеле, ши тот лѡвѡцѡ-
торѡ сѡ айкѡ шѡинца де а кѡноаще Темперамен-
теле омѡнеши, ши аша дѡпѡ че ар авѡ ачастѡ
кѡношинцѡ, лесне се ар пѡтѡ лѡрептѡ дѡпѡ а-
шезателе регѡле. Лсѡ фѡинд кѡ прѡ рарѡ сѡнт а-
чѡй вѡркацѡ, карѡй сѡ поатѡ хотѡрѡ ши бине де-
скилинѡ темперAMENTѡл алтор омѡнѡ, фѡрѡ де
скоп а фи ам жѡдекат, а лѡгреѡѡ пре жѡлосѡл че-
титорѡ кѡ адаѡцерѡ унор регѡле ка ачестѡ. Дечѡ
сѡ не лѡтоарчем ла фѡрѡл оцѡтѡлѡй:

Бѡнакрѡщере, лѡжнѡсѡ лѡдевѡратѡл ши
латѡл лѡцелес а кѡвѡнтѡлѡй, есте чѡл май марѡ,
ши май де кѡпетѡнѡ лѡкрѡ, спре карѡ трѡвѡе сѡ
фѡе омѡ лѡѡторѡ де сѡмѡ: фѡинд кѡ дела Бѡ-
накрѡщере, нѡ нѡмай феричирѡ персѡанелор син-
гѡратѡе, чи ши норочирѡ а тоатѡй фамѡлѡе, май
пе урмѡ бѡнѡстарѡ а тот ѡтѡтѡлѡй ши а тоа-
тѡй ѡоцѡетѡцѡй омѡнеши, се атѡрнѡ. Ачест аде-
вѡр есте де тоате нѡмѡбриле лѡминате кѡноскѡт;
пѡнтрѡ ачѡѡ тоате ѡтѡтѡбриле, лѡпѡрѡцѡиле, кѡрѡ-

имиле, ши Отзпжнирилe май вяртос дин вѣро-
па, чѣ май маре грижѣ поартѣ деспре Бѣнакре-
щере а Кончѣтѣценилор ши сѣпѣшилор сѣй. Аѣкрѣ
нѣлдонит естѣ, кѣмкѣ тоатѣ пашѣрилѣ чѣлѣ спре
стрѣмѣтарѣ уней Націѣ лѣкрѣтѣоарѣ, ши кѣн фо-
лос аѣкрѣтѣоарѣ, трѣкѣ сѣ се факѣ прин Бѣнѣкре-
щерѣ Тинѣримей дѣнсѣй; аша дар лѣминат сѣ
вѣдѣ, кѣм кѣ Націа ромѣнѣскѣ пѣнѣ атѣнчѣ нѣ
сѣ поатѣ зичѣ а фи скѣпат дин лѣтѣнерѣкѣл, л ка-
рѣ сѣрѣ аѣѣндатѣ, пѣнѣ кѣнд нѣва авѣ чѣ май
марѣ лѣгрижирѣ пѣнтрѣ Бѣнакрещѣрѣ, сѣл лѣмина-
рѣ тинѣримей салѣ. Дѣчѣ кѣнд сѣ зичѣ а крѣщѣ
прѣ прѣнк, нѣсѣ лѣцѣлѣцѣ крѣщѣрѣ трѣпѣскѣ, чи
чѣ моралѣ сѣл сѣфлѣтѣскѣ, аѣкѣ а формѣ прѣ
тинѣр спре ун скоп аѣѣвѣрат. Спре Бѣнакрещѣ-
рѣ, марѣ лѣѣфларѣ арѣ темпѣраментѣл сѣл Натѣ-
ра тинѣрѣлѣй, ши ачѣста естѣ тарѣ легат кѣ тем-
пѣраментѣл пѣринцилор. Експѣриѣнціа нѣ лѣѣѣѣѣ,
кѣ прѣнкѣл, чѣл дин пѣринциѣ клѣнѣй, ши кѣ
лѣтрѣгѣ моралѣтатѣ нѣскѣт, карѣлѣ дѣ микѣтел
пѣнѣ ла тимпѣл лѣѣѣѣѣрилор кѣ клѣндѣѣ, мо-
ралѣѣѣѣѣ, ши лѣѣѣѣѣѣѣѣ крѣскѣт естѣ, ушор ши
прин лѣѣѣѣѣѣѣ сѣ повѣѣѣѣѣѣ спре сѣѣинѣѣ ши
пѣрѣѣѣѣѣѣѣ са: ѣарѣ чѣл дин Пѣринциѣ спѣлѣѣѣѣѣѣѣ,
фѣрѣ моралѣтатѣ, ши спре мѣлатѣ рѣлѣ аплѣѣѣѣѣѣѣ,
нѣскѣт, л рѣгѣлѣ кѣ марѣ грѣотатѣ сѣ поатѣ а-
ѣѣѣѣѣ ла калѣ дрѣпѣѣѣѣѣѣѣ. Дин ачѣстѣ кѣсѣ ам

мишкаре н'ар фи ст'зрїй єй май амхєврат'з, ши
аша де фолоситоаре, ка деприндер'к к'з грижир'к
пр'знк'дл'й с'з'з. Пентр'з к'з ши Нат'бра л'саш, ка-
р'к уна є чел май сїг'бр ши май марє Доктор, ле
арат'з аж'д'т'зтоаре мишкаре спре с'зн'зтат'к тр'з-
п'дл'й, л'тр'з л'сєш даторинцєлє лор чєлє май де
апроапє.

Яр'зтаре цєнерал'з, к'зм трєб'вє а п'зшї к'з пр'з-
чїй л'тр'з б'знакрєщєрє.

Н'змай к'зт аж'знцє пр'знк'д'ц'дл ла ун ан, л-
чєпє а сїмцї б'зк'зрїє дин чєлє л'дї п'зк'зтє, їар'з
дин чєлє нєп'зк'зтє ск'жрєирє ши л'трїстаре; єл
прєчєпє к'жнд с'жнт п'зрїнцїй к'зтр'з єл к'з вое б'з-
н'з, ши к'жнд їар'зшї к'з вое р'к. Яч'аст'з к'зноцин-
ц'з о кап'зт'з пр'знк'дл прїн єкспєрїєнцїє, в'зхїнд
к'з, Орї к'жнд л'л пєдєпсєск п'зрїнцїй пєнтр'з р'з-
тат'к л'дї, сє уїт'з посомор'жт, с'д' стрїг'з ас'з-
пра л'дї; їар'з дин контр'з, к'жнд с'жнт к'з вое б'з-
н'з, л'л б'ає, л'л р'з'дик'з пє в'рацє, л'л с'зр'д'т'з, ши
алтєлє м'длтє лї ф'ак пє вое. Як'зм фїїнд к'з о-
м'дл аша є дєла нат'бр'з л'клїнат, ка с'з сє ює'к-
ск'з ши с'з сє ла'б'дє дє коомєнїй сєй, ши поф-
тєцє тот дє уна с'зї фїє вїнє; урм'є'з'з, к'з ши
пр'знк'дл к'зт дє кр'д'д'ц, ювїнд'дшї вїнєлє с'з'з,
ши ск'жрєїнд'сє дє тот р'з'дл, чє исє ф'ачє, пр'к
вїнє л'шї л'сємн'є'з'з ф'ап'та ачїа, пєнтр'з кар'к

саѢ педепсит дѣ пзринци. П. Ѣ. А тимпѢл аче-
 ста, кжнд ачеп прѢнчій а причепе кжте чеба, а
 чеп асе апротиви, ши асе арятѡ неаплекаци, пен-
 трѢ унеле фапте лор неплзкѢте; асѢ пзринциѡ
 ацелепциѡ шїинд, кѢ ржнзошїа ши апротивирѢ
 прѢнчилор Ѣ фоарте примеждїосѢ пентрѢ бѢнз-
 старѢ ши норочирѢ лор, тимпѢрїѢ аї педепсеск
 кѢ амѢѢратѢ педѢпсѢ. Ачаста се атѢмплѢ ши
 май дѣ мѢлате Орї, пѢнѢ кжнд вѢзїнд прѢнкѢл,
 кѢ дѣ кжте Орї се мѢнїе, саѢ се апротивеѢше, дѣ
 атѢтѢ Орї се педепсеѢше дѣ пзринци, май пѣ ур-
 мѢ нѢ кѢтѢѢѢ а сѢ апротиви, саѢ асѢ аржнзо-
 шѡ. МѢлциѡ динтрѣ пзринциѡ ничї асѢмѢ багѢ а-
 часта зїкжнд: кѢ Ѣ прѢнкѢл асѢ неопт ла мин-
 те, ши нѢ шїе че фаче: асѢ аша пзринциѡ фїе а-
 крединцаци, кѢ Ѣї сингѢрї нѢ шїѢ че Ѣ дѣ лип-
 сѢ а фаче кѢ асѢ крѢдѢѢѢл прѢнк, їарѢ ачестѡ
 прѢкїне шїе че фаче. КѢ дѣ н'ар ацелѢѢ Ѣл фап-
 та са, нѢ сар мѢнїѡ кжнд чере Оаре че, ши нѢ
 исѢ дѢ, ничї сар апротиви ши ар фи неасѢлатѢ-
 торїѡ маймарилор сѢї. Дин ачастѢ слѢвїчїонѢ ши
 несокотинцѢ а пзринцилор исѢореск трїстеле ур-
 мѢрї дѣ неасѢлатаре, фїїнд кѢ тот кѢ ачеа, кѢ
 нѢ шїе прѢнкѢл че фаче, се асѢдѢсѢ тоате дѢпѢ
 боїа лѢї, ши аша апой се крѢѢше а неасѢлатаре.
 ПентрѢ ачеа тѢтѢрор Пзринцилор се дѢ сват, ка
 аша фелѡ дѣ асѢдѢлїї ничї дѣ кѢм сѢ факѢ фїї-

ЧЕ СЪНТ, КЪМ СЕ КІАМЪ, ШИ ДЕ ЧИНЕ СЪНТ ФЪКЪ-
ТЕ? ПЕНТРЪ АЧЕІА ПРЪ ДЕ А ДЕСЕ ОРІ АБРАВЪ ПРЕ
ПЪРИНЦІЙ ДЕСПРЕ МЪЛТЕ ОЦЕТЪРІЙ, ПРЕ КАРЕ ЛЕ БЕДЕ
АТОАТЕ ЗІЛЕЛЕ. ІА АЧЕСТЕ АТРЕВЪРІ СЪ НЪ СЕ ЛЕ-
НОШЕЗЕ ЧЕЛ АТРЕВАТ КІАР А РЕСПОНДЕ, ШИ ДЕ ПЛИ-
НИТ А АРЪТА ПРЪНКЪЛЪЙ, ЧЕ ЕСТЕ ШИ ДИН ЧЕ КОН-
СТЪ АЧЕЛ ОЦЕТ, ДЕСПРЕ КАРЕ ДЪНСЪЛ АЪ АТРЕВАТ.
ПЕНТРЪ КЪ АЧЕСТЪ СЪНТ МИЖЛОЧИРИЛЕ ПРИН КАРЕ
ПРЪНКЪ АБАЦЪ ЛИНКА ДЕ СВЪВЪРШИТ, ФІИНА КЪ КЪ-
НОАЩЕ АЧЕЛЕ ОЦЕТЪРІЙ, ДЕСПРЕ КАРЕ А ДЕСЕ ОРІ СЕ
ВОРЕЩЕ, А АСАШ НАТЪРАЛА ЛОР СТАРЕ.

ПРЪНЦІЙ НЪМАЙ ДЕ КЪТ АЧЕП А АТРЕВЪНИЦА
ОРГАНЕЛЕ САЛЕ, ПРИН КАРЕ СЕ ДЕСКИЛИНЕСК ДЕ АЛТЕ
ФЪПТЪРІЙ ПЪМЪНТЕЦІЙ. ПРИН ОРГАНЪЛ ВОРЕІРЕЙ, А-
ДЕКЪ ПРИН ЛИНКА ПОТ СЪ АПЪРТЪШЪКЪКЪ ШИ СЪ КО-
МЪНИЧЕ ПРЪВІОАНЕ ПОФТЕЛЕ САЛЕ, ШИ ІАРЪШІЙ ПРИН
ТРЪНСА КЪПРИНА САЪ АЦЕЛЕГ ТОАТЕ АЪКРЪРИЛЕ.
ДЕЧІ ПРЕКЪМ ТАРЕ АР ГРЕШІ ПЪРИНЦІЙ САЪ КРЕСКЪ-
ТОРІЙ, АЪКЪ АР АГЪДЪІ АБЪЦЪЧЕИЛОР А ФИ НЕМЪ-
СЪРАЦІЙ, МЪНДРІЙ, НЕПЛЕКАЦІЙ, КЪНІЙ, ШИ МЪЛТ
ФЛЕКЕТІТОРІЙ А АТРЕВЪРІ: АША ДИН КОНТРЪ НЪ
МАЙ ПЪЦИН НЕСОКОТИЦІЙ АР ФИ, АЪКЪ АР СВЪГРЪМА
ПРИН ТРО АЪТОРІТАТЕ НЕПОТРИВИТЪ ШИ ТАРЕ, САЪ
ПРИН НЕРЪЕДАРЕ, ПОФТА ТИНЕРИЛОР ЧЪ СПРЕ А ШІ
АПЛЕКАТЪ, САЪ АЪКЪ ПРИН МЪНІЕ АР КЪЛКА ТОАТЕ
РЪГЪЧЮНИЛЕ ТИНЕРИМЕЙ. ПРИН АЧАСТА СЕ АПЕДЕКЪ
ПАШЪРИЛЕ ЛОР ЧЕЛЕ ГРАВНИЧЕ А ОЧІИНЦЕ, СЕ ТЪМ ПЕ-

ще фирѣска лор порнире, ши ацериме ꙗ пречепере,
 се ꙗтристѣхъ, ши лисе рѣпеше дешептарѣ, карѣ
 спре ꙗвѣцѣтѣри ши сѣхѣтѣтѣ тинерилор, нен-
 кѣнѣбрат є де липсѣ. Некѣмпѣтарѣ лор, чѣ прѣ-
 ꙗфокаѣтѣ, требѣ тимпѣриѣ сѣ се ꙗдрепте ши сѣ
 се потолѣсѣ прин тро ꙗцелѣптѣ бѣхѣтѣ, ши
 прин вѣхѣдеце атѣнѣи, кѣнд се сѣргѣсѣ дѣн-
 шѣи май таре а фи юѣиѣ де ꙗзринѣи, адекѣ ꙗз-
 нѣ кѣтрѣ а шаселѣ ан. Ёи ꙗзнѣ атѣнѣи тоатѣ ꙗ-
 кредерѣ са о даѣ юѣитеи сале Маме, кѣриѣ аꙗри-
 ат, ши кѣ инимѣ кѣратѣ дескопересѣ тоате пофѣ-
 теле, секретеле, ши липселе сале; ꙗрѣ де Татѣ
 аскѣлатѣ кѣ о сѣпѣнере нестрѣмторатѣ, ка де
 о май ꙗналѣтѣ а лор стѣꙗнѣи. ꙗꙗрѣмѣтата ꙗ-
 тре єи юѣире, ле ꙗчинѣеше чѣ май маре ꙗде-
 етѣларе, карѣ ресѣнѣхъ сѣфлетѣ ꙗꙗнѣилор,
 ши ꙗтрармѣхъ сѣхѣтѣтѣ лор. Кѣриѣсѣтѣтѣ ꙗ-
 пинѣе ꙗре ꙗꙗнѣи де алѣргѣ нѣмай де кѣт а а-
 скѣлатѣ че ворѣеше ꙗ. є. Татѣ лор кѣ алт ом, ши
 фѣинѣ кѣ минтѣ лор є ꙗѣерѣ де алте кѣѣетѣри
 ши грижѣи, прѣѣине ꙗсемнѣхъ тоате челе аѣзѣте,
 ꙗ креерѣл сѣѣ: пентрѣ аѣеа сѣ се ферѣсѣтѣ тот
 ꙗсѣл де ворѣе неморале ꙗнѣинтѣ тинеримеи, ꙗре
 кѣм ши де тоате, че пот лор аѣѣе стрѣкаре. ꙗ-
 рѣ кѣнд ворѣесѣ десꙗре нескѣри ꙗѣерѣи чѣнѣсти-
 те, ши неѣѣинѣе, сѣ нѣ ꙗдеꙗртеѣе ꙗре ꙗꙗнѣи
 деѣа сѣне, чи сѣи ласѣ сѣ аскѣлатѣ тоате кѣвин-

теле; пентрѸ кѸ прин ачаста капѸтѸ тинеримѸ
 лібертатѸ ши лдрѸзнірѸ л конверсаціє, се креск
 дешкиши, ши лѸаѸѸ кѸм сѸ мѸне синѸѸри вор-
 беле л соціетате. ИшиждерѸ кѸнд лѸкрѸ пѸрин-
 ціи чеѸа, іарѸ прѸнчіи се апропіє де дѸншіи лтре-
 бѸнд, кѸм се фаче ачел лѸкрѸ? сѸ нѸи алѸнгеѸе
 кѸ кѸвинте, прекѸм уніи ОкичнѸеск а фаче: дѸ-
 те де ачї зикѸнд, кѸ кѸнд вей фи де ачест лѸ-
 крѸ, атѸнчї вей фѸѸи де дѸнѸл. НѸ є ачаста
 Даторинца чѸ фирѸскѸ ши політїчѸскѸ а пѸрин-
 цилор, чи сѸ каде а лпѸка кѸрїосїтатѸ тинери-
 мей, адекѸ ай спѸне ши ай арѸта кѸм се фаче
 ачел лѸкрѸ, кѸм се кіамѸ ІнстрѸментеле саѸ сѸ-
 рѸриле, кѸ а кѸрора мижлочире фак єї ачаста. Пен-
 трѸ кѸ прин ачест метод лѸаѸѸ тинеримѸ лкѸ
 де микѸ мѸлте, іарѸ нѸ ремѸн але лѸѸца атѸнчї
 кѸнд Ѹа авѸ липсѸ де лтрекѸвинцарѸ лор. Пе лѸн-
 гѸ тоате лсѸ ачестѸ, чѸ май маре гриѸѸ сѸ подѸ-
 те, ка сѸ се крѸскѸ прѸнчіи блѸнѸи ши аскѸл-
 тѸторї.

Де аратѸ прѸнкѸл порніре спре чєтире саѸ
 скрїєре, делок сѸ се лчѸпѸ прин пѸринци, саѸ
 алціи фѸрѸ тоатѸ левевирѸ а се лделетничї л-
 трѸнселе; лсѸ ничї де кѸм сѸ се силѸскѸ ши а-
 тѸнчї, кѸнд н'аре єл бое спре лѸѸцаре, а лѸѸ-
 ца; чи лделетничирѸ ачаста, пѸнѸ л а шаселѸ
 ан, нѸмай ка ун жок сѸ се сокотѸскѸ, ши нѸ-

май атѣнчй сѣ атреѣдинцеѣ, кѣнд нѣ сѣнт
 єй деприншй ꙗ жѣкѣрїй, ши сѣнт лїберй дела
 алте десфѣтѣрї. Пентрѣ кѣ слакї ши фраѣецї
 ꙗкѣ фїинд, де севор стрѣмторѣ прѣсте воїа лор
 спре ꙗѣцѣре, нѣнѣмай пѣтериле лор челе трѣ-
 пѣшй вор ꙗчепе асѣ вѣстѣжї, ши кѣ аркѣл чел прѣ
 ꙗтинс, се вор фрѣнѣ, чи ши аплекарѣ кѣтрѣ
 ꙗѣцѣтѣрї май наинте де тимп о вор перде.

Дѣпѣ че ажѣг прѣнчїй ꙗ а шаселѣ, сѣѣ а
 шаптелѣ ан, ꙗчеп а пофти май мѣлт, кѣ аша а
 зиче, ард де пофта лїбертѣцїй, адекѣ а уней
 бїецї слокоде, ши не стрѣмторате, прѣкѣм ши
 дѣпѣ жѣкѣрїй сѣѣ десфѣтѣрї: пентрѣ ачѣа сѣ ши
 окичнѣск кан мѣлт а дормї, остеницї фїинд
 де жѣкѣрїй. Чи аста пофтеѣ ꙗсѣшй трѣпѣл лор,
 кареле ꙗтрѣна креѣе, мѣдѣлареле лор челе фра-
 ѣете чер ресѣфларе, оаселе лор челе молкѣѣе, рѣ-
 пѣдѣ лор мистѣре, ши микѣѣеле пѣтерї, каре
 нѣма декѣт се сторк прин фѣѣирї, сѣрїтѣрї,
 ши жѣкѣрї, тоате ачѣстѣ неꙗкѣнѣѣурат пофтѣск
 ресѣфларе, карѣ прин сомн се ꙗплинеѣе. Жѣкѣ-
 реиле амѣсѣрате мѣлт фолосїтоаре сѣнт прѣн-
 чїлор спре цїнерѣ сѣнѣтѣцїй. Дрепт ачѣа ꙗ кон-
 тра фїрей, ши спре стрїкарѣ креѣерїй трѣпѣшй
 лѣкрѣѣѣ, кѣнд вѣжнд ши єй а мѣїєстрї чеѣа ꙗ
 кѣрѣѣл Натѣрїй, силѣск прѣ тїмпѣрїѣ пре прѣнчї
 а сѣ стрѣмторѣ, ши а сѣ пѣртѣ дѣпѣ рѣндѣїа-

ла саѢ модѢл вѣцїй каре є крескѣторилор май ушор ши май комода.

ПрекѢм пофта спре жокѢри ши петречерї, аша ши кѢрїосїтатѢ дин че креще трѢпѢл, дин ачеїа май мѢлат се десвѣлеше ꙗ прѢнк; ши прекѢм се ꙗтѣреше трѢпѢл, аша ши пѢтериле сѢфлетиши креск ши се ꙗтѣреск. Аша дарѣ акѢм є тимпѢл сѣ кѢцете пѣринцїй деспре аша крещере а прѢнчилор сей, карѢ сѣле гѣтезе кѣлилє спре вїнтоарѢ лор БѢнанорочире. Іарѣ фїинѣ кѣ орі спре че скоп вѢрѢ сѣ крѢскѣ чинєва пре фїюл сѣѢ, четирѢ ши скрисоарѢ ꙗ єсте ненкѢнцират де липсѣ; пен-трѢ ачеа май наинте де тоате ꙗтрѢ ачестѢ тре-бѢе сѣ се ꙗделетничѢскѣ прѢнкѢл. Ачи се наще ꙗтрекарѢ: прин чинє сѣ се ꙗвѢе прѢнцїй? прин Пѣринцї ши крескѣторї привацї, саѢ сѣ се три-митѣ ла сѣоале пѢбличе? ла карѢ се респѢнде:

Де ар фи тоцї пѣринцїй искѢсицї, ши ар а-вѢ адевѣратѣ кѢношинцѣ, кѢм є де липсѣ а пѣ-ши кѢ прѢнкѢл ꙗ ꙗвѣцѣтѢри, ши ꙗкѣ дѢкѣ ар авѢ ачеле цїинце, кѢ каре дореше а ꙗвѣкѣ пре прѢнкѢл сѣѢ, пре ꙗнѣгѣ ачестѢ апой ши пацїєн-цїє саѢ рѣкѣаре де ар авѢ ꙗ ꙗвѣцѣаре: атѢнчї кѢ адевѣрат нима ар фи аша ꙗдѣмѣнат спре кре-щерѢ прѢнчилор, ка ꙗсѢши пѣринцїй. фїинѣ кѣ, ка кѢ вѢнѣ спорире сѣ се ꙗвѢе тинерїй, де лип-сѣ єсте, ка о юбире ꙗпрѢмѢтатѣ сѣ стѣпѣнѢскѣ

Атре тинерй ши атре крескхторй, ши сфіалз кѣ-
 винчодсз сз акоперє инима прѣнчилор кхтрз лѣх-
 цхторюл лор. А нима є май адеврзатз лпрѣ-
 мѣтатз юкере, де кхт атре пзринцй ши атре
 фій; кз чинє юкєше май мѣлт ши май дрепт пре
 чинєвє, де кхт Татзл пре фійл сзѣ чел єн? ши
 їарз чинє юкєше май ферєинте пре алтѣл, де кхт
 фійл єн пре пзринцй сєй? їарз л кхт є дєспре
 сфіалз, ачєстє поатє сз о айєх прѣнкѣл ши кх-
 трз алтѣл стрєин п. є. кхтрз лѣхцхторю, сѣ крє-
 скхторю. Фрика зрєстє мѣсѣрз кѣ тотѣл дєпзрта-
 тз сз фіє дин инима прѣнкѣлѣй; пєнтрѣ кз ори
 чє сє фачє дє фрикѣ, ничй кхнд арє ашє тємєю,
 кє ачєд, чє сє фачє дин єнѣх вєрєрє. Вєдєм дєрз
 кз прин пзринцй сєр пѣтѣ крєше прѣнчйй май-
 вине, дѣкѣ ар фи джншйй кѣ лѣѣширилє чєлє дє
 липсѣ лѣрзѣкѣй. Чи прѣ рарй сѣнт ашє плєсѣ дє
 пзринцй, карйй сз фіє лтрѣ тоатє лдѣмѣнѣй
 спре крєщєрѣ тинєрилор, ши кѣ нєпѣтинцѣ єстє,
 кє ун ом нєфійѣт, ши фзрз вїртѣтє, сз лѣрзчє
 пре прѣнчй л ѣчійнцє, ши сѣй лфрѣмєцєзє кѣ
 вїртѣтє. Пѣнѣх кхнд дєрз чєй май мѣлцй динтрє
 пзринцй вѣр фи нєврєдничй дє а лѣхцѣл сѣнгѣрй
 пре прѣнчйй сєй, трєкѣ сз урмєзє лцєлєпчюнѣ,
 ши сз аскѣлтє дє минтѣ сѣнѣхтодсз, карѣ лє зѣ-
 чє, сз тримитѣ прѣнчйй сєй лє скоалѣ. Кз пєнтрѣ
 ачєд сѣѣ рѣндѣит прин ѣтѣпѣнирилє Нѣційлор

ЛѢМИНАТѢ СКОЛѢ ПѢЛІЧЕ, ШИ СЛѢ АШЕЖАТ ЛѢХ-
ЦЕТОРІЙ КѢНИ ШИ ЛЦЕЛЕПЦЕШЕ СПРЕ ТРѢПТА ЛѢХЦ-
ТОРІЕЙ ПРЕЖИТИЦІЙ, КАРІЙ КѢ КѢНИ СПОРІЙ ПОДРІТЪ САР-
ЧИНА КРЕЩЕРІЙ А СІЕ АКРЕДИНАЦИЛОР ТИНЕЗІЙ.

КЪ СЪСПИНАРЕ ТРЕБЪЕ АЧІ СЪ ГРЪЕСКЪ, КЪМ КЪ
НАЦІА РОМЪНІЕСКЪ ПРИН МЪЛТЕКАДЪСЕ А НОВЕРКАН-
ЧЕЛОР ТИМПЪРІЙ, РЪПІТЪ ФІИНА ДЕ СКОАЛЕЛЕ САЛЕ,
САЪ ФОСТ АРЪНКАТ АЧЕЛ МАЙ АДЖИКЪ АТЪНЕРЕК А
НЕЦІИИЧЕЛОР АША, КЪТ АБЪКЪ ПРИН ОРАШЕ ШИ УНЕЛЕ
ГАТЕ УНДЕ ШИ УНДЕ СЕ АФЛА КЪТЪ ВРЕ О СКОАЛЪ,
ШИ ШИ АЧЕА НЕРЕГЪЛАТЪ. АСЪ ПРЪДРЕПТЪЛ ПЪРИН-
ТЕ АПЪРАТЪЛ ШИ КРАЮЛ НОСТРЪ ФРАНЦІЕСКЪ СЪ
АТЪЖЮЛ, ЧЕЛ ЧЕ ПРІВІГІАЪШ ШИ ТАРЕ СЕ АГРИЖЕШЕ
ПЕНТРЪ НОРОЧИРЪ СЪПЪШИЛОР СЕЙ, КЪНОСКЪНА КАДЪ-
СА АСЪПРИТОРЮЛЪЙ АТЪНЕРЕК, КЪ КАРЕ ЕРА ОЕЛО-
ЖИЦІЙ ОКІЙ РОМЪНИЛОР, САЪ КИНЕНДЪРАТ А ДЕСРЪ-
ДЖИНА РЪДЛА АЧЕСТА, ШИ А ДЪРЪЙ ПРЕ АДЕВЕРАЦІЙ
КРЕДИНЧОШІЙ СЪЙ СЪПЪШІЙ РОМЪНИЙ, КЪ МЪЛТ ФО-
ЛОСИТОРЮЛ, ШИ ДЕ РАЖЕЛЕ АЪМИНЪРІЙ РЕБЪРСЪТОРЮЛ
ІНСТІТЪТ ПЕДАГОГІЧЕСКЪ АЛ ЯРАДЪЛЪЙ, КАРЕ ЧЕЛ МАЙ
МАРЕ КИНЕ АДЪЧЕ НАЦІЕЙ РОМЪНЕШІЙ. ПРЕ АЖИГЪ РЪ-
ДИКАРЪКЪ НЪМИТЪЛЪЙ ІНСТІТЪТ, САЪ МИЛОСТИВИТ
АНЪЛЦІА ГА А ДЕМЪНАДЪ, КА ШИ ПРИН ТОАТЕ САТЕ-
ЛЕ СЪ СЕ РЪДИЧЕ ОКОЛІ ТРІВІАЛЕ, А КАРЕ СЪ СЕ А-
ТРОДЪКЪ АБЪЦЪТОРІЙ А ЖИСЪЛ ІНСТІТЪТ КИНЕ ПРЕ-
ГЪТИЦІЙ. АША АЪ УРМАТ НЕСПЪСА ПЕНТРЪ НЪМЪЛ НО-
СТРЪ МЪНГЪЕРЕ, ДЕ САЪ АТРАРМАТ МАЙ ТОАТЕ ГА-

теле, челе дин феричита Монархіе Австріакъ, кѣ
 Сколи бине Атокмите. Іатъ даръ мижлочирѣ чѣ
 май бѣнъ, а карѣ се пот креще тинерій фърз тоа-
 тъ сбпзрѣла ши греотатѣ пзринцилор, ши пот
 лѣзца лѣзцзтѣриле Блементаре (а линга мѣмѣ-
 скъ) каре сѣнт темеръ чѣлора лалте Гчїинце.

Щїѣ къ се вор афла уній пзринци, п. е. дин-
 тре пѣлгарй, карїй аша кѣцетъ: „ѣѣ дин прѣн-
 „кѣл мѣѣ нѣ вѣрѣѣ алтѣ а фаче, де кѣт іаръ пѣл-
 „гарю; асѣ лѣй ка пѣлгарю нѣй сѣнт де липсѣ
 „Гчїинцелѣ, чи май де липсѣ и се лѣеце лѣкрѣ-
 „риле кѣмпѣлѣй (кѣ ши ѣѣ нимик ам лѣзцат
 „ши тотѣши счїѣ пѣртѣ лѣкрѣриле Бкономїей);
 „дечї нѣе де липсѣ сѣ даѣ ѣѣ прѣнкѣл мѣѣ ла
 „скодалъ.“

Чи прѣкѣм прин минѣ, аша ши прин алтѣл
 нѣмай де кѣт де старѣ лѣмїй кѣноскѣторѣ се ре-
 спѣнде: Гтѣнгачї, ши стрѣме кѣециї юбитѣл
 мѣѣ! пѣнтрѣ кѣ Гчїинца фїѣ кѣт де микѣ, ма-
 ре фолоѣ адѣче омѣлѣй; ши сѣ ши, кѣ жѣдекѣри
 ненцелѣпте ши стрикѣтоаре ка ачестѣ, тѣѣ а-
 фѣндат а мѣрѣчинилѣ простимей. Тѣ жѣдечї кѣ
 пѣлгарюлѣй ничї О Гчїинце и де липсѣ; іаръ ѣѣ
 зик, кѣ спре пѣртарѣ Бкономїей мѣлте сѣнт де
 липсѣ а ши. п. е. Пѣлгарюл треѣѣ сѣ шиѣ кѣнд,
 кѣм сѣ се аре пѣмѣнтѣл пѣнтрѣ грѣѣ? кѣнд іа-
 рѣ ши кѣт де афѣнд пѣнтрѣ чѣлѣ лалте кѣкатѣ;

кѣндѣ ши кѣм сѣ се гѣноезе; кѣм сѣ се сѣмине
ши сѣ се гѣпезе; кѣм сѣ се сечере, ши кѣм бѣн
фолос сѣ се трѣере; кѣм іарѣ сѣ се крѣскѣ Кайй,
Бойй, вачиле ши алте докитѣаче: кѣм сѣ се апе-
ре ачестѣ де кѣтешѣгѣри, ши алтеле нѣнѣмерате?
А кѣм спѣнем рогѣте! де унде вей ши тоате о-
честе, дѣкѣ ничѣ а четѣ ай лѣзѣат? Тѣм вѣзѣ кѣ
Нѣмцѣй май вине поартѣ вѣкономѣа, де кѣтѣ тине,
ей крѣскѣ Кайй, чей май фрѣмошѣ, ей ши лѣ пѣ-
мѣнтѣ рѣѣ фак гѣрѣл чѣл май фрѣмос, ши мѣлте
алте кѣм май пѣцинѣ доарѣ остѣнѣлѣ, чи кѣм мѣлтѣ
май бѣн спорѣ фак, де кѣтѣ тине. Чи тѣм ла тоа-
те ачестѣ нѣте лѣтрѣей, кѣм Орей де унде вине а-
чаѣта? Фѣинѣ кѣм ши тѣм еѣи ом кашѣ ел, ши
токма аѣа дѣвѣрѣат ка ши ел, ши тѣм токма а-
тѣта самѣнѣ, кѣтѣ ши ел; ши тотѣшѣ нѣм ши
тѣм ачѣа а фаче, чѣ фаче ел. Лѣсѣ тѣм ши ачѣа вѣзѣ,
кѣм мерѣндѣ Нѣмцѣй дѣминека ши лѣ сѣрѣзѣторѣ
ла бѣсерѣкѣ, нѣнѣмай вѣрѣаѣи, чи ши фѣмѣнѣ-
ле, ка лѣкѣ ши тоѣи тинѣрей, поартѣ кѣртѣичѣка
де рѣгѣчѣнѣи кѣм сѣне сѣвѣ сѣпѣѣоарѣ; ачаѣта вѣ-
зѣндѣ поѣи лѣкѣи кѣм ши а четѣ трѣвѣе сѣм шиѣ.
Дѣчѣ дѣрѣ фѣинѣ тѣм де вѣрѣат кашѣ Нѣмцѣл
вѣчинѣл тѣм, сѣмѣнѣндѣ тѣм токма лѣ атѣта ши
аѣемѣнѣ де бѣн лѣкѣ, кашѣ дѣнѣсѣл, ши нѣпѣтѣндѣ
тѣм а арѣтѣ атѣтѣ фрѣкѣтѣри, кѣте прѣдѣчѣ вѣ-
чѣинѣл тѣм чѣл зѣс, сѣтай ши тѣм мѣнѣнѣзѣ, кѣм

поате фи ачеїа? дар нѣ ши сѣ винї ла ача кѣ-
цетаре, кѣм кѣ ел требѣ сѣ сїе бре о мѣїестріе,
кѣ картѣ се ажѣторѣ ꙗ лѣкратѣ са. кѣ адеврѣат
кѣ май мѣлте сїе дѣспре вѣкономїе, де кѣт ти-
не; чи оаре де унде сѣ сїе ел май бине дѣкѣт
тине бей атребѣ? те минѣнезї де ел, фїинд кѣ
че ел беде везї ши тѣ, лѣкѣинд кѣ дѣнѣл атрѣн
сѣт. Ѣз ши кѣ ел де аколѣ сїе, фїинд кѣ сїе че-
тї ши скріѣ, ши аша четинд кѣртичике дѣспре
вѣкономїе сѣнѣтоаре, ꙗвацѣ дин трѣнсеке кѣм
требѣ лѣкрат пѣмѣнтѣл пенѣтрѣ сѣмѣнѣтѣрѣ,
кѣм їарѣ требѣ крескѣте ши пѣстрѣте добнѣто-
челе де коалѣ ши алте рѣле. динѣтре челе че четѣше,
ачеа че сокоѣше ꙗ фи спре скопѣл лѣї, бине ꙗшї
ꙗсемнѣзѣ, ши апой кѣнд аре липсѣ де ачѣ кѣ-
носчинцѣ, пречѣтеше картѣ ꙗсемнѣзрилор, ши а-
ша ꙗшї ꙗдрѣптѣзѣ лѣкрѣриле. ꙗсѣ тѣ тоате а-
чѣстѣ дин липса нечетирїї нѣле кѣнощї. їатѣ да-
рѣ кѣ ай липсѣ де кѣносчинца четирей ши а скріѣ-
рїї, де брѣї а те норочї. ꙗкѣм дарѣ везї ши пре-
чепї, кѣм кѣ четирѣ ши алте сїїинце амѣсѣра-
те сѣнт ши пѣбгарѣлѣї мѣлѣ фолоснѣтоаре ши
кѣ тотѣл де липсѣ.

Тот пѣринѣтеле фирѣше дорѣше сѣ фїе прѣн-
чїї лѣї норѣкошї ши оамѣнї де оменїе; ꙗсѣ де-
ла ачѣла, карѣле нѣ пречѣпе чеѣа сѣ зикѣ оменїа,
ннчї ꙗцѣлеѣе кѣлїле пре карѣ требѣ сѣ се повѣ-

цѣіаскѣ тинѣримѣ кѣтрѣ вѣнанорочирѣ, ничѣ а
пофтѣ се подѣте, сѣ пѣнѣ аша пашѣри, прин карѣ
сѣ се ажѣнгѣ доритѣл скоп. Іарѣ дѣба умѣлѣ ти-
нѣрѣл ла скоалѣ кѣ вѣрѣзѣіѣ, шива фи сирѣгѣи-
торѣ, тоатѣ, чѣлѣ спре лѣрѣптѣрѣ пашѣрилоѣр лѣи
кѣтрѣ ажѣнѣрѣ вѣнейнорочирѣ, ва лѣцѣлѣцѣ, ши
лѣва лѣвѣцѣ дѣла лѣвѣцѣторѣіѣ сѣи.

Дар лѣсѣ нѣ естѣ дѣ ажѣнѣ а тримитѣ пре
прѣнк ла скоалѣ, ши апой а нѣмай грижѣ дѣ
ажѣнѣл, чи дѣ липсѣ естѣ акѣм ши май мѣлт дѣ
ел а грижѣ, май вѣртѣс лѣтрѣ кѣт се атѣрнѣ
дѣ пѣртѣрѣ лѣи чѣ дин афарѣ; пѣнѣтрѣ кѣ нѣл
поатѣ авѣ акѣм тотѣдѣна лѣнаинтѣ окилор,
ка сѣл поатѣ лѣрѣптѣ лѣ сминтѣлѣ лѣи. А дѣвѣ-
рат естѣ, кѣ примина лѣвѣцѣторѣл пре прѣнк лѣ
скоалѣ, лѣтрѣна примѣцѣ ши дѣторинѣа дѣ а
пѣртѣ грижѣ дѣспре лѣтрѣгѣ крѣцѣрѣ, ши прокоп-
сирѣ лѣи лѣ нѣинѣцѣ ши моралѣтѣтѣ. Ашиждѣрѣ
пѣнѣтрѣ пѣртѣрѣ дин афарѣ е овѣлѣгат а сѣ гри-
жѣ лѣкѣт е кѣ пѣтинѣцѣ. Чи фѣина кѣ дѣпѣ чѣр-
констанѣіилѣ дѣ акѣм токма кѣ непѣтинѣцѣ естѣ
а пѣртѣ лѣвѣцѣторѣл грижѣ ши афарѣ дѣ скоалѣ
дѣ атѣцѣ прѣничѣ, кѣцѣи умѣлѣ сѣв ел; урмѣзѣ,
кѣ ачѣстѣ лѣгрижирѣ рѣмѣнѣ дѣ циниши пѣ умѣ-
рѣл пѣринѣилор. Акѣм ар трѣвѣи сѣ урмѣзѣ лѣ-
вѣцѣтѣрѣ, кѣм сѣ пѣшаскѣ лѣвѣцѣторѣіѣ кѣ лѣвѣ-
цѣчѣіѣ сѣи лѣ крѣцѣрѣ адѣкѣ лѣтрѣ лѣвѣцѣтѣрѣ. Чи

скопѣл мѣѣ нѣ є ачѣста, дар ницї мисѣ веде де
 липсѣ а фи сѣ дескриѣ ши єѣ ачѣста; пентрѣ кѣ
 дѣншїй нѣ сѣнт липсицї (цѣлеє пре чей юби-
 торї де чѣтире) де аша кѣрцї, дин каре пот
 кѣлеє сѣїнцѣле, ши пот ѣвѣца методѣл чѣл де
 липсѣ спре скопѣл лор. Яша пласѣ де кѣрцї сѣнт:
 Дїда хїа вѣститѣлѣй ѣтре Романї Пѣтрѣ
 Маїор, кареле мѣлт Остениндѣсѣ пентрѣ ѣфло-
 рїрѣ лїтератѣрїй, ши лѣминарѣ Нѣмѣлѣй Рома-
 неск атѣта де мерит сѣѣ фѣкѣт: кѣт ной урмѣ-
 торїй ар трѣкѣй ѣдатораци сѣ не кѣноаѣем, ан
 рѣдикѣ Гтатѣѣ ѣ мижлокѣл нострѣ, спре дѣл-
 чѣ дѣдѣчѣре аминте, ши адеѣвѣрата мѣлѣцемире. Я-
 семенѣ карте єсте Пѣдагогїа ши Мѣтодї-
 ка датѣла лѣминѣ де Наѣм Пѣтрович,
 карѣ прѣ рѣспикатѣ ѣвѣцѣтѣрѣ кѣпринде ѣ си-
 не нѣ нѣмай пентрѣ ѣвѣцѣторїй пѣвлїчї, чи
 ши пентрѣ тоцї пѣринцїй. Асѣ нѣ прѣ мѣлци
 сѣнт, карїй шїѣ прецѣй фолосѣл кѣрцилор аче-
 стора, ницї кѣноск тоцї фѣлѣл Гѣїнцѣй, карѣ
 сѣ поте сѣѣе дин чѣтирѣ ачѣстор кѣрцї.

Акѣ ши пентрѣ ачѣа нѣ афлѣ де липсѣ а
 грѣї деспре даторинцѣле ѣвѣцѣторилор пѣвлїчї,
 май вѣртос чѣлор дин Цара Унгѣрѣскѣ, пентрѣ
 кѣ ачѣстїй тоцї сїстѣматїчѣе прѣгѣтиндѣсе ѣ
 скоалѣле пѣдагогїчѣщї, ѣвѣцѣ тоатѣ рѣндѣїала
 ши методѣл де а пропѣне ѣвѣцѣтѣрилѣ Скоала-

рїлор ши де ай креще ꙗ ебнѣ моралїтатѣ. вѣ
вѣрѣ пе скѣрт нѣмай а атинѣ даторинцеле пѣ-
ринцилор ꙗ тимпѣл сколзрїей прѣнчилор сей; їа-
рѣ дѣпѣ ачаства, че аѣ де а лѣа аминте ачїей;
карїй нѣ тримит прѣнчїй ла скоале пѣвлїче, чи
примеск ꙗвѣцѣторї прївацї спре крещерѣ ши ꙗ-
вѣцарѣ прѣнчилор сей.

А тимпал Сколзріей.

ДѢПЪ ЧЕ АЙ ТРИМИС ПРѢНКАЛА СКОЛАХЪ, МАЙ
НАИНТЕ ДЕ ТОАТЕ ТЕ АГРИЖЕШЕ КАСЪИ АГОНИСЕШЬ
КЪРЦИЛЕ ЧЕЛЕ ДЕ ЛИПСЪ; ІАРЪ ДѢПЪ ЧЕ АБАЦЪ А ЧЕ-
ТІ, АША ФЕЛЮ ДЕ КЪРЦИ АЙ КЪМПАРЪ, КАРЕ КЪ-
ПРИНД ІСТОРИЙ ФРѢМОАСЕ ШИ АБЪЦЪТЪРІ МОРАЛЕ;
ПЕНТРЪ КЪ ІСТОРИЦЕЛЕ СЪНТ ПРѢНИЛОР МАЙ ПЛЪ-
КЪТЕ, ДЕ КЪТ ОРИ ЧЕ АБЪЦЪТЪРІ. ГРИЖЕШЕ, КА
НИЧІ АТРОЗИ ДИН СКОЛАХЪ СЪ НЪ РЕМАНЪ; ПЕНТРЪ
КЪ ПРИН АДЕСЪ РЕМАНЕРЕ, АЧЕПЕ ПРѢНКАЛА А СЕ ЛЕ-
НОША, А СЕ ТРЪНДЪВИ, А ПЕРДЕ ЮБИРЪ СПРЕ АБЪЦЪ-
ТЪРЪ, МАЙ ПЕ УРМЪ ПЕРДЕ ВОІА ШИ ЛА СКОЛАХЪ А
УМЕЛА. ІАРЪ ДѢКЪ СЕ АПРЕЖЪРЪ СКОЛАРЮ ОДАТЪ
КЪ АЧЕСТЕ РЕЛЕ, АТЪНИЧІ САЪ КЪ МАРЕ ОСТЕНЪЛА,
САЪ НИЧІ ДЕКЪМЪ СЪ ПОАТЕ МАЙ МБАТ РЕДЪЧЕ СПРЕ
СЪРЪДИНЦЪ, ШИ РЪВНЪ КЪТЪРЪ АБЪЦЪТЪРІ. ШИ ФІ-
ИНА КЪ НИЧІ КЪНА СЕ ДАЪ ПРѢНИЛОР СКОЛАРИ А-
ТАТЪ ЛЕКЦІЙ (МАЙ БЪРТОС ПЪНЪ СЪНТ МИЧІ) КЪТ
ТОАТЪ ХІОА СЪ АЙКЪ ДЕПРИНДЕРЕ КЪ ЕЛЕ, СЕ АТЪМ-

пѣзъ ꙗзѣ дѣ рѣграціѣ, дѣ пѣтрѣк тимпѣл май
 тотъ ꙗ жокзрїѣ ши сзрїтѣрїѣ. Ячаства ꙗкз нѣ є
 єбнѣ, чи дѣ липсѣ єсте, ка, ꙗзѣхнѣдѣлїсе тимп
 амѣсѣрат спре рѣсѣфларѣ ши жокзрїѣ, сѣ се ꙗтре-
 єбїнцѣзѣ ши ла ꙗѣкрѣрїѣ дѣ касѣ, чи пѣтерїлор
 лор потрїбїте: пѣнтрѣ ка, ꙗтѣѣ сѣ дѣдѣ кѣ
 ꙗѣкрѣрїлѣ трѣпѣшї; ꙗ доїлѣ пѣнтрѣ ка сѣ нѣ се
 ꙗвѣце прѣ тарѣ спре жокзрїѣ ши дѣсѣзѣтѣрїѣ, карѣ
 май тѣрѣзїѣ лѣ потъ ꙗдѣче стрїкарѣ.

Маре скѣдѣрѣ, ши грѣ ꙗпїѣдѣкарѣ прѣкѣм ꙗ
 трѣ ꙗвѣзѣтѣрїѣ, ꙗша ши ꙗ єбнѣакрѣщѣрѣ ꙗкзѣшнѣ
 прѣнчїлор дѣсмерѣзѣчїнѣ, карѣ о пѣзрїтїнѣск єї
 дѣла пѣзрїнцїѣ (нѣсокогїтїѣ) сѣї. Ячаства лѣ дѣ
 лор ꙗдрѣзнїрѣ дѣ ꙗчѣп кѣ пѣзнѣс ши сѣспїнарѣ
 ꙗ сѣ вѣзѣрѣ ꙗнѣнтѣ пѣзрїнцїлор, дѣ кѣмѣ саѣ
 ꙗтѣмплѣт, ка ꙗвѣзѣзѣторѣл сѣл фїѣ пѣдѣпсїт пѣн-
 трѣ вѣрѣо фѣптѣ рѣ, прѣ карѣ нѣѣ пѣтѣт прїн
 ꙗлѣ мїжлочїрїѣ май мѣї сѣ о ꙗдрѣптѣ. ꙗ ꙗсѣ-
 мѣнѣ вѣзѣрѣрѣ, мѣлцїѣ дїнтрѣ пѣзрїнцїѣ, ꙗша сѣнѣт
 дѣ нѣжѣдѣкѣзѣторїѣ дѣспрѣ фѣптѣлѣ салѣ, кѣт ꙗнѣ-
 нѣнтѣ прѣнѣкѣлѣї ꙗчѣп ꙗ стрїгѣ, ши ꙗ фѣчѣ окѣ-
 рѣрїѣ ꙗсѣпра ꙗвѣзѣзѣторѣлѣї; ка ꙗкз ѣнїѣ нѣсоко-
 тїнѣ прѣстїмѣ са, ши пѣшѣрїлѣ чѣлѣ спре стрї-
 карѣ прѣнѣкѣлѣї сѣѣ пѣсѣ, ꙗѣ прѣ прѣнѣк кѣ сї-
 нѣ, пѣѣкѣ монїѣшї ла ꙗвѣзѣзѣторѣл, ши фѣрѣ рѣ-
 шїнѣ, ꙗдрѣснѣск ꙗл окѣрѣ ꙗ фѣца прѣнѣкѣлѣї.
 ꙗкѣм вѣзѣнѣ прѣнѣкѣл ꙗчаства, ши рѣзѣмѣнѣдѣ-